

Miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2022/23:MJU16

Klimatpolitik

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden, bl.a. med hänvisning till pågående arbete. Motionsyrkandena handlar om det internationella klimatarbetet, klimatarbetet inom EU, övergripande svensk klimatpolitik, negativa utsläpp och kompletterande åtgärder, nationella klimatinvesteringar, transportsektorns klimatomställning, klimatanpassning och övriga klimatpolitiska frågor.

I betänkandet finns 52 reservationer (S, SD, V, C, MP) och ett särskilt yttrande (SD).

Behandlade förslag

Cirka 120 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2022/23.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	4
Redogörelse för ärendet	10
Ärendet och dess beredning.....	10
Utskottets överväganden.....	11
Det internationella klimatarbetet	11
Klimatarbetet inom EU.....	18
Övergripande svensk klimatpolitik.....	38
Negativa utsläpp och kompletterande åtgärder.....	50
Nationella klimatinvesteringar	59
Transportsektorns klimatomställning	65
Klimatanpassning	73
Övriga klimatpolitiska frågor	77
Reservationer	84
1. Ökad ambition i det internationella klimatarbetet, punkt 1 (S).....	84
2. Ökad ambition i det internationella klimatarbetet, punkt 1 (C)	84
3. Börd fördelning och internationella klimatinvesteringar, punkt 2 (SD).....	85
4. Jämställdhetsperspektiv i klimatarbetet, punkt 3 (C).....	86
5. EU:s klimatmål, punkt 4 (SD)	87
6. EU:s klimatmål, punkt 4 (V)	88
7. EU:s klimatmål, punkt 4 (C).....	89
8. EU:s system för handel med utsläppsrätter, punkt 5 (S)	90
9. EU:s system för handel med utsläppsrätter, punkt 5 (C)	91
10. Undantag för utsläppsrätter för torvproduktion, punkt 6 (SD)	92
11. Kolsänka och infångning och lagring av koldioxid, punkt 7 (SD).....	93
12. Kolsänka och infångning och lagring av koldioxid, punkt 7 (C).....	94
13. Koldioxidutsläpp från fordon, punkt 8 (C)	94
14. Ökad ambitionsnivå i det svenska miljöarbetet, punkt 9 (S)	95
15. Ökad ambitionsnivå i det svenska miljöarbetet, punkt 9 (C)	96
16. Ökad ambitionsnivå i det svenska miljöarbetet, punkt 9 (MP).....	97
17. Utsläppsbudget, punkt 10 (V, MP)	98
18. Utsläppsbudget, punkt 10 (C).....	98
19. Kostnadseffektivitet och koldioxidläckage, punkt 11 (SD)	99
20. Klimatpolitiska rådet, punkt 12 (SD).....	100
21. Allmänt om klimatmålen, punkt 13 (SD)	100
22. Allmänt om klimatmålen, punkt 13 (C).....	101
23. Allmänt om klimatmålen, punkt 13 (MP).....	102
24. Kompletterande mål och sektorsmål, punkt 14 (S).....	103
25. Kompletterande mål och sektorsmål, punkt 14 (SD).....	103
26. Kompletterande mål och sektorsmål, punkt 14 (MP)	104
27. Särskilt om transportsektorns mål, punkt 15 (C)	104
28. Mål för negativa utsläpp, punkt 16 (V).....	105
29. Mål för negativa utsläpp, punkt 16 (C).....	106
30. Naturbaserade klimatlösningar, punkt 17 (MP).....	106
31. Platser för koldioxidlagring och rättsliga hinder för transporter, punkt 18 (C).....	107
32. Främjande av bio-CCS, punkt 19 (S).....	108
33. Stöd till biokolprojekt, punkt 20 (C).....	108

34. Stöd till biokolprojekt, punkt 20 (MP).....	109
35. Klimatklivet och Industriklivet, punkt 21 (S).....	109
36. Klimatklivet och Industriklivet, punkt 21 (C).....	110
37. Klimatklivet och Industriklivet, punkt 21 (MP)	111
38. Förnybara drivmedel i arbetsmaskiner, punkt 22 (C)	112
39. Förnybara drivmedel i arbetsmaskiner, punkt 22 (MP)	113
40. Bonus malus-systemet, punkt 23 (MP).....	113
41. Reduktionsplikten, punkt 24 (C).....	114
42. Reduktionsplikten, punkt 24 (MP)	115
43. Alternativa bränslen, punkt 25 (SD).....	115
44. Övriga frågor om transportsektorns klimatomställning, punkt 26 (C)	116
45. Övriga frågor om transportsektorns klimatomställning, punkt 26 (MP)	117
46. Klimatanpassning, punkt 27 (S)	117
47. Klimatanpassning, punkt 27 (C)	118
48. Klimatanpassning, punkt 27 (MP).....	119
49. Fossilfritt Sverige, punkt 28 (MP).....	120
50. Biogena utsläpp, punkt 29 (MP).....	120
51. Klimatkompensationsprojekt, punkt 30 (C).....	121
52. Konsumtionsbaserade utsläpp, punkt 31 (MP)	122
Särskilt yttrande	123
Stöd till biokolprojekt, punkt 20 (SD)	123
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	124
Motioner från allmänna motionstiden 2022/23	124

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Det internationella klimatarbetet

1. Ökad ambition i det internationella klimatarbetet

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:849 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 63,

2022/23:2073 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S) yrkandena 6 och 21 samt

2022/23:2190 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkandena 1 och 12.

Reservation 1 (S)

Reservation 2 (C)

2. Bördefördelning och internationella klimatinvesteringar

Riksdagen avslår motion

2022/23:998 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 1, 2, 11 och 25.

Reservation 3 (SD)

3. Jämställdhetsperspektiv i klimatarbetet

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:849 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 64,

2022/23:1673 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 152,

2022/23:1879 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 9 och

2022/23:2190 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 13.

Reservation 4 (C)

Klimatarbetet inom EU

4. EU:s klimatmål

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:998 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 10 och 12–14,

2022/23:1246 av Kajsa Fredholm m.fl. (V) yrkande 13 och

2022/23:2190 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkandena 3, 4 i denna del, 5, 6 och 11 i denna del.

Reservation 5 (SD)

Reservation 6 (V)

Reservation 7 (C)

5. EU:s system för handel med utsläppsrätter

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:2073 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S) yrkandena 22, 24 och 25,

2022/23:2140 av Gunilla Svantorp m.fl. (S) yrkande 41 och

2022/23:2190 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkandena 29–35.

Reservation 8 (S)

Reservation 9 (C)

6. Undantag för utsläppsrätter för torvproduktion

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:944 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 6 och

2022/23:968 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 6.

Reservation 10 (SD)

7. Kolsänka och infångning och lagring av koldioxid

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:972 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 56 och 57,

2022/23:998 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 17 och

2022/23:2190 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkandena 36 och 38.

Reservation 11 (SD)

Reservation 12 (C)

8. Koldioxidutsläpp från fordon

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:853 av Ulrika Heie m.fl. (C) yrkande 6 och

2022/23:2190 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 72.

Reservation 13 (C)

Övergripande svensk klimatpolitik

9. Ökad ambitionsnivå i det svenska miljöarbetet

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:148 av Lawen Redar (S),

2022/23:151 av Hanna Westerén (S) yrkandena 1 och 2,

2022/23:155 av Hanna Westerén (S),

2022/23:1318 av Aylin Fazelian (S),

2022/23:2029 av Anna Vikström m.fl. (S),

2022/23:2073 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S) yrkandena 2–4 och 23,

2022/23:2190 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 11 i denna del och

2022/23:2262 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 3.

Reservation 14 (S)

Reservation 15 (C)

Reservation 16 (MP)

10. Utsläppsbudget

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:2175 av Per Bolund m.fl. (MP) yrkande 2 och

2022/23:2190 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 2.

Reservation 17 (V, MP)

Reservation 18 (C)

11. Kostnadseffektivitet och koldioxidläckage

Riksdagen avslår motion

2022/23:998 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 4, 6, 9 och 20.

Reservation 19 (SD)

12. Klimatpolitiska rådet

Riksdagen avslår motion

2022/23:998 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 18.

Reservation 20 (SD)

13. Allmänt om klimatmålen

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:998 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 8 och 16,

2022/23:2175 av Per Bolund m.fl. (MP) yrkande 1 och

2022/23:2190 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 4 i denna del.

Reservation 21 (SD)

Reservation 22 (C)

Reservation 23 (MP)

14. Kompletterande mål och sektorsmål

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:998 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 19,

2022/23:2073 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S) yrkande 5 och

2022/23:2175 av Per Bolund m.fl. (MP) yrkande 3.

Reservation 24 (S)

Reservation 25 (SD)

Reservation 26 (MP)

15. Särskilt om transportsektorns mål

Riksdagen avslår motion

2022/23:853 av Ulrika Heie m.fl. (C) yrkandena 2 och 3.

Reservation 27 (C)

Negativa utsläpp och kompletterande åtgärder

16. Mål för negativa utsläpp

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:1246 av Kajsa Fredholm m.fl. (V) yrkande 1 och

2022/23:2190 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 39.

Reservation 28 (V)

Reservation 29 (C)

17. Naturbaserade klimatlösningar

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:2110 av Per Bolund m.fl. (MP) yrkandena 1 och 11 samt

2022/23:2175 av Per Bolund m.fl. (MP) yrkandena 4, 63 och 64.

Reservation 30 (MP)

18. Platser för koldioxidlagring och rättsliga hinder för transporter

Riksdagen avslår motion

2022/23:2190 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkandena 40 och 41.

Reservation 31 (C)

19. Främjande av bio-CCS

Riksdagen avslår motion

2022/23:2073 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S) yrkande 11.

Reservation 32 (S)

20. Stöd till biokolprojekt

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:998 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 22,

2022/23:2175 av Per Bolund m.fl. (MP) yrkande 65 och

2022/23:2190 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 37.

Reservation 33 (C)

Reservation 34 (MP)

*Nationella klimatinvesteringar***21. Klimatklivet och Industriklivet**

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:834 av Ulrika Heie m.fl. (C) yrkande 38,

2022/23:853 av Ulrika Heie m.fl. (C) yrkande 29,

2022/23:2062 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 6,

2022/23:2073 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S) yrkandena 9, 10 och 18,

2022/23:2175 av Per Bolund m.fl. (MP) yrkandena 25 och 62 samt

2022/23:2190 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 64.

Reservation 35 (S)

Reservation 36 (C)

Reservation 37 (MP)

22. Förnybara drivmedel i arbetsmaskiner

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:853 av Ulrika Heie m.fl. (C) yrkande 15,

2022/23:2175 av Per Bolund m.fl. (MP) yrkande 39 och

2022/23:2190 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 77.

*Reservation 38 (C)**Reservation 39 (MP)**Transportsektorns klimatomställning***23. Bonus malus-systemet**

Riksdagen avslår motion

2022/23:2175 av Per Bolund m.fl. (MP) yrkande 38.

*Reservation 40 (MP)***24. Reduktionsplikten**

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:853 av Ulrika Heie m.fl. (C) yrkandena 36, 37 och 53,

2022/23:2170 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkande 3 och

2022/23:2190 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkandena 73 och 75.

*Reservation 41 (C)**Reservation 42 (MP)***25. Alternativa bränslen**

Riksdagen avslår motion

2022/23:999 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 11.

*Reservation 43 (SD)***26. Övriga frågor om transportsektorns klimatomställning**

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:2175 av Per Bolund m.fl. (MP) yrkande 40 och

2022/23:2190 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 83.

*Reservation 44 (C)**Reservation 45 (MP)**Klimatanpassning***27. Klimatanpassning**

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:2073 av Anna-Caren Sätherberg m.fl. (S) yrkande 8,

2022/23:2175 av Per Bolund m.fl. (MP) yrkandena 67, 68 och 71,

2022/23:2190 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkandena 22, 23, 27 och 28 samt

2022/23:2262 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 2.

*Reservation 46 (S)**Reservation 47 (C)**Reservation 48 (MP)**Övriga klimatpolitiska frågor***28. Fossilfritt Sverige**

Riksdagen avslår motion

2022/23:2175 av Per Bolund m.fl. (MP) yrkande 27.

Reservation 49 (MP)

29. Biogena utsläpp

Riksdagen avslår motion

2022/23:2175 av Per Bolund m.fl. (MP) yrkande 5.

Reservation 50 (MP)

30. Klimatkompensationsprojekt

Riksdagen avslår motion

2022/23:2190 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkandena 43 och 44.

Reservation 51 (C)

31. Konsumtionsbaserade utsläpp

Riksdagen avslår motion

2022/23:36 av Per Bolund m.fl. (MP) yrkande 20.

Reservation 52 (MP)

Stockholm den 25 maj 2023

På miljö- och jordbruksutskottets vägnar

Emma Nohrén

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Emma Nohrén (MP), Kjell-Arne Ottosson (KD), Anna-Caren Säterberg (S), John Widegren (M), Joakim Järrebring (S), Staffan Eklöf (SD), Malin Larsson (S), Helena Storckenfeldt (M), Tomas Kronståhl (S), Mattias Eriksson Falk (SD), Jytte Guteland (S), Marléne Lund Kopparklint (M), Kajsa Fredholm (V), Stina Larsson (C), Beatrice Timgren (SD), Elin Nilsson (L) och Björn Tidland (SD).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet ca 120 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2022/23. Motionsyrkandena handlar bl.a. om det internationella klimatarbetet, klimatarbetet inom EU, övergripande svensk klimatpolitik, negativa utsläpp, kompletterande åtgärder, nationella klimatinvesteringar, transportsektorns klimatomställning, klimatanpassning och övriga klimatpolitiska frågor.

Förslagen i motionerna finns i bilagan.

Den 13 april 2023 informerade klimat- och miljöminister Romina Pourmokhtari och statssekreterare Daniel Westlén utskottet om regeringens arbete med systemet för reduktionsplikt, om försäljningen av laddbara bilar i Sverige och om Sveriges arbete inom EU med förändringarna i förordningen om markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk (LULUCF-förordningen).

Utskottets överväganden

Det internationella klimatarbetet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om ambitionen i det internationella klimatarbetet, bördefördelning och internationella klimatinvesteringar samt jämställdhetsperspektiv i klimatsamarbetet.

Jämför reservation 1 (S), 2 (C), 3 (SD) och 4 (C).

Motionerna

Ökad ambition i det internationella klimatarbetet

I kommittémotion 2022/23:2073 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S) yrkande 6 framhålls att Sverige ska vara en förebild för andra länder och driva på i EU och FN för att världens länder ska öka sina åtaganden för att göra verklighet av Parisavtalets ambitioner. Avtalet utgår från att varje land mäter, rapporterar och tar ansvar för utsläpp i sitt geografiska område. Enligt yrkande 21 bör därför Sverige, i solidaritet med andra länder, mäta och minska utsläpp i syfte att nå en hållbar utveckling.

Enligt partimotion 2022/23:2190 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 1 bör det internationella klimatsamarbetet stärkas med ambitionen att alla utsläpp ska omfattas av en global koldioxidskatt eller ingå i ett handelssystem med utsläppsrätter för att nå målen i Agenda 2030 och Parisavtalet. Motionärerna vill att Sverige ska vara drivande för att EU ska utöva effektiv klimatdiplomati i det internationella klimatarbetet och främja regelverk och effektiva ekonomiska styrmedel för minskad klimatpåverkan (yrkande 12). Sverige bör bidra med goda exempel utifrån svenska erfarenheter. En liknande begäran framställs i kommittémotion 2022/23:849 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 63.

Bördefördelning och internationella klimatinvesteringar

I kommittémotion 2022/23:998 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 1 framhålls att Sverige i internationella förhandlingar ska verka för att de som släpper ut mest också ska ha de största åtagandena om att minska utsläppen när det kommer till bördefördelningen inom EU och globalt. Det är orimligt att Kina ska ges en gräddfil genom att betraktas som ett utvecklingsland när Kina är på väg att bli världens största ekonomi och står för de största utsläppen. I yrkande 2 framförs att det måste ställas hårdare krav på Kina i de internationella klimatförhandlingarna.

I yrkande 11 föreslår motionärerna att Sverige ska verka för att de frivilliga åtagandena inom ramen för klimatavtalet i Paris framöver ska utformas så att

de enkelt kan jämföras. Motionärerna anser att kraven är mycket lågt ställda på utvecklingsländerna, där potentialen är stor för kraftiga utsläppsökningar i framtiden.

Enligt yrkande 25 bör satsningarna på internationella klimatinvesteringar öka på bekostnad av ineffektiva åtgärder i Sverige. Motionärerna anser att Sverige inom ramen för det globala klimatarbetet bör prioritera arbetet med att snabbt sjsätta nya internationella samarbetsformer för verkningfulla internationella insatser för utsläppsminskningar.

Jämställdhetsperspektiv i klimatsamarbetet

I partimotion 2022/23:1673 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 152 föreslås ett tillkännagivande till regeringen om att arbeta för att stärka jämlikt beslutsfattande i det internationella klimatsamarbetet. Motionärerna framhåller att kvinnors roll är viktig i kampen mot klimatförändringarna och vill därför stärka kvinnligt entreprenörskap och äganderätt, samtidigt som de vill se ett jämlikt deltagande i beslutsprocesser. Arbetet mot klimatförändringarna bör genomsyras av ett jämställdhetsperspektiv. Motsvarande yrkande framställs även i partimotion 2022/23:2190 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 13, kommittémotionerna 2022/23:849 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 64 och 2022/23:1879 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 9.

Kompletterande information

Ökad ambition i det internationella klimatarbetet

I Paris i december 2015 enades världens länder om ett nytt klimatavtal. Den globala uppvärmningen ska enligt avtalet hållas under 2 grader Celsius, och ansträngningar ska göras för att hålla ökningen under 1,5 grader jämfört med förindustriell nivå. Avtalet innebär att länder utarbetar, meddelar och upprätthåller s.k. nationellt fastställda klimatbidrag, dvs. löften om vad man avser att göra för att minska utsläppen av växthusgaser. Enligt artikel 3 i Parisavtalet ska alla parter bidra till att avtalets mål nås genom nationellt bestämda bidrag (nationally determined contributions, NDC) eller nationella klimatplaner. Bidragen ska ses över vart femte år i syfte att öka ambitionen stegvis. Den första översynen ska göras 2023.

Parterna ska enligt avtalet beakta den senaste klimatvetenskapen samtidigt som hänsyn behöver tas till skilda förutsättningar mellan utvecklade länder och utvecklingsländer. Utsläppsminskningarna förutsätts främst ske nationellt. Sverige ratificerade Parisavtalet den 13 oktober 2016 och blev part den 12 november 2016, vilket innebär att Sverige formellt åtagit sig att genomföra avtalet. FN:s klimatomöte i Katowice, COP 24, i december 2018 resulterade i en gemensam regelbok för hur länderna ska planera, kommunicera, genomföra, rapportera och följa upp sina åtaganden under Parisavtalet. I regelboken finns också regler för hur man ska följa upp det globala klimatarbetet för att se hur det svarar mot målen i Parisavtalet. Länderna som

deltog i klimatmötet i Katowice åtog sig inte att höja sina ambitioner när det gäller att minska koldioxidutsläppen, utan tidigare utsatta ambitioner står fast. Med dessa ambitioner skulle världens temperatur höjas med 3 grader enligt FN:s klimatpanels (IPCC) specialrapport, alltså över de max 2 grader som Parisavtalet slår fast att temperaturen får höjas.

I december 2019 hölls FN:s klimatkonventions 25:e partsmöte (COP 25) i Madrid. Ambitionen var att slutföra de återstående tekniska detaljerna i Parisavtalet. En av de stora frågorna var utformningen av artikel 6, som handlar om frivilliga marknader för handel med utsläppsrätter. Någon överenskommelse kunde dock inte nås i denna del utan den sköts upp till COP 26 som hölls i Glasgow i november 2021. Under COP 26 kom länderna överens om ett samlingsbeslut som kallas för The Glasgow Climate Pact. Beslutet ska bidra till en ökad ambition i klimatarbetet och är det första beslutet som uttryckligen nämner fossila bränslens roll i klimatomställningen. Det innehåller bl.a. skrivningar om utfasning av kol och fossila subventioner och mer ambitiösa utfästelser om Parisavtalets temperaturmål. Dessutom uppmuntrades även länderna att säkerställa meningsfullt och inkluderande deltagande från unga.

På COP 26 i Glasgow 2021 kom länderna överens om de sista riktlinjerna för Parisavtalets regelbok. Det innebär att det nu finns ett robust regelverk på plats för rapportering av utsläpp av växthusgaser och uppföljning av åtaganden som kommuniceras i parternas nationellt fastställda klimatplaner. Genom slutförandet av regelboken finns nu även regler på plats för internationella samarbetsformer och handel med utsläppsminskningar mellan länderna under artikel 6. I samlingsbeslutet från Glasgow uppmanades länderna att se över och skärpa sina klimatplaner inför nästa klimatmöte.

Under COP 27 i Sharm el-Sheikh 2022 prioriterade Sverige och EU att etablera det s.k. arbetsprogrammet för utsläppsminskningar. Programmet som beslutades ska bidra till att sluta ambitionsgapet mellan det parterna har kommit överens om tidigare och vad vetenskapen anser behöver göras fram till 2030 för att ligga i linje med 1,5-gradersmålet. Under COP 27 togs också beslut om att etablera en ny fond för skador och förluster för att i synnerhet stötta särskilt utsatta utvecklingsländer. Beslutet omfattar de länder som har drabbats allra hårdast av klimatförändringarna.

I september 2015 antog Förenta nationernas generalförsamling en resolution med 17 globala mål för en bättre värld: Agenda 2030 för hållbar utveckling. Mål 13 Bekämpa klimatförändringarna är ett av dessa.

Den 2–3 juni 2022 stod Sverige tillsammans med Kenya värd för det internationella FN-mötet Stockholm+50. Syftet med mötet var att skynda på genomförandet av åtaganden inom ramen för Agenda 2030 för hållbar utveckling, och att främja en hållbar återhämtning från covid-19. Mötet föregicks av en förberedande process som engagerade närmare 50 000 personer över hela världen, däribland en särskild arbetsgrupp för unga.

I budgetpropositionen för 2023 (prop. 2022/23:1 utg.omr. 20) anförde regeringen att det internationella klimatarbetet behöver stärkas ytterligare och

att det globala genomförandet av Parisavtalet behöver skyndas på. Sverige ska ta en ledande roll för ett ambitiöst globalt genomförande av Parisavtalet, för ökat internationellt klimatengagemang och för klimatsamarbeten, i enlighet med det som världens ledare utlovade under FN:s klimatmöte COP 26 i Glasgow 2021.

Bördefördelning och internationella klimatinvesteringar

När det gäller frågan om internationella klimatinvesteringar i stället för inhemska åtgärder anförde regeringen i proposition 2019/20:65 En samlad politik för klimatet – klimatpolitisk handlingsplan att Sverige i över 20 år har varit engagerat i att utveckla internationella instrument under FN:s klimatkonvention som leder till verifierade och certifierade utsläppsminskningar med miljöintegritet och hållbar utveckling i fokus. Energimyndigheten ansvarar för Sveriges program för internationella klimatsatser. Programmet är inriktat på att investera i, främja och utveckla former för internationellt klimatsamarbete under FN:s ramkonvention om klimatförändringar. Programmet ska bidra till minskade utsläpp och hållbar utveckling genom investeringar i klimatprojekt i utvecklingsländer. Före 2018 investerade programmet i projekt genom instrumenten under Kyotoprotokollet, framför allt mekanismen för ren utveckling (clean development mechanism, CDM).

I budgetpropositionen för 2023 (prop. 2022/23:1 utg.omr. 20) anförde regeringen att Sverige genom kapacitetsbyggande insatser, stödjande finansieringslösningar samt kunskaps- och teknikspridning kan möjliggöra effektivare klimatåtgärder och klimatomställning i låg- och medelinkomstländer. Regeringen föreslog därför i budgetpropositionen en förstärkning av programmet för insatser för internationella klimatinvesteringar med 60 miljoner kronor 2023 och 100 miljoner kronor per år 2024 och 2025. Investeringarna ska skapa samarbeten i linje med artikel 6 i Parisavtalet och kan bidra till att nå de svenska klimatmålen. Riksdagen beslutade i enlighet med regeringens förslag (bet. 2022/23: MJU1, rskr. 2022/23:97).

Den 20 mars 2023 släppte FN:s klimatpanel (IPCC) sin sjätte syntesrapport om den samlade klimatvetenskapen. Rapporten är en summering av tidigare delrapporter sedan 2016 och har tagits fram under ledning av ett åttiotal forskare och experter och med granskningsrundor av ytterligare hundratals forskare och experter från IPCC:s medlemsländer. Av rapporten framgår följande:

- Utsläppsutrymmet för att klara temperaturmålen krymper väldigt snabbt. För att nå 1,5-gradersmålet krävs en halvering av växthusgasutsläppen till 2030. Redan under 2030-talet kan 1,5 graders uppvärmning överskridas.
- Den globala uppvärmningen uppgår nu till 1,1 grader. Havsnivån har stigit och isar har smält allt snabbare på senare år. Extremväder som exempelvis värmeböljor och kraftiga regn har blivit kraftigare och vanligare.
- Riskerna med climateffekter är också större än tidigare uppskattats.

- Det går att ställa om världens samhällen så att klimatförändringarna minimeras samtidigt som en rad positiva bieffekter uppstår, t.ex. bättre miljö och hälsa. De samhällsekonomiska vinsterna överstiger tydligt kostnaderna, enligt IPCC.

Regeringen har i en kommentar till rapporten anfört att den har höga ambitioner på klimatområdet och ser att målen om att minska utsläppen både på kort och på lång sikt kommer att nås. I fokus står att driva på hela samhällets omställning till den fossilfria ekonomin. År 2045 ska Sverige ha nettonollutsläpp av växthusgaser och negativa utsläpp därefter. Sverige ska nå sina åtaganden i EU och leva upp till av Parisavtalet. För att göra det krävs fossilfria industriella tillverkningsmetoder, koldioxidinfångning och en omfattande elektrifiering av fordonsflottan. För att nå klimatmålen genomför Sverige nu lagändringar och investeringar och regeringen vill verka för att fler länder ska ta rygg på Sverige och genomföra sin omställning. Bland annat ser regeringen över hur Sverige på ett bättre sätt kan bidra till omställning i andra delar av världen genom att exportera både teknik och politik som fungerar här. Forskningen är en ovärderlig bas för klimatpolitiken och de beslut som regeringen fattar. I arbetet med den kommande klimatpolitiska handlingsplanen kommer regeringen att ta hänsyn till de vetenskapliga fakta som kommer fram i denna rapport.

I regeringens skrivelse 2019/20:18 Arbetet i frågor som rör Kina redogjorde regeringen för Sveriges förbindelser med Kina och för regeringens förhållningssätt i frågor som rör Kina. När det gäller klimat- och miljöfrågor anförde regeringen att Kinas klimat- och miljöproblem har global påverkan samtidigt som landet har stora resurser, teknik och internationellt inflytande som kan bidra till att hantera de globala klimat- och miljöutmaningarna. Det är av största betydelse att Kina förstärker sina nationella och internationella åtgärder inom detta område. Regeringen stödde att EU ska ställa högre krav på Kina när det gäller klimat och miljö. Det inkluderar att Kina ska nå kulmen för utsläpp före 2030 och därefter kraftigt minska utsläppen i enlighet med Parisavtalet samt fullt ut ta ansvar i linje med landets utvecklingsnivå. Kina behöver bidra mer till det multilaterala arbetet med regelverk och lämna större finansiella bidrag, såväl bilateralt som till klimatfonder.

Jämställdhetsperspektiv i klimatsamarbetet

Enligt Parisavtalet bör klimatomställningen ske med hänsyn till bl.a. jämställdheten mellan kvinnor och män. Enligt artikel 7.5 bör parternas klimatanpassningsarbete bl.a. vara genussensitivt och beakta utsatta grupper. Jämställdhet är sedan 2012 en stående agendapunkt under partsmötena. Vid COP 23 i Bonn 2017 antogs ett åtgärdsprogram för jämställdhet i syfte att öka kvinnors deltagande i klimatkonventionens processer, det s.k. Lima work programme on gender. Vid COP 25 i Madrid 2019 antogs ett uppdaterat åtgärdsprogram som sträcker sig över fem år. Programmet ska säkerställa att klimatkonventionens arbete beaktar jämställdhet och kvinnors rättigheter och

uppmunar parterna att vidta olika främjande åtgärder. Under programmet ligger en åtgärdsplan för jämställdhet (Gender Action Plan, GAP) som fastställer fem prioriterade områden för genomförandet av klimatkonventionens arbete:

- kapacitetsutveckling, kunskapsspridning och kommunikation
- jämställd representation, kvinnors deltagande och ledarskap
- samstämmighet
- jämställdhetsintegrering i genomförandet och resurstilldelning
- uppföljning och rapportering.

I den klimatpolitiska handlingsplanen (prop. 2019/20:65) anförde regeringen bl.a. att Sverige ska ta en ledande roll i genomförandet av Parisavtalet. Sverige ska enligt handlingsplanen även i fortsättningen verka för att ett tydligt jämställdhetsperspektiv ska genomsyra förhandlingarna och genomförandet av Parisavtalet, exempelvis genom att sträva efter ett jämställt deltagande i beslutsprocesser samt att fortsätta att arbeta för ett stärkt jämställdhetsperspektiv i alla förhandlingsspar.

Naturvårdsverket har på regeringens uppdrag arbetat fram en strategi för att beakta och integrera jämställdhetsaspekter vid Sveriges genomförande av Parisavtalet. Strategin överlämnades till regeringen i augusti 2021 och är tänkt att utgöra en grund för att fortsätta arbetet med jämställdhetsintegrering i Sveriges klimatarbete och en utgångspunkt för befintliga och kommande handlingsplaner och strategier inom klimatområdet. Strategin föreslås uppdateras vart femte år i samband med uppdateringen av ländernas nationella klimatplaner i enlighet med Parisavtalet. Av Naturvårdsverkets redovisning av uppdraget framgår bl.a. följande. Sverige arbetar aktivt för att öka andelen kvinnliga delegater i klimatkonventionens arbets- och förhandlingsprocess. Den svenska förhandlingsdelegationen till klimatkonventionen har en jämn könsfördelning och Sverige ger specifika stöd för att främja deltagandet bland kvinnliga delegater från utvecklingsländer. Ett av strategins fokusområden, jämställd representation, kvinnors deltagande och ledarskap, inriktas bl.a. på att fortsätta att främja ett jämställt deltagande och ledarskap i det nationella arbetet med genomförandet av Parisavtalet och i arbetet med klimatförhandlingarna.

Sverige arbetar aktivt med att integrera jämställdhetsaspekter i internationellt genomförandestöd. Svenskt klimatbistånd har t.ex. en kontrollfunktion för jämställdhet när internationella biståndsprojekt granskas och genomförs genom Sveriges biståndsmyndighet Sida.

Utskottets ställningstagande

Ökad ambition i det internationella klimatarbetet

Klimatförändringarna är vår tids ödesfråga och klimatfrågan är en global utmaning som kräver ett starkt internationellt samarbete. Utskottet delar regeringens uppfattning att det internationella klimatarbetet behöver stärkas

ytterligare och att det globala genomförandet av Parisavtalet behöver skyndas på. Utskottet ser positivt på att Sverige tar en ledande roll för ett ambitiöst globalt genomförande av Parisavtalet, för ökat internationellt klimat-engagemang och för klimatsamarbeten. Utskottet välkomnar regeringens ambition att Sverige genom kapacitetsbyggande insatser, stödjande finansieringslösningar samt kunskaps- och teknikspridning ska bidra till effektivare klimatåtgärder och klimatomställning i låg- och medel-inkomstländer. Därmed avstyrker utskottet motionerna 2022/23:849 (C) yrkande 63, 2022/23:2073 (S) yrkandena 6 och 21 samt 2022/23:2190 (C) yrkandena 1 och 12.

Bördefördelning och internationella klimatinvesteringar

Utskottet välkomnar att regeringen verkar för att fler länder ska höja ambitionsnivån i sin klimatomställning. Det är positivt att regeringen ser över hur Sverige på ett bättre sätt kan bidra till omställning i andra delar av världen genom att exportera teknik och förmedla fungerande tillvägagångssätt.

När det gäller frågan om Kinas bidrag till klimatarbetet vill utskottet framhålla EU:s avgörande roll som ledare i det internationella klimatarbetet. Utskottet utgår från att regeringen aktivt stöder EU när det gäller att ställa tydliga krav på Kina i klimatarbetet och i arbetet med att genomföra Agenda 2030. Utskottet avstyrker därmed motion 2022/23:998 (SD) yrkandena 1, 2, 11 och 25.

Jämställdhetsperspektiv i klimatsamarbetet

Utskottet ser positivt på att det inom ramen för arbetet med genomförandet av Parisavtalet har antagits ett åtgärdsprogram som ska säkerställa att klimatkonventionens arbete beaktar jämställdhet och kvinnors rättigheter samt uppmanar parterna att vidta olika åtgärder. Ett prioriterat område i programmet är jämställd representation, kvinnors deltagande och ledarskap. Mot bakgrund av det arbete som genomförs på området anser utskottet att motionerna 2022/23:849 (C) yrkande 64, 2022/23:1673 (C) yrkande 152, 2022/23:1879 (C) yrkande 9 och 2022/23:2190 (C) yrkande 13 kan lämnas utan åtgärd. Motionsyrkandena avstyrks.

Klimatarbetet inom EU

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om klimatarbetet inom EU. Motionsyrkandena handlar om EU:s klimatmål, EU:s system för handel med utsläppsrätter, undantag för utsläppsrätter för torvproduktion, kolsänka och infångning och lagring av koldioxid samt koldioxidutsläpp från fordon.

Jämför reservation 5 (SD), 6 (V), 7 (C), 8 (S), 9 (C), 10 (SD), 11 (SD), 12 (C) och 13 (C).

Motionerna

EU:s klimatmål

I kommittémotion 2022/23:998 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 10 framhålls att EU-länderna i dag är överens om att unionen ska ha som mål att EU ska vara klimatneutralt till 2050. Det är viktigt att arbetet noga utvärderas löpande, mot bakgrund av utvecklingen globalt och de kostnader som arbetet med att nå målet är förenade med. Med hänsyn till den stora osäkerheten när det gäller hur de största utsläppsländerna agerar är det viktigt att möjligheter till flexibilitet förs in samt att det kan göras en löpande översyn av klimatmålen på EU-nivå.

Enligt yrkande 12 ska regeringen verka för att Sverige inte drabbas av hårdare utsläppsminskingskrav än vad som är genomsnittet bland länderna i EU. Motionärerna framhåller att Sverige gavs de mest ambitiösa utsläppsminskingskraven av samtliga länder när EU beslutade om bördefördelningen, trots att vårt utsläpp av växthusgaser per capita redan ligger kraftigt under genomsnittet för industrialiserade länder.

Enligt yrkande 13 bör mål för att minska utsläppen av växthusgaser uppnås utan att äventyra de enskilda nationernas eller hushållens ekonomi. I yrkande 14 framhålls att åtaganden inom EU bör kopplas till ansträngningar att komma fram till bindande mål på global nivå. Regeringen behöver i förhandlingarna verka för att åtagandena för medlemsstaterna ska kunna justeras till faktiska internationella avtal som omfattar alla världens stora utsläppare, menar motionärerna.

Enligt kommittémotion 2022/23:1246 av Kajsa Fredholm m.fl. (V) yrkande 13 bör Sverige verka för att kolsänkor och utsläpp av växthusgaser skiljs åt i utformningen av EU:s klimatpolitik och att båda ska ha ambitiösa men separata mål.

I partimotion 2022/23:2190 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 3 anförs att man bör sträva efter ett kostnadseffektivt och snabbt genomförande av EU:s uppdaterade klimatmål i den nya klimatlagen och att betoningen ska vara att minska utsläppen med minst 55 och helst 65 procent till 2030. Motionärerna

framhåller att alla länder ska bidra till måluppfyllnaden och vill därför se bindande nationella klimat- och energimål för EU:s medlemsländer.

Enligt yrkande 4 i denna del bör klimatmålen i EU skärpas ytterligare och målet bör vara klimatneutralitet såväl i EU som helhet som i varje enskilt medlemsland 2040. I yrkande 5 framförs att den gröna given liksom klimatpaketet Fit for 55 ska främja hållbar tillväxt i kombination med snabbare utsläppsminskningar. Enligt yrkande 6 bör enskilda medlemsländers kolsänka inte få användas för att kompensera för utsläpp i andra medlemsländer i EU. I yrkande 11 i denna del anförs att Sverige bör verka för att EU ska bli en internationell föregångare för att bekämpa klimatförändringarna.

EU:s system för handel med utsläppsrätter

När det gäller utformningen av handelssystemet anförs i kommittémotion 2022/23:2073 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S) yrkande 22 att Sverige ska verka för att antalet utsläppsrätter inom EU:s utsläppshandel ska minska och att svenska överskott av utsläppsutrymme inom EU:s ansvarsfördelningsförfordning inte ska säljas till andra länder. Motionärerna framhåller att EU:s utsläppshandelssystem måste skärpas ytterligare. Systemet innebär ett stegvis sänkt utsläppstak för de största utsläppskällorna och möjlighet att köpa och sälja utsläppsrätter under taket. I yrkande 24 anförs att EU:s utsläppshandel bör skärpas genom att nyttigivning av utsläppsrätter stoppas långt före 2050, att den linjära reduktionsfaktorn höjs och att systemet med gratis tilldelning avslutas.

I partimotion 2022/23:2190 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 29 framhåller motionärerna att EU:s utsläppshandelssystem bör stärkas så att prissignalen skärps och så att utsläppsminskningstakten är förenlig med EU:s uppdaterade klimatmål. Genom att skärpa taket för hur många utsläppsrätter som delas ut varje år, successivt minska överskottet på utsläppsrätter och införa ett prisgolv, skapas större förutsägbarhet för industrin som vet vilket minimipris de har att förhålla sig till. Enligt yrkande 30 bör den fria tilldelningen i EU ETS fasas ut senast till 2032 och påbörjas inte senare än 2027. Motionärerna anser även att det nuvarande systemet för handel med utsläppsrätter bör skärpas via en permanent engångsborttagning av det totala antalet utsläppsrätter och en exponentiellt linjär reduktionsfaktor (LRF) som beskriver hur snabbt antalet utsläppsrätter ska minska (yrkande 32). Detta för att snabba på utvecklingen mot ett fossiloberoende EU. Enligt yrkande 34 bör tredjeländer kunna ansluta sig till EU:s utsläppshandelssystem och bilda s.k. klimatklubbar. I yrkande 35 tar motionärerna upp frågan om att verka för en prissättning av minusutsläpp på EU-nivå och se över möjligheterna att införa ett bonussystem för minusutsläpp inom EU:s utsläppshandelssystem. Motionärerna menar att minusutsläppen bör prissättas på EU-nivå, där det finns en gemensam marknad för handel med utsläppsrätter. I motionen anförs även att EU:s innovationsfond bör öka i omfattning (yrkande 31).

Några motionsyrkanden berör frågan om ytterligare sektorer inom handelssystemet. Enligt kommittémotion 2022/23:2073 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S) yrkande 25 bör Sverige verka för att fler sektorer täcks av EU:s system för handel med utsläppsrätter, exempelvis flygets och sjöfartens utsläpp, men även transport- och uppvärmningssektorn. I partimotion 2022/23:2190 av Annie Löf m.fl. (C) yrkande 33 anförs att EU:s utsläppshandelssystem bör utvidgas successivt mot att omfatta alla utsläpp inom EU. I kommittémotion 2022/23:2140 av Gunilla Svantorp m.fl. (S) yrkande 41 framhålls att utsläppshandeln för flyget behöver utvecklas och skärpas.

Undantag för utsläppsrätter för torvproduktion

I kommittémotion 2022/23:944 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 6 föreslås att användningen av torv från redan dikade torvmarker inte ska behöva utsläppsrätter inom EU ETS. Motionärerna skriver att torven i Sverige klassas som förnybar vid kraftproduktion och är berättigad till elcertifikat, medan den vid värmeproduktion omfattas av handel med utsläppsrätter eftersom EU klassar torven som fossil energi. Motionärerna anser att torven under den tid som elcertifikatssystemet fortfarande finns kvar ska klassas som förnybar, men även att regeringen inom EU ska verka för att torv från påverkade torvmarker ska behandlas på samma sätt som övriga biobränslen inom EU:s system för handel med utsläppsrätter.

Enligt kommittémotion 2022/23:968 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 6 bör torvens nytta som additiv i fastbränslepannor utredas skyndsamt för att undersöka om energitorv upp till en viss procentsats i bränslet kan klassificeras som ett additiv likt exempelvis svavel.

Kolsänka och infångning och lagring av koldioxid

I kommittémotion 2022/23:972 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 56 anförs att regeringen tillsammans med andra skogsländer bör verka för att EU:s LULUCF-förordning om skog ska slopas. I yrkande 57 anförs att Sverige måste kräva att frågan om avverkningsnivåer för de länder som har en positiv koldioxidbalans i sina skogar ska vara enbart nationell kompetens. Motionärerna anser att EU:s inblandning i skogsfrågor ökar snabbt, och det märks bl.a. i olika förslag till strategier.

Enligt kommittémotion 2022/23:998 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 17 bör utsläpp och upptag av växthusgaser från markanvändning (LULUCF) räknas med i rapporteringen av utsläpp av växthusgaser. Motionärerna anser att markanvändningssektorn bör vara en integrerad del av övriga klimatmål och tillgodoräkandet bör inte enbart kunna baseras på förändringar mot specifika basår. Utgångspunkten bör vara att fastställa nationernas faktiska nettoutsläpp med markanvändning inkluderat och sedan utgå från dessa nya siffror i samtliga beräkningar.

I partimotion 2022/23:2190 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 36 anförs att tekniska koldioxidupptag (CCS och bio-CCS) ska räknas som negativa utsläpp inom LULUCF.

Enligt yrkande 38 bör regeringen vara pådrivande för att påskynda EU-kommissionens lagstiftningsprocess när det gäller CCS och bio-CCS.

Koldioxidutsläpp från fordon

Enligt partimotion 2022/23:2190 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 72 bör EU:s koldioxidstandarder för transportsektorn skärpas. Motionärerna anför att det är viktigt att Sveriges styrmedel är samstämmiga med våra grannländers, för att främja rättvis konkurrens och så att utbyggnaden av nödvändig infrastruktur går i samma takt. Motionärerna vill därför fokusera på effektiva styrmedel på EU-nivå, inte minst när det handlar om att skärpa nuvarande lagstiftning. I kommittémotion 2022/23:853 av Ulrika Heie m.fl. (C) yrkande 6 framför motionärerna en liknande begäran.

Kompletterande information och tidigare behandling

EU:s klimatmål

Europeiska kommissionen presenterade i december 2019 sitt meddelande om den europeiska gröna given (COM(2019) 640). Den gröna given är en tillväxtstrategi som syftar till att ställa om EU till ett rättvist och välmående samhälle med en modern, resurseffektiv och konkurrenskraftig ekonomi där det 2050 inte längre förekommer några nettonollutsläpp av växthusgaser, och där den ekonomiska tillväxten har frikopplats från förbrukningen av resurser.

Den 30 juni 2021 antogs den europeiska klimatlagen.¹ Klimatlagen innebär att målen i EU:s gröna giv om att ekonomin och samhället i EU ska bli klimatneutrala till 2050 är rättsligt bindande. Klimatneutralitetsmålet innebär att växthusgasutsläpp och växthusgasupptag i hela unionen som regleras i unionsrätten ska vara i balans inom unionen senast 2050 så att utsläppen vid den tidpunkten minskar till noll genom minskade utsläpp, investeringar i miljövänlig teknik och insatser för naturskydd. Därefter ska unionen sträva efter att uppnå negativa utsläpp. Klimatlagen syftar till att all EU-politik och alla sektorer i ekonomin bidrar till målet. Klimatlagen innehåller vidare bl.a. följande mål och åtgärder för att nå klimatneutralitetsmålet till 2050:

- Ett mål om en nettominskning av utsläppen av växthusgaser (utsläpp efter avdrag för upptag) till 2030 med minst 55 procent jämfört med 1990 års nivåer. Nettoupptagens bidrag till unionens klimatmål för 2030 begränsas till 225 miljoner ton koldioxidekvivalenter.

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1119 av den 30 juni 2021 om inrättande av en ram för att uppnå klimatneutralitet och om ändring av förordningarna (EG) nr 401/2009 och (EU) 2018/1999 (europeisk klimatlag).

- För att förbättra unionens kolsänka i överensstämmelse med målet att uppnå klimatneutralitet senast 2050 ska unionen sträva efter att uppnå en större volym på sin nettokolsänka 2030.

I juli 2021 presenterade kommissionen ett lagstiftningspaket för att nå det nya 2030-målet. Paketet kallas Fit for 55 och innehåller förslag till revidering av den viktigaste lagstiftningen som ska bidra till att EU når sitt klimatmål om minst 55 procents nettoutsläppsminskningar till 2030 och nå klimatneutralitet senast 2050. Paketet omfattar bl.a. följande förslag:

- en översyn av EU:s utsläppshandelssystem
- en förordning om ansvarsfördelning
- en förordning om markanvändning och skogsbruk (LULUCF)
- en förordning om koldioxidutsläpp från personbilar och lätta lastbilar.

Ansvarsfördelningsförordningen² reglerar utsläppen i den icke-handlande sektorn, dvs. från byggnader, jordbruk, avfallshantering, transporter och småskalig industri. Som en del av Fit for 55-paketet presenterade kommissionen ett förslag till ändring av förordningen.³ Kommissionens förslag innebär i huvudsak följande:

- Det övergripande utsläppsmålet skärps från minus 30 procent till minus 40 procent jämfört med 2005 års nivåer och samtliga medlemsstater bidrar till ambitionshöjningen.
- De nationella utsläppsmålen skärps i ett reviderat målspann om minus 10 procent till minus 50 procent.
- Målen ska även i fortsättningen fördelas utifrån BNP per capita men baserat på uppdaterad statistik för perioden 2017–2019. Kommissionen föreslår också en viss justering av utsläppsmålen för medlemsstaterna i det övre BNP-spannet för att reflektera var den största potentialen för kostnadseffektiva utsläppsminskningar finns.
- För att tillse en gradvis och förutsägbar utsläppsminskning tilldelas varje medlemsstat utsläppsenheter (AEA:er) för varje år 2021–2030 utefter en linjär utsläppsbana. De befintliga flexibiliteterna, dvs. möjligheten att exempelvis spara, låna eller överlåta utsläppsenheter lämnas oförändrade. Som ett led i att säkerställa ett tydligt fokus på utsläppsminskande åtgärder föreslås dock att möjligheten att nyttja ökade upptag av koldioxid i kolsänkor delas upp mellan perioden 2021–2025 och 2026–2030.

² Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/842 av den 30 maj 2018 om medlemsstaternas bindande årliga minskningar av växthusgasutsläpp under perioden 2021–2030 som bidrar till klimatåtgärder för att fullgöra åtagandena enligt Parisavtalet samt om ändring av förordning (EU) nr 525/2013.

³ Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) 2018/842 om medlemsstaternas bindande årliga minskningar av växthusgasutsläpp under perioden 2021–2030 som bidrar till klimatåtgärder för att fullgöra åtagandena enligt Parisavtalet (COM(2021) 555).

- En ny frivillig reserv inrättas där en medlemsstat kan dela med sig av eventuella upptagskrediter som andra medlemsstater kan använda för att nå sina utsläppsmål.

När det gäller den frivilliga reserven anför kommissionen att det för många medlemsstater kan bli en utmaning att nå de nationella utsläppsmålen även genom de nuvarande tillgängliga flexibiliteterna. De föreslagna förändringarna i LULUCF-förordningen förväntas innebära att vissa medlemsstater genererar ökade upptag av kolsänkor som inte kan användas under den förordningen, vilket i sin tur kommer att leda till ett överskott av outnyttjade upptagskrediter. Detta överskott ska kunna användas av de medlemsstater som trots övriga flexibiliteter inte når sitt utsläppsmål under ansvarsfördelningsförordningen. Genom att dela med sig av eventuell överprestation inom LULUCF från reserven får samma medlemsstat möjlighet att vid behov tillgodoräkna sig upptagskrediter för att nå sitt mål enligt ansvarsfördelningsförordningen. Reservens föreslås dock endast aktualiseras om EU som helhet når målet i klimatlagen om att minska nettoutsläppen av växthusgaser med minst 55 procent, varav maximalt 225 miljoner ton koldioxidekvivalenter kan utgöras av upptag i kolsänkor.

När det gäller de nationella utsläppsmålen framgår det av regeringens faktapromemoria om förslaget (2020/21:FPM137) att det mål som föreslås för Sverige är lägre än det nationella etappmål som riksdagen har antagit. Sverige kan därmed fortsättningsvis klara eller t.o.m. överträffa sitt EU-mål genom att nå det nationellt beslutade etappmålet. Utskottet har vid flera tillfällen överlagt med regeringen om förslagen i Fit for 55-paketet.

Den 28 juni 2022 antog EU-länderna en gemensam ståndpunkt om ansvarsfördelningen mellan medlemsländer i sektorer utanför utsläppshandelssystemet, och dessutom om EU:s utsläppshandelssystem, utsläpp och upptag från markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk (LULUCF), inrättandet av en social klimafond och nya utsläppsnormer för koldioxid för personbilar och lätta lastbilar.

När det gäller förordningen om ansvarsfördelning enades rådet om ett mål för minskade utsläpp av växthusgaser på EU-nivå på 40 procent senast 2030 jämfört med 2005 års nivåer för de sektorer som inte omfattas av utsläppshandelssystemet, såsom inhemska sjötransport, jordbruk, avfall och småindustrier. Byggnads- och vägtransportsektorerna kommer att omfattas av både det nya särskilda utsläppshandelssystemet och förordningen om ansvarsfördelning. Sammantaget står dessa sektorer för närvarande för ungefär 60 procent av EU:s totala utsläpp av växthusgaser.

Ministrarna nådde även en uppgörelse om att behålla de höjda nationella mål som tilldelats varje medlemsland i enlighet med kommissionens förslag. Rådet konstaterade att det krävs att alla medlemsländers insatser blir enhetliga över tid, samtidigt som man tar hänsyn till nationella särdrag om förordningens mål ska uppnås. De linjära utsläppsbanorna för varje medlemsland ska justeras 2025 endast om detta leder till högre årliga gränser för medlemslandet i fråga,

av skäl som rör förutsägbarhet och hänsyn till oförutsedda händelser (exempelvis coronapandemins) inverkan på utsläppen.

Mer specifikt höjs mängden årliga utsläppskvoter som kan överföras mellan medlemsländerna till 10 procent för åren 2021–2025 och 20 procent för åren 2026–2030. Dessa utbyten görs också mer transparenta, särskilt genom utökade rapporteringsskyldigheter. Flexibiliteten inom utsläppshandelssystemet ska förenklas, vilket innebär att nio medlemsländer mellan 2021 och 2030 får utnyttja en begränsad mängd utsläppsrätter för att enklare kunna kompensera för utsläpp inom sektorerna som omfattas av ansvarsfördelning. Flexibiliteten gör även arrangemangen för den användning av extra reserver som kommissionen föreslår mer flexibla. Vidare behålls det förslag som innebär att flexibiliteten för markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk (LULUCF) delas in i två perioder.

I oktober 2022 nådde Europaparlamentet, rådet och kommissionen en trepartsöverenskommelse om skärpta utsläppskrav för personbilar och lätta fordon. Ministerrådet och Europaparlamentet nådde i december 2022 en preliminär överenskommelse om översynen av EU:s utsläppshandelssystem (EU ETS) och inrättandet av en social klimatsfond (SKF). I och med överenskommelsen om EU ETS kunde också de kvarstående delarna för införandet av en gränsjusteringsmekanism för koldioxid (CBAM) komma på plats. Den 28 mars 2023 antog rådet förordningen om ansvarsfördelning och förordningen om skärpta utsläppskrav för personbilar och lätta fordon.

I november 2022 kom rådet, kommissionen och Europaparlamentet överens om ett regelverk till 2030 för att binda koldioxid i skog och mark inom den s.k. LULUCF-sektorn. Den 28 mars 2023 antog rådet LULUCF-förordningen. Regeringen avstod från att stödja trepartsöverenskommelsen. Regeringen har uppgett att den anser att förordningen, så som den har slutförhandlats, är utformad så att den riskerar att slå mot svenskt skogsbruk och därigenom mot den gröna omställningen. Regeringen har vidare anfört att den under förhandlingarna varit tydlig med att förslaget riskerar att innebära alltför långtgående begränsningar av svenskt skogsbruk, med hänsyn till den stora nytta som skogsprodukter kan göra för klimatomställningen.

På miljørådet den 16 mars 2023 kom ministrarna överens om en allmän riktlinje om ett förslag till översyn av direktivet om industriutsläpp⁴. Direktivet är EU:s viktigaste instrument för att reglera föroreningar från industri-anläggningar och stora intensiva djurhållningsanläggningar. I översynen föreslås ytterligare insatser för att minska föroreningarna i linje med målet i den europeiska gröna given att uppnå en nollföroreningsekonomi och en konkurrenskraftig och klimatneutral ekonomi senast 2050. Dessa överenskommelser ligger till grund för förhandlingar med Europaparlamentet.

⁴ Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/75/EU av den 24 november 2010 om industriutsläpp (samordnande åtgärder för att förebygga och begränsa föroreningar), IED.

EU:s system för handel med utsläppsrätter

Som en del av Fit for 55-paketet presenterade kommissionen den 14 juli 2021 sitt förslag på revidering av EU:s system för handel med utsläppsrätter (EU ETS).⁵ Förslaget innebär både skärpningar av det befintliga EU ETS och att handel med utsläppsrätter införs för nya sektorer. Förslaget innebär bl.a. följande:

- Ett utsläppsmål på minus 61 procent till 2030 jämfört med 2005.
- En skärpning av den linjära reduktionsfaktorn (LRF), som årligen reducerar tillförseln av nya utsläppsrätter, från 2,2 procent till 4,2 procent.
- För att få en linjär bana mellan 2021 och 2030 föreslås en engångsjustering av utsläppstaket året efter att direktivet har trätt i kraft. Engångssänkningen kommer att utgöras av differensen mellan nuvarande LRF och den skärpta LRF-nivån, räknat från 2021. På så sätt upprättas en linjär bana mellan 2021 och 2030, oavsett när i tiden ändringsdirektivet antas.
- Avsättningen till den s.k. marknadsstabilitetsreserven (MSR) behålls på dagens nivå om motsvarande 24 procent även efter 2023 för att motverka överskott på marknaden. Om överskottet är mellan 833 miljoner och 1 096 miljoner utsläppsrätter kommer dock enbart det antal utsläppsrätter som överstiger nivån 833 miljoner att avsättas. Syftet är att avsättningen ska bli mer dynamisk och stegrande.
- En fast gräns för hur många utsläppsrätter som får finnas i MSR införs. Gränsen föreslås vara 400 miljoner, och alla utsläppsrätter utöver denna nivå kommer att annulleras permanent. Med nuvarande system annulleras alla utsläppsrätter i MSR som överstiger föregående års auktioneringsnivå.
- 25 procent av en anläggnings tilldelning villkoras till att åtgärder enligt artikel 8.4 i energieffektiviseringsdirektivet genomförs.
- Återanvändning av koldioxid, s.k. carbon capture and utilisation (CCU), ska under vissa villkor räknas som nollutsläpp inom systemet.
- Det tydliggörs att infångad koldioxid som transporteras till slutförvaring på annat sätt än genom pipeline inte ska generera skyldighet att överlämna utsläppsrätter.
- Avsättningen till innovationsfonden ska öka från 450 miljoner auktionerade utsläppsrätter till 650 miljoner. Av dessa ska 150 miljoner utsläppsrätter hämtas från den nya utsläppshandeln för vägtransporter och byggnader och öronmärkas för åtgärder i dessa sektorer. Innovationsfondens omfattning ska även breddas till att inkludera s.k. klimatkontrakt (carbon contracts for difference) samt åtgärder för att minska utsläppen inom sjöfarten.
- De utsläppsrätter som frigörs när den fria tilldelningen fasas ut för sektorer som omfattas av gränsjusteringsmekanismen ska auktioneras ut i en

⁵ Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiv 2003/87/EG om införandet av ett europeiskt system för handel med utsläppsrätter inom unionen, samt om ändring av beslut (EU) 2015/1814 om upprättande och användning av en reserv för marknadsstabilitet för unionens utsläppshandelssystem och förordning (EU) 2015/757 (COM(2021) 551).

särskild pott under åren 2026–2030 och intäkterna ska gå till innovationsfonden.

Kommissionen föreslog även vissa skärpningar för flygoperatörerna:

- För att höja effektiviteten i styrmedlet föreslår kommissionen en successiv utfasning av den fria tilldelningen med start från 2025. Det föreslås att full auktionering tillämpas 2027.
- Det globala styrmedlet för flyg, Carbon Offsetting and Reduction Scheme for International Aviation (Corsia), som kompenserar flygets utsläppsökningar över 2020 års nivåer genom inköp av utsläpskrediter, föreslås genomföras genom EU ETS.

Detta innebär att flyg från Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) till tredjeland ska tillämpa Corsia. Flyg till länder som inte deltar i Corsia föreslås inledningsvis inte omfattas av EU:s genomförande av Corsia. För att skapa incitament för att fler länder ska ansluta sig till Corsia föreslår kommissionen dock att från 2026 applicera Corsia även för de länder som själva inte frivilligt anslutit sig, med undantag för små önationer och de allra fattigaste länderna i enlighet med Internationella civila luftfartsorganisationens (ICAO) bestämmelser.

Kommissionen föreslog vidare att sjöfarten ska inkluderas i EU ETS. Inkluderingen föreslås ske gradvis mellan 2023 och 2025. Eftersom det saknas internationella åtgärder på området föreslår kommissionen att både sjöfart inom EES och hälften av koldioxidutsläppen från sjötransporter som går till och från EES ska ingå i EU ETS. Resterande hälft anser kommissionen bör hanteras av tredjeland.

Kommissionen föreslog vidare att ett nytt utsläppshandelssystem ska införas för vägtransporter och byggnader. Handelssystemet föreslås vara separerat från det nuvarande EU ETS men fungera efter liknande principer. Samtidigt föreslås sektorerna även i fortsättningen omfattas av ansvarsfördelningsförordningen (Effort Sharing Regulation, ESR). Det innebär att sektorernas omställningstryck behöver utgå från ländernas åtaganden inom ESR och att handelssystemet behöver kompletteras med nationell styrning. Kommissionen föreslår att auktionering ska tillämpas på alla utsläppsrätter i det nya systemet liksom att det ska införas en liknande marknadsstabilitetsreserv som det finns för det befintliga EU ETS. Det nya utsläppshandelssystemet föreslås introduceras gradvis och för att säkerställa att det nya systemet inte slår orimligt hårt mot konsumenter föreslås en mekanism för att begränsa snabba prisökningar.

När det gäller EU:s innovationsfond kan vidare noteras att fonden syftar till att påskynda kommersialiseringen av klimatsmart teknik och att den bl.a. ska stimulera till att anläggningar för carbon capture and utilisation (CCU) och carbon capture and storage (CCS) byggs och hålls i drift.

I kommissionens meddelande Hållbara kretslopp för kol (COM(2021) 800) från december 2021 anför kommissionen bl.a. att den, för att utöka de

industriella lösningarna för avskiljning, användning och lagring av koldioxid, avser att vidta åtgärder för att bättre stödja industriellt koldioxidupptag med innovationsfonden. I meddelandet presenterar kommissionen åtgärder för att upprätta hållbara och klimatrelianta kretslopp för kol.

Som nämnts ovan antog EU-länderna den 28 juni 2022 en gemensam ståndpunkt om bl.a. EU:s utsläppshandelssystem. Överenskommelsen innebar följande:

Ministrarna nådde en uppgörelse om att behålla den övergripande ambitionen på utsläppsminskningar på 61 procent senast 2030 i sektorer som omfattas av utsläppshandelssystemet, enligt kommissionens förslag. Rådet enades också om en engångsminskning av det övergripande utsläppstaket med 117 miljoner utsläppsrätter och om en större minskningstakt av taket på 4,2 procent per år (linjär minskningsfaktor).

Rådet ställde sig bakom förslaget om att stärka reserven för marknadsstabilitet genom att förlänga den ökade årliga intagsnivån av utsläppsrätter motsvarande 24 procent till efter 2023 och fastställa ett tröskelvärde på 400 miljoner utsläppsrätter.

Ministrarna nådde även en uppgörelse om att göra aktiveringen av den mekanism som vid överdrivet stora prisökningar frigör kvoter från reserven för marknadsstabilitet på marknaden automatisk och mer reaktiv.

När det gäller sektorer som omfattas av gränsjusteringsmekanismen för koldioxid (CBAM) godkände rådet förslaget att under tioårsperioden 2026–2035 gradvis fasa ut gratis tilldelning av utsläppsrätter för de sektorer som berörs av CBAM. Rådet godtog dock en långsammare minskningstakt i början och en snabbare i slutet av denna tioårsperiod. Stöd till utfasningen av fossila bränslen i dessa sektorer möjliggörs genom innovationsfonden. Rådet uppmanade också kommissionen att övervaka effekterna av CBAM, bl.a. på koldioxidläckage vid export, och att bedöma behovet av ytterligare åtgärder. Tanken är att mekanismen ska främja konkurrensneutralitet mellan företag inom och utanför EU och därmed minska risken för att utsläppen flyttas från EU till andra delar av världen i stället för att minskas.

Rådet stärkte vissa av innovationsfondens bestämmelser, särskilt när det gäller den kapacitet som syftar till att göra deltagandet i projekt mer effektivt och geografiskt balanserat, samtidigt som principen om spetskompetens i projektutdelningen bibehålls. Rådet enades om att ägna särskild uppmärksamhet åt utfasningen av fossila bränslen i sjöfartssektorn inom ramen för innovationsfonden. Rådet förbättrade båda fondernas styrning och transparens.

En ytterligare gratis tilldelning under en övergångsperiod kan på vissa villkor beviljas fjärrvärmesektorn i vissa medlemsländer enligt överenskommelsen, i syfte att främja utfasningen av fossila bränslen i den sektorn.

Rådet enades om att ta med utsläpp från sjöfarten i tillämpningsområdet för utsläppshandelssystemet. I den allmänna riktlinjen godtas kommissionens förslag om ett gradvis införande av skyldigheter för rederier att överlämna

utsläppsrätter. Eftersom medlemsländer som är starkt beroende av sjötransporter av naturliga skäl kommer att drabbas hårdast, enades rådet om att omfördela 3,5 procent av taket för auktionerade utsläppsrätter till dessa medlemsländer. Dessutom tar man i den allmänna riktlinjen hänsyn till geografiska särdrag och föreslår övergångsåtgärder för små öar, vintersjöfart och resor i samband med allmän trafikplikt, och man stärker åtgärderna för att bekämpa risken för koldioxidläckage inom sjöfartssektorn.

Den allmänna riktlinjen inbegriper andra utsläpp än koldioxid i förordningen om övervakning, rapportering och verifiering på sjöfartsområdet fr.o.m. 2024, och en översynsklausul införs så att de senare kan tas med i utsläppshandelssystemet.

Rådet enades om att ett nytt separat utsläppshandelssystem för byggnads- och vägtransportsektorerna ska skapas. Det nya systemet kommer att gälla för distributörer som levererar bränslen för förbrukning inom byggnads- och vägtransportsektorerna. Införandet av de skyldigheter som rör auktionering och överlämnande kommer dock att försenas med ett år jämfört med kommissionens förslag (auktionering av utsläppsrätter fr.o.m. 2027 och överlämnande fr.o.m. 2028).

Rådet enades även om att gradvis fram till 2027 fasa ut gratis utsläppsrätter för luftfartssektorn och anpassa förslaget till det globala systemet för kompensation för och minskning av koldioxidutsläpp från internationell luftfart (Corsia). EU:s utsläppshandelssystem kommer att gälla för flygningar inom EU (plus Storbritannien och Schweiz), medan Corsia kommer att gälla för EU-aktörer för flygningar mellan EU och tredjeländer som deltar i Corsia. Rådet enades om att avsätta 20 miljoner av de gratis utsläppsrätter som fasats ut för att kompensera för merkostnaderna i samband med användningen av hållbara flygbränslen. Dessutom innebär rådets överenskommelse att hänsyn tas till särskilda geografiska särdrag, och man föreslår i detta sammanhang begränsade undantag under en övergångsperiod.

Ministerrådet och Europaparlamentet nådde i december 2022 en preliminär överenskommelse om bl.a. översynen av EU:s utsläppshandelssystem. I och med överenskommelsen om EU ETS kunde också de kvarstående delarna för införandet av en gränsjusteringsmekanism för koldioxid (CBAM) komma på plats. Förslagen antogs av rådet den 25 april 2023.

När det gäller utsläpp från sjöfart och flygtransporter kan även nämnas att rådet och Europaparlamentet i mars 2023 nådde en överenskommelse för att minska växthusgasutsläppen inom EU:s sjöfart, det s.k. FuelEU Maritime-initiativet. FuelEU Maritime är en del av klimatpaketet Fit for 55 och innebär att fartyg inom unionen successivt ska minska utsläpp av växthusgaser. Utsläppen ska utifrån 2020 års utsläppsvärde minskas med 2 procent från 2025, 6 procent från 2030, 14,5 procent från 2035, 31 procent från 2040, 62 procent från 2045 och 80 procent från 2050. Nästa steg för uppgörelsen FuelEU Maritime är att Europaparlamentet och rådet formellt bekräftar den. Genom ReFuelEU Aviation, lagförslaget som reglerar luftfartssektorn, blir bränsleleverantörer skyldiga att från 2025 successivt blanda in allt större andel

hållbara bränslen i flygbränsle, och flygplatser blir skyldiga att erbjuda nödvändig infrastruktur för användandet av hållbara bränslen. Rådet och Europaparlamentet nådde en preliminär politisk överenskommelse om ReFuelEU Aviation i april 2023.

Undantag för utsläppsrätter för torvproduktion

I betänkande 2018/19:MJU4 Klimatpolitik hänvisade utskottet till att Naturvårdsverket i rapporten Torvutvinningens och torvanvändningens klimat- och miljöpåverkan från juni 2016 bedömde att användning av torv påverkar klimatet och i klimathänseende är jämförbart med fossila bränslen som stenkol och olja.

Frågan om torvens roll i elcertifikatsystemet har vid ett flertal tillfällen behandlats av näringsutskottet. Näringsutskottet anförde bl.a. följande i betänkande 2021/22:NU15 Energipolitik:

Torv spelar en mycket begränsad roll i det svenska energisystemet och utskottet ser inte svensk torv som ett hållbart förstahandsalternativ till importerade fossila bränslen. Användningen av fossila bränslen inom värmesektorn är begränsad, och torv är en marginell företeelse inom ramen för elcertifikatsystemet. Torv lämpar sig inte heller särskilt väl för produktion av drivmedel.

Med hänvisning till den syn på torven som utskottet har redovisat i det föregående är det inte heller berett att föreslå att riksdagen ska rikta ett tillkännagivande till regeringen som syftar till att underlätta utvinningen av torv för energiändamål eller för att stimulera användningen av torv i exempelvis fjärr- och kraftvärmeproduktionen.

Utskottet betraktar inte torv som ett bränsle som utan mycket grundliga överväganden bör betraktas som förnybart.

Enligt uppgift från Klimat- och näringslivsdepartementet pågår inte något arbete om ändring av regler för utsläppsrätter för torvproduktion.

Kolsänka och infångning och lagring av koldioxid

I den gröna given (COM(2019) 640) presenterade kommissionen en tillväxtstrategi som syftar till att ställa om EU till ett rättvist och välmående samhälle med en modern, resurseffektiv och konkurrenskraftig ekonomi där det 2050 inte längre förekommer några nettonollutsläpp av växthusgaser, och där den ekonomiska tillväxten har frikopplats från förbrukningen av resurser. I den gröna given aviserade kommissionen det förslag om en europeisk klimatlag som nu har blivit verklighet och förändringarna i bl.a. förordningen om markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk (LULUCF-förordningen) som kommissionen presenterade i Fit for 55-paketet. Sektorn markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk (LULUCF) omfattar både utsläpp och upptag av växthusgaser. Kommissionens förslag till

förändring av LULUCF-förordningen⁶ syftar till att stärka LULUCF-sektorns bidrag till den ökade övergripande klimatambitionen genom att för perioden 2026–2030 införa bindande krav om ökad kolsänka på medlemsstatsnivå för att sammantaget uppnå en kolsänka om 310 miljoner ton till 2030. Efter 2030 föreslås att en kombinerad marksektor (LULUCF och jordbruk) ska skapas med målet att uppnå sektoriell klimatneutralitet på EU-nivå från 2035.

Förslaget innebär endast mindre ändringar i LULUCF-regelverket för den första fullgörandeperioden, dvs. 2021–2025. Däremot medför förslaget betydande förändringar i början av den andra fullgörandeperioden, dvs. 2026–2030. De föreslagna förändringarna innebär bl.a. följande:

- Medlemsstaterna går över till en bokföring likt rapportering av utsläpp och upptag till klimatkonventionen, vilket kommer att resultera i en mer transparent bokföring som är mer i linje med ansvarsfördelningsförfordningen.
- Unionens övergripande mål för nettoupptag av växthusgaser på 310 miljoner ton koldioxidekvivalenter kommer att fördelas mellan medlemsstaterna som årliga nationella mål.
- Ett nytt system för styrning av måluppfyllelsen kommer att införas och flexibilitetsmekanismen för markanvändning för kontroll av bristande efterlevnad från medlemsstaternas sida kommer att anpassas.

Från och med 2031 kommer förordningens tillämpningsområde att utvidgas till att omfatta andra utsläpp än koldioxid från jordbruket, vilket gör att den för första gången omfattar hela ramen för marksektorn med ett enda klimatpolitiskt instrument.

Utskottet har vid flera tillfällen överlagt med regeringen om förslagen i Fit for 55-paketet.

Som nämnts ovan antog EU-länderna en gemensam ståndpunkt den 28 juni 2022 om bl.a. utsläpp och upptag från markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk (LULUCF). Rådet bekräftade ett övergripande mål på 310 miljoner ton koldioxidekvivalenter i nettoupptag i LULUCF-sektorn 2030 på EU-nivå. Det utgör en höjning av upptagen på ungefär 15 procent jämfört med nuläget. De nuvarande reglerna som innebär att utsläppen inte får överskrida upptagen, dvs. förbudet mot att generera nettoutsäpp, fortsätter gälla till 2025. För perioden 2026–2030 ska varje medlemsland ha ett bindande nationellt mål för 2030. För varje medlemsland har fastställts ett åtagande om att uppnå en viss nettosumma av utsläpp och upptag av växthusgaser för hela perioden 2026–2030, den s.k. budgeten för 2026–2030. Budgeten ska baseras på en bana med vägledande årliga mål.

⁶ Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) 2018/841 vad gäller omfattningen, förenkligen av efterlevandebestämmelser, fastställande av medlemsstaternas mål för 2030 och kollektivt förbindande till klimatneutralitet 2035 inom markanvändning, skogsbruk och jordbrukssektorn, och förordning (EU) 2018/1999 vad gäller förbättrad övervakning, rapportering, spårning av framsteg och översyn (COM(2021) 554).

Rådet beslutade att behålla fördelningen av mål mellan medlemsländerna i enlighet med kommissionens förslag.

Rådet enades om att stärka flexibiliteten till stöd för EU-länder som har svårt att nå sina mål på grund av faktorer utanför deras kontroll som påverkar LULUCF-sektorn, förutsatt att unionen som helhet når sitt mål för 2030.

Ytterligare flexibilitet införs som är kopplad till effekterna av klimatförändringarna och organiska jordarter, baserad på objektiva och mätbara kriterier och indikatorer. För att få tillgång till flexibiliteten måste de berörda medlemsstaterna lämna in underlag till kommissionen på grundval av en väldefinierad metod. Rådet beslutade dessutom att behålla alternativet att undanta utsläpp från naturliga störningar från LULUCF-bokföring under perioden 2026–2030, förutsatt att kompensationen för naturliga störningar inte tillämpas inom ramen för flexibiliteten.

Möjligheten att spara LULUCF-krediter mellan de två perioderna för efterlevnad (2021–2025 och 2026–2030) avskaffas.

Kommissionen ska lämna in en rapport inom sex månader från den första globala översynen enligt Parisavtalet 2023 om inkluderingen av växthusgasutsläpp utom koldioxid från jordbruket i tillämpningsområdet för förordningen och om fastställande av målen för markanvändningssektorn efter 2030.

I november 2022 kom rådet, kommissionen och Europaparlamentet överens om ett regelverk till 2030 för att binda koldioxid i skog och mark inom den s.k. LULUCF-sektorn. I samband med detta anförde regeringen att överenskommelsen innebär en ambitionsökning med totalt 85 miljoner ton koldioxidekvivalenter i EU. För Sveriges del innebär det att det årliga koldioxidupptaget ska vara 4 miljoner ton högre 2030 jämfört med dagens koldioxidupptag. Ett aktivt skogsbruk med hög tillväxt och användning av produkter från förnybar råvara ger högsta långsiktiga klimatnytta. Regeringen gör bedömningen att den med detta förhandlingsresultat värnat det svenska skogsbruket. Från svensk sida har regeringen i slutförhandlingarna drivit att EU ska vara en ledande aktör med hög ambition i klimatfrågor, samtidigt som regelverket måste vara förenligt med ett svenskt hållbart skogsbruk och att nationella förutsättningar beaktas. Regeringen anför att Sverige var drivande i denna balansgång och fick gehör för många av de svenska prioriteringarna.

Som nämndes ovan antog rådet LULUCF-förordningen den 28 mars 2023. Regeringen avstod från att stödja trepartsöverenskommelsen. Regeringen har anført att den anser att förordningen, så som den har slutförhandlats, är utformad så att den riskerar att slå mot svenskt skogsbruk och därigenom mot den gröna omställningen. Regeringen har anført att den under förhandlingarna varit tydlig med att förslaget riskerar att innebära alltför långtgående begränsningar av svenskt skogsbruk, med hänsyn till den stora nytta som skogsprodukter kan göra för klimatomställningen.

Kommissionen presenterade den 18 juli 2021 meddelandet Ny EU-skogsstrategi för 2030 (COM(2021) 572). Strategin syftar till att komma till rätta med utmaningar som klimatförändringar och att frigöra skogens potential

för framtiden. Kommissionen framhåller att strategin är förankrad i den europeiska gröna given och EU:s strategi för biologisk mångfald 2030. Vidare anför kommissionen att strategin beaktar skogens centrala och mångfunktionella roll och insatserna från yrkesverksamma inom skogsbruket och hela den skogsbaserade värdekedjan för att senast 2050 uppnå en hållbar och klimatneutral ekonomi, samtidigt som man ser till att alla ekosystem återställs, är motståndskraftiga och skyddas på lämpligt sätt. De åtaganden och åtgärder som föreslås i strategin kommer enligt kommissionen att bidra till att uppnå EU:s mål om att minska växthusgasutsläppen med minst 55 procent fram till 2030. Skogsstrategin omfattar åtgärder för att stärka skyddet och återställandet av skogar, förbättra det hållbara skogsbruket samt förbättra övervakningen och en effektiv decentraliserad planering av EU:s skogar i syfte att säkerställa motståndskraftiga skogsekosystem och göra det möjligt för skogarna att uppfylla sin mångfunktionella roll. För att ytterligare stödja en hållbar skogsbaserad bioekonomi för en klimatneutral framtid föreslås i strategin åtgärder för innovation och främjande av nya material och produkter som ska ersätta fossilbaserade motsvarigheter och för främjande av den icke-träbaserade skogsekonomin, bl.a. ekoturism. Strategin är också inriktad på hållbar återbeskogning och beskogning, och åtföljs av en färdplan för planteringen av ytterligare minst 3 miljarder träd i EU före 2030.

I miljö- och jordbruksutskottets granskningsutlåtande över skogsstrategin (utl. 2021/22: MJU8) anförde utskottet bl.a. följande:

I likhet med kommissionen anser utskottet att skogen har en central roll i klimatarbetet och i EU:s övergång till en klimatneutral, modern, resurseffektiv och konkurrenskraftig ekonomi. Skogens klimatnytta består av skogen som en kolsänka och som en källa till hållbart producerade råmaterial som ersätter fossilbaserade produkter. I en växande bioekonomi måste ett långsiktigt hållbart uttag av skogsråvara säkras samtidigt som biologisk mångfald, kolinlagring och sociala värden säkerställs. Enligt utskottet går ett aktivt brukande av skogen att förena med en bibehållen bra biologisk mångfald. Sveriges målbild för den svenska skogspolitiken är att skogen är en nationell tillgång och en förnybar resurs som ska skötas så att den uthålligt ger en god avkastning samtidigt som den biologiska mångfalden behålls. Skogspolitiken bygger på ett jämbördigt förhållande mellan miljömål och produktionsmål. I arbetet för att nå dessa mål är skogsägarnas aktiva deltagande av avgörande betydelse. Utskottet vill understryka skogens betydelse i ett hållbarhetsperspektiv.

Kommissionen presenterade den 15 december 2021 meddelandet Hållbara kretslopp för kol (COM(2021) 800). I meddelandet framhåller kommissionen att den europeiska gröna given och den politik som hör till den syftar till att snabbt minska användningen av fossilt kol och fasa ut det på lång sikt. Kommissionen beskriver vidare behovet av att åstadkomma hållbara kolflöden för att bidra till EU:s klimatmål. Enligt kommissionen måste koldioxidupptag spela en allt större roll och stå i fokus efter det att klimatneutralitet har uppnåtts och negativa utsläpp kommer att behövas för att stabilisera temperaturökningen i världen. Tillgängliga lösningar baserade på motståndskraftiga naturliga ekosystem och industriell avskiljning och lagring av koldioxid (CCS)

bör införas på ett effektivt och hållbart sätt. Kommissionen betonar i meddelandet vikten av att skapa incitament och affärsmodeller för att åstadkomma ökade koldioxidupptag både i naturliga kolsänkor i ekosystem och genom koldioxidinfångning. Kommissionen avser att arbeta för att skapa och skala upp en marknad för kolin fångning som inkluderar både industrin och markanvändningssektorn. Kommissionen presenterar i meddelandet ett stort antal åtgärder för att främja kolinlagrande jordbruk. Kommissionen avser att fastställa en EU-standard för övervakning, rapportering och verifiering av växthusgasutsläpp, kolupptag och kolin fångning som är anpassad för både enskilda markförvaltare och industriella aktörer.

När det gäller infångning och lagring av koldioxid presenterade kommissionen följande strävandemål:

- Senast 2028 bör varje ton koldioxid som avskiljs, transporteras, används och lagras av industrin rapporteras och redovisas enligt dess fossila, biogena eller atmosfäriska ursprung.
- Minst 20 procent av det kol som används i kemiska produkter och plastprodukter bör komma från hållbara icke-fossila källor senast 2030.
- 5 miljoner ton koldioxid bör avlägsnas från atmosfären varje år och lagras permanent genom föregångarprojekt senast 2030.

För att utöka de industriella lösningarna för avskiljning, användning och lagring av koldioxid kommer kommissionen bl.a. att

- bättre stödja industriellt koldioxidupptag med innovationsfonden
- fortsätta att stödja industriell avskiljning, transport, användning och lagring av koldioxid i sitt nästa arbetsprogram genom Europeiska unionens ramprogram för forskning och innovation (Horisont Europa)
- inleda en studie om utvecklingen av transportnätet för koldioxid
- uppdatera riktlinjedokumentet för CCS-direktivet om riskhantering, övervakning och finansiering
- anordna ett årligt CCUS-forum (Carbon Capture, Utilisation and Storage Forum).

Den 30 november 2022 presenterade EU-kommissionen ett förslag till förordning om ett certifieringsramverk för upptag och infångning av koldioxid (COM(2022) 672). Certifieringsramverket ska bidra till och säkerställa hög kvalitet på åtgärderna för upptag och infångning av koldioxid och förslaget till förordning omfattar kvalitetskriterier, verifierings- och certifieringsprocess samt regler för certifieringssystemen. Regeringen har bedömt att förslaget kan bidra till att uppnå det nationella åtagande som gäller för medlemsstaterna enligt revidering av den s.k. LULUCF-förordningen (2022/23:FPM40).

Koldioxidutsläpp från fordon

Genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/631 av den 17 april 2019 om fastställande av normer för koldioxidutsläpp för nya personbilar

och för nya lätta fordon och om upphävande av förordningarna (EG) nr 443/2009 och (EU) nr 510/2011 (omarbetning) fastställs ett EU-mål för koldioxidutsläppen från hela den nya flottan av personbilar och lätta nyttofordon i EU. Varje fordonstillverkare på EU-marknaden får ett bindande utsläppsmål som är specifikt för tillverkarens fordonsflotta. Summan av tillverkarnas utsläppsmål ska ge EU-målet. Den tillverkare som överskrider sitt bindande utsläppsmål måste betala böter.

Som en del av Fit for 55-paketet presenterade kommissionen den 14 juli 2021 ett förslag till förändring av förordningen.⁷ Enligt kommissionen kommer revideringen av förordningen att bidra till att uppnå EU:s klimatmål för 2030 och 2050, minska bränsleförbrukningskostnaderna för konsumenterna och stärka konkurrenskraften inom EU:s bilindustri och stimulera sysselsättningen. Revideringen förväntas även medföra ökad energieffektivitet och energisäkerhet.

Utskottet har vid flera tillfällen överlagt med regeringen om förslagen i Fit for 55-paketet.

Som nämnts ovan antog EU-länderna den 28 juni 2022 en gemensam ståndpunkt om bl.a. fastställande av normer för koldioxidutsläpp för nya personbilar och för nya lätta fordon. Rådet enades om att höja målen för minskning av koldioxidutsläpp för nya personbilar och nya lätta fordon för 2030 till 55 procent respektive 50 procent. Rådet enades också om att införa ett mål för minskade koldioxidutsläpp på 100 procent till 2035 för nya personbilar och nya lätta fordon. Under 2026 kommer kommissionen att bedöma framstegen mot målen för en utsläppsminskning på 100 procent och behovet av att se över målen med hänsyn till den tekniska utvecklingen, även vad gäller laddhybridteknik och vikten av en genomförbar och socialt rättvis övergång till noll utsläpp. Rådet enades om att avsluta incitamentsmekanismen för utsläppsfria och utsläppsnåla fordon fr.o.m. 2030.

I oktober 2022 nådde Europaparlamentet, rådet och kommissionen en trepartsöverenskommelse om skärpta utsläppskrav för lätta fordon. Uppgörelsen innebär bl.a. att inga nytillverkade lätta fordon med utsläpp, varken koldioxid eller luftföroreningar, får säljas inom EU från 2035. I en kommentar till uppgörelsen anförde klimat- och miljöminister Romina Pourmokhtari bl.a. att uppgörelsen är en viktig milstolpe för EU:s arbete för att nå klimatneutralitet till 2050 och ett viktigt bidrag från EU att nå Parisavtalets 1,5-gradersmål. Som världsledande fordonstillverkare har EU:s normer för koldioxidutsläpp en stor betydelse också för den globala marknaden. Klimat- och miljöministern menade att de skärpta koldioxidkraven inom EU därför också kommer att påskynda klimatomställningen globalt. Uppgörelsen kommer även att få stor betydelse för att minska mängden luftföroreningar och för att nå EU:s luftkvalitetsnormer.

⁷ Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) 2019/631 när det gäller att stärka normerna för koldioxidutsläpp för nya personbilar och för nya lätta nyttofordon i linje med unionens ökade miljöambitioner (COM(2021) 556).

Den 28 mars 2023 antog rådet förordningen om skärpta utsläppskrav för personbilar och lätta fordon.

I kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om utbyggnad av infrastruktur för alternativa bränslen och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/94/EU (COM(2021) 559) läggs en grund för ett sammanhängande nät av publika laddningsstationer för såväl personbilar som lastbilar i hela EU. Syftet med förordningen, som är en del av Fit for 55-paketet, är att det ska finnas en tillgänglig och användbar infrastruktur för alternativa drivmedel i hela EU. Ett särskilt fokus ligger på att underlätta möjligheterna att använda elfordon. I mars 2023 nådde Europaparlamentet och rådet en överenskommelse om lagstiftningen. Överenskommelsen innebär också en utbyggnad av landström i hamnar och el på flygplatser.

Regler om krav på koldioxidminskning från nya tunga fordon finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1242 av den 20 juni 2019 om fastställande av normer för koldioxidutsläpp från nya tunga fordon och om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 595/2009 och (EU) 2018/956 och rådets direktiv 96/53/EG. I förordningen fastställs mål för minskade koldioxidutsläpp från fordonsparkerna av nya tunga fordon i hela unionen för 2025 och 2030. Utsläppen av koldioxid från nya tunga fordon ska vara 15 procent lägre 2025 än 2019 och minst 30 procent lägre 2030 än 2019, om inget annat bestäms vid den översyn som ska göras 2022.

Den 14 februari 2023 föreslog EU-kommissionen nya mål för koldioxidutsläpp från nya tunga fordon fr.o.m. 2030 (COM(2023) 88). Målen kommer att bidra till minskade koldioxidutsläpp inom transportsektorn – lastbilar och bussar står för mer än 6 procent av EU:s totala utsläpp av växthusgaser, och för mer än 25 procent av vägtransporternas utsläpp av växthusgaser. Dessa striktare utsläppsnormer ska säkerställa att detta segment av vägtransportsektorn bidrar till omställningen till utsläppsfri mobilitet och till EU:s klimat- och nollföroreningsmål.

Kommissionen föreslår en infasning av striktare normer för koldioxidutsläpp för nästan alla nya tunga fordon som certifieras för koldioxidutsläpp (jämfört med 2019 års nivåer):

- utsläppsminskningar på 45 procent fr.o.m. 2030
- utsläppsminskningar på 65 procent fr.o.m. 2035
- utsläppsminskningar på 90 procent fr.o.m. 2040.

För att stimulera en snabbt ökad användning av utsläppsfria bussar i städer föreslår kommissionen också att alla nya stadsbussar ska vara utsläppsfria fr.o.m. 2030.

Utskottets ställningstagande

EU:s klimatmål

EU har en avgörande roll som global ledare i det internationella klimatarbetet. Utskottet välkomnar därför att kommissionen fortsätter att prioritera klimatfrågan och att de förändringar och förslag som kommissionen tidigare aviserat i den gröna given nu blir verklighet. Utskottet vill också framhålla att den europeiska klimatlagen som antogs i juni 2021 innebär att målen i den gröna given om att ekonomin och samhället i EU ska bli klimatneutrala är rättsligt bindande.

När det gäller frågan om flexibilitet och löpande översyn av klimatmålen konstaterar utskottet att det genom klimatlagen inrättas dels en översyns-mekanism, dels en vetenskaplig rådgivande nämnd för klimatförändringar som ska tillhandahålla oberoende vetenskaplig rådgivning och rapportering om EU:s klimatåtgärder.

När det gäller frågan om mål för utsläppsminskningar noterar utskottet att det i klimatlagen fastställs ett mål om en nettominskning av utsläppen av växthusgaser till 2030 samtidigt som en begränsning för nettoupptagens bidrag till unionens klimatmål 2030 fastslås. Vidare fastställs att unionen ska sträva efter att uppnå en större volym på sin nettokolsänka till 2030. Enligt klimatlagen ska även ett unionsomfattande klimatmål för 2040 fastställas i syfte att uppnå klimatneutralitet.

Vidare har kommissionen genom Fit for 55-paketet presenterat ett antal förslag som syftar till att göra det möjligt att nå utsläppsminskningmålet till 2030 och klimatneutralitetsmålet till 2050. Utskottet ser positivt på att ett flertal av dessa förslag nu har antagits under det svenska EU-ordförandeskapet.

Med hänsyn till den antagna klimatlagen och till de rättsakter som antagits inom ramen för Fit for 55-paketet finner utskottet inte skäl att vidta någon åtgärd med anledning av motionerna 2022/23:998 (SD) yrkandena 10 och 12–14, 2022/23:1246 (V) yrkande 13 och 2022/23:2190 (C) yrkandena 3, 4 i denna del, 5, 6 och 11 i denna del. Motionsyrkandena avstyrks.

EU:s system för handel med utsläppsrätter

Ett välfungerande och ändamålsenligt utsläppshandelssystem utgör en viktig del av arbetet för att nå de långsiktiga klimatmålen. Utskottet välkomnar därför att kommissionen, som en del av Fit for 55-paketet, har föreslagit flera förändringar i EU ETS som innebär både en skärpning och en breddning av systemet. Som framgår ovan antog EU-länderna i juni 2022 en gemensam ståndpunkt om EU:s utsläppshandelssystem och i april 2023 antog rådet förslaget.

Utskottet vill framhålla att den övergripande ambitionen när det gäller utsläppsminskningarna inom de sektorer som omfattas av EU:s utsläppshandelssystem har höjts, och växthusgasutsläppen måste nu minska med 62 procent fram till 2030 jämfört med 2005 års nivåer. Enligt reformen ska

kostnadsfria utsläppsrätter för företag fasas ut mellan 2026 och 2034. En engångsminskning av det övergripande utsläppstaket kommer att genomföras och en större minskningstakt av taket införs. Innovationsfonden ska ökas och kommissionen har i sitt meddelande Hållbara kretslopp för kol aviserat ytterligare åtgärder för att bättre stödja industriellt koldioxidupptag genom innovationsfonden. EU:s nya mekanism för koldioxidjustering vid gränserna ska uppmuntra länder utanför EU att höja sin klimatambition och se till att klimatsatser inom EU eller globalt inte undergrävs av att produktion flyttas från EU till länder med mindre ambitiös miljöpolitik. Skärpningar i systemet kommer även att genomföras när det gäller luftfartssektorn.

Utskottet ser positivt på att utsläpp från sjöfarten kommer att inkluderas i utsläppshandelssystemet och att ett nytt separat utsläppshandelssystem införs för vägtransporter och byggnader.

När det gäller frågan om EU:s system för handel med utsläppsrätter i förhållande till CCS och bio-CCS konstaterar utskottet att förändringar ska göras för att anpassa systemet till tekniken för infångning och lagring av koldioxid.

Utskottet anser mot denna bakgrund att motionerna 2022/23:2073 (S) yrkandena 22, 24 och 25, 2022/23:2140 (S) yrkande 41 och 2022/23:2190 (C) yrkandena 29–35 kan lämnas utan åtgärd. Motionsyrkandena avstyrks.

Undantag för utsläppsrätter för torvproduktion

Utskottet konstaterar att Naturvårdsverket i rapporten Torvutvinningens och torvanvändningens klimat- och miljöpåverkan från juni 2016 bedömde att användning av torv påverkar klimatet och att torv i klimathänseende är jämförbart med fossila bränslen som stenkol och olja. Enligt uppgift pågår inte något arbete inom Regeringskansliet när det gäller reglerna för utsläppsrätter för torvproduktion. Utskottet ser inte skäl att vidta någon åtgärd med anledning av motionerna 2022/23:944 (SD) yrkande 6 och 2022/23:968 (SD) yrkande 6 och avstyrker motionsyrkandena.

Kolsänka och infångning och lagring av koldioxid

Som nämnts ovan avstod regeringen från att stödja trepartsöverenskommelsen om den reformerade LULUCF-förordningen. Regeringen ansåg att förordningen, som den slutligen utformades, riskerar att slå mot svenskt skogsbruk och därigenom mot den gröna omställningen. Utskottet noterar att regeringen under förhandlingarna varit tydlig med att förslaget riskerar att innebära alltför långtgående begränsningar av svenskt skogsbruk.

Utskottet välkomnar att kommissionen har presenterat ett meddelande om hållbara kretslopp för kol och ett förslag till förordning om ett certifieringsramverk för upptag och infångning av koldioxid. Utskottet noterar att regeringen har bedömt att förslaget till förordning kan bidra till att uppnå det nationella åtagande som gäller för medlemsstaterna enligt revideringen av LULUCF-förordningen. Utskottet ser positivt på kommissionens ambition att

utveckla ett effektivt regelverk för certifiering av upptag och infångning av koldioxid och utgår från att regeringen fortsätter med att driva på arbetet med detta inom EU.

Mot bakgrund av pågående arbete och att rättsakten om förändringar av LULUCF-regelverket nu har antagits anser utskottet att motionerna 2022/23:972 (SD) yrkandena 56 och 57, 2022/23:998 (SD) yrkande 17 och 2022/23:2190 (C) yrkandena 36 och 38 kan lämnas utan åtgärd. Utskottet avstyrker motionsyrkandena.

Koldioxidutsläpp från fordon

Utskottet välkomnar den revidering av målen för koldioxidutsläpp för lätta fordon som kommissionen presenterade som en del av Fit for 55-paketet och ser positivt på att den ändrade förordningen om utsläppsnormer nu har antagits av rådet. Utskottet delar regeringens uppfattning att EU:s normer för koldioxidutsläpp har en stor betydelse också för den globala marknaden och att de skärpta koldioxidkraven inom EU därför också kan påskynda klimatomställningen globalt. När det gäller koldioxidutsläpp från nya tunga fordon konstaterar utskottet att kommissionen nyligen har föreslagit nya mål för koldioxidutsläpp från 2030.

Mot bakgrund av den antagna rättsakten om utsläppsnormer och det pågående arbetet inom området ser utskottet inget skäl att vidta någon åtgärd med anledning av motionerna 2022/23:853 (C) yrkande 6 och 2022/23:2190 (C) yrkande 72. Motionsyrkandena avstyrks.

Övergripande svensk klimatpolitik

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om inriktningen för svensk klimatpolitik och om svenska klimatmål.

Jämför reservation 14 (S), 15 (C), 16 (MP), 17 (V, MP), 18 (C), 19 (SD), 20 (SD), 21 (SD), 22 (C), 23 (MP), 24 (S), 25 (SD), 26 (MP) och 27 (C).

Motionerna

Inriktning för svensk klimatpolitik

Ökad ambitionsnivå i det svenska klimatarbetet

Enligt kommittémotion 2022/23:2073 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S) yrkande 2 behövs kraftfulla åtgärder för att Sverige ska lyckas ställa om till ett fossilfritt välfärdsland för att leva upp till Parisavtalet. Yrkande 3 tar upp frågan om att en rättvis klimatomställning bör öka Sveriges konkurrenskraft och skapa jobb i hela landet. Motionärerna menar att en aktiv klimatpolitik

också är en politik för framtidens jobb. Genom en rättvis klimatomställning av industrin, energisektorn, transporter, jordbruk och skogsindustrin kan flera gröna jobb skapas i hela Sverige.

I yrkande 4 framhålls att Sveriges klimatpolitik ska utformas på ett sätt som innebär att utsläppen av växthusgaser inte ökar utanför Sveriges gränser.

Enligt yrkande 23 bör regeringen accelerera klimatomställningen så att Sverige når klimatmålen till 2030 och nettonollutsläpp av växthusgaser till 2045. Motsvarande yrkande framställs i motion 2022/23:148 av Lawen Redar (S).

I partimotion 2022/23:2175 av Per Bolund m.fl. (MP) yrkande 2 anför motionärerna att en vetenskapligt baserad nationell koldioxidbudget bör upprättas för Sverige samt att styrmedel och åtgärder ska utformas och genomföras utifrån utsläppsbudgeten. Koldioxidbudgeten bör uppdateras varje år och styrmedel och åtgärder bör utformas och genomföras utifrån de nya målen och delmålen.

Även i partimotion 2022/23:2190 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 2 framhåller motionärerna att Sverige ska anta en årlig utsläppsbudget. Budgeten ska upprättas fram till 2040 och ska säkerställa efterlevnaden av klimatmålen. Sveriges utsläpp bör minska i snabbare takt. I yrkande 11 i denna del anförs att Sverige ska vara ett föregångsland i omställningen för att bekämpa klimatförändringarna.

Enligt kommittémotion av 2022/23:2262 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 3 bör fler åtgärder vidtas för att snarast minska utsläppen av växthusgaser utifrån perspektivet att minimera riskerna för långtgående klimatförändringar. Motionärerna menar att extremväder har en tydlig koppling till klimatförändringarna och att bevisen för att extremväder är kopplat till mänsklig påverkan är tydliga.

I motion 2022/23:151 av Hanna Westerén (S) anförs att Sverige ska vara en förebild i fråga om att minska de globala utsläppen (yrkande 1). Motionären betonar även skogsnäringens viktiga roll i klimatomställningen (yrkande 2). I motion 2022/23:155 (S) av samma motionär anges att regeringen bör följa upp den fördelningspolitiska profilen i de klimatåtgärder som sjsätts. Varje insats som sjsätts för klimatets skull måste säkras ur jämlikhetssynpunkt, så att klimatomställningen kan bli den folkrörelse som den har potential att bli.

Enligt motion 2022/23:1318 av Aylin Fazelian (S) bör regeringen återkomma med åtgärder som minskar Sveriges utsläpp och lever upp till Parisavtalets mål. Det är angeläget att takten i klimatomställningen inte trappas ned utan tvärtom intensifieras, menar motionären.

Anna Vikström m.fl. framhåller i motion 2022/23:2029 (S) att en effektiv form för styrning för klimatomställning måste skapas. Klimatomställningen berör all verksamhet och i princip alla samhällets aktörer. Därför krävs enligt motionärerna en helt annan form av styrning och ledning än den som finns i dag.

Kostnadseffektivitet och koldioxidläckage

I kommittémotion 2022/23:998 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 20 anförs att målet för svensk klimatpolitik ska utgå från hur man så kostnadseffektivt som möjligt kan bidra till att minska utsläpp av klimatgaser på global nivå. Enligt yrkande 9 i motionen bör svensk klimatpolitik inte leda till åtgärder som gör att utsläpp av växthusgaser flyttar till andra länder. Det behöver göras en genomgripande analys av föregångspolitiken och risken för koldioxidläckage, så att inte svensk produktion försvinner utomlands till stor skada för samhället, men utan nytta för miljömålen i ett globalt perspektiv (yrkande 6). Svensk klimatpolitik har länge byggt på premissen att Sverige ska gå före och besluta om betydligt större utsläppsminskningar än andra länder. Tanken bakom detta är att Sverige på detta sätt ska kunna påverka andra länder att gå i samma riktning. Motionärerna framhåller att det inte finns något som tyder på att denna strategi fungerar. Svensk klimatpolitik måste bygga på en nyttokostnadsanalys (yrkande 4).

Klimatpolitiska rådet

I kommittémotion 2022/23:998 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 18 anförs att uppdraget till Klimatpolitiska rådet bör breddas. Motionärerna framhåller att rådet även bör utvärdera befintliga klimatmål och ges i uppdrag att se hur Sverige indirekt påverkar andra länders utsläpp. Rådet bör också ta hänsyn till kostnadseffektiviteten i den svenska klimatpolitiken.

Svenska klimatmål

Allmänt om klimatmålen

I kommittémotion 2022/23:998 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 8 framhålls att klimatmål inte bör formuleras på ett sätt som försvårar industrietablering i Sverige. Motionärerna pekar på att det generellt sett är positivt om industriell produktion stannar i Sverige i och med att vår energiförsörjning är koldioxidsnål jämfört med andra industriländers. Svensk export bör ses som ett medel för att bidra till minskade utsläpp globalt.

Enligt yrkande 16 bör de nationella utsläppsminskningsmålen anpassas till målen på EU-nivå. Mot bakgrund av EU-kommissionens förslag om nya klimatpolitiska rättsakter och införanden av nya mål, bör politiken med nationella siffrersatta mål ses över. Motionärerna menar att det inte längre är uppenbart att Sverige kan göra skillnad med hjälp av siffrersatta nationella klimatmål, utan dessa riskerar att driva utsläpp till andra länder i EU i takt med att EU:s system för utsläppshandel utvidgas.

I partimotion 2022/23:2190 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 4 i denna del framhålls att klimatmålen i Sverige bör skärpas ytterligare och att målet bör vara klimatneutralitet 2040 i EU som helhet och i varje enskilt medlemsland. Klimatmålen behöver enligt motionärerna bli mer ambitiösa, inte urvattnas.

I partimotion 2022/23:2175 av Per Bolund m.fl. (MP) yrkande 1 anförs att regeringen bör utlysa klimatnödläge. För att möta klimatnödläget och leva upp

till Parisavtalet behöver Sveriges klimatmål skärpas. Ett uppdaterat klimatmål måste även omfatta fler verksamheter och utsläppsområden än det nuvarande klimatmålet. Sverige måste ta ansvar för alla sina utsläpp, även de som uppstår i andra länder till följd av svensk import och konsumtion.

Kompletterande mål och sektorsmål

Enligt partimotion 2022/23:2175 av Per Bolund m.fl. (MP) yrkande 3 bör mål och åtgärder för de konsumtionsbaserade utsläppen tas fram i linje med vad vetenskapen visar krävs för att klara Parisavtalet. Offentlig sektor ska gå före i den omställningen och nå nära nollutsläpp till 2030.

Anna-Caren Säterberg m.fl. (S) anför i kommittémotion 2022/23:2073 yrkande 5 att det klimatpolitiska ramverket bör värnas och att förslag om skärpta och kompletterande mål, såsom konsumtionsbaserade utsläpp och sektorsmål, bör diskuteras och förankras brett med andra partier i Miljömålsberedningen.

I kommittémotion 2022/23:998 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 19 anges att sektorsvisa mål inte bör användas inom klimatpolitiken. Motionärerna anser att klimatmålen bör formuleras i termer av de miljöproblem vi vill lösa och inte i termer av de medel vi har för att lösa dem.

Särskilt om transportsektorns mål

I kommittémotion 2022/23:853 av Ulrika Heie m.fl. (C) yrkande 2 framhåller motionärerna att koldioxidutsläpp från inrikes flyg bör inkluderas i etappmålet för inrikes transporter till 2030. Enligt yrkande 3 bör 50 procent av utsläppen från fartyg på internationell resa som anlöpt eller avgått från svensk hamn inkluderas i Sveriges långsiktiga territoriella klimatmål om att nå nettonollutsläpp inom svenskt territorium senast 2045.

Kompletterande information

Inriktning för svensk klimatpolitik

I budgetpropositionen för 2023 (prop. 2022/23:1 utg.omr. 20, bet. 2022/23:MJU1, rskr. 2022/23:97) anför regeringen att Sveriges klimat- och miljöarbete är och ska vara ambitiöst. Arbetet med flera av miljömålen kommer att pågå över årtionden och behöver ha ett brett stöd. Den viktigaste förutsättningen för att genomföra de åtgärder som krävs för att nå miljö kvalitetsmålen är en välmående, växande ekonomi där företagens konkurrenskraft stärks när investeringar genomförs för att utsläpp och miljöpåverkan ska upphöra och där människor – i hela landet – får vardagen att fungera. Klimat- och miljöpolitiken ska vara kostnadseffektiv och målinriktad. Vissa åtgärder är tidskrävande och behöver därför pågå även om resultaten kommer att dröja. Detta är särskilt tydligt vad gäller klimatmålen. Att stoppa ökningen av koldioxid i atmosfären kräver i praktiken ett totalt stopp för fossila bränslen. Regeringen anför att planeringen både i klimatpolitiken och hos aktörerna behöver utgå från att användning av fossila

bränslen, i alla tillämpningar, ska upphöra. Sluttillståndet behöver dock stå i fokus för att undvika att åtgärder som ger effekt på kort sikt blir återvändsgränder. Insatser måste också göras för de utsläpp, inklusive negativa sådana, som kommer ur industrins processer eller som uppstår genom markanvändning. Regeringens satsningar är enligt propositionen inriktade på att skapa förutsättningar för individer och företag i hela landet att göra de val som krävs för att ta klimat- och miljöarbetet framåt, mot klimatmålen.

Regeringen anger att den i enlighet med klimatlagen avser att under 2023 lägga fram Sveriges andra klimatpolitiska handlingsplan till riksdagen. Handlingsplanen kommer att peka ut inriktningen för klimatpolitiken under mandatperioden, vilka åtgärder som genomförs och hur regeringen avser att arbeta för att skapa de förutsättningar som krävs för att senast 2045 passera nettonollutsläpp och bortom det åstadkomma negativa utsläpp. Klimatmålen i det klimatpolitiska ramverket och Sveriges åtagande i genomförandet av Parisavtalet är styrande både för de kortsiktiga åtgärderna inom mandatperioden och för regeringens planering i ett 20- till 30-årsperspektiv.

Det klimatpolitiska ramverk som riksdagen beslutade om i juni 2017 omfattar en klimatlag, ett långsiktigt klimatmål och etappmål för att minska inhemska växthusgaser samt ett klimatpolitiskt råd (prop. 2016/17:146, bet. 2016/17:MJU24, rskr. 2016/17:320). Klimatlagen (2017:720) slår fast att regeringen ska bedriva ett klimatpolitiskt arbete som bl.a. syftar till att förhindra farlig störning i klimatsystemet, bidrar till att skydda ekosystemen samt nutida och framtida generationer mot skadliga effekter av klimatförändring och är inriktat på att minska utsläppen av koldioxid och andra växthusgaser.

Enligt klimatlagen ska regeringen varje år lämna en klimatredovisning till riksdagen i budgetpropositionen. Enligt 4 § klimatlagen ska klimatredovisningen innehålla

1. en redovisning av utsläppsutvecklingen
2. en redovisning av de viktigaste besluten inom klimatpolitiken under året och vad de besluten kan betyda för utvecklingen av växthusgasutsläppen
3. en bedömning av om det finns behov av ytterligare åtgärder och när och hur beslut om sådana åtgärder i så fall kan fattas.

Riksdagen riktade hösten 2016 ett tillkännagivande till regeringen om att resultatredovisningen för utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård på ett tydligare sätt ska redovisa resultaten av de statliga insatserna och att det behövs tydligare indikatorer som inriktas på resultat (bet. 2016/17:MJU1 punkt 1, rskr. 2016/17:116). I budgetpropositionen för 2022 (prop. 2021/22:1 utg.omr. 20, bet. 2021/22:MJU1, rskr. 2021/22:109–111) anförde regeringen att tillkännagivandet var slutbehandlat. Regeringen framhöll att redovisningen har utvecklats väsentligt i och med klimatlagens krav på en klimatredovisning och att den även vidtagit andra åtgärder för att utveckla redovisningen. Bland annat har ett antal myndigheter fått i uppdrag att utveckla arbetet med klimateffektbedömningar, och särskilda medel har avsatts för att utveckla

myndigheternas klimateffektbedömningar. Miljö- och jordbruksutskottet anförde vid behandlingen av budgetpropositionen att det visserligen har tagits flera steg i rätt riktning men att regeringens klimatredovisning har vissa brister som gör att det fortfarande är svårt att bedöma vilka resultat statens insatser har gett för klimatet. Utskottet föreslog därför att riksdagen återigen skulle tillkännage för regeringen att den på ett tydligare sätt ska redovisa resultatet av de statliga insatserna på klimatområdet och att det behövs tydligare indikatorer som inriktas på klimat. Riksdagen beslutade i enlighet med utskottets förslag (bet. 2021/22:MJU1, rskr. 2021/22:109–111). Regeringen anför i skrivelse 2022/23:75 Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2022 att skrivelsen ännu inte är slutbehandlad.

Regeringen lämnade 2019 den första klimatpolitiska handlingsplanen till riksdagen med inriktning för det klimatpolitiska arbetet (prop. 2019/20:65). I propositionen anförde regeringen att ökade ansträngningar ska göras för att integrera klimatpolitiken i alla relevanta politikområden för att nå det långsiktiga och tidsatta utsläppsmålet. Regeringen bedömde att arbetet med att integrera klimatpolitiken i alla relevanta politikområden bör innefatta att

- all relevant lagstiftning ses över för att det klimatpolitiska ramverket ska få genomslag
- regeringen i samband med nästa översyn av respektive samhällsmål vid behov omformulerar målen så att de är förenliga med klimatmålen
- regelverket tydliggörs så att konsekvensanalyser görs av effekter för klimatet inom de politikområden där det är relevant.

Regeringen anförde vidare att de klimatmål som riksdagen har beslutat om är sektorsövergripande. För att klimatmålen ska kunna nås behöver aktörer inom alla samhällsområden och på alla nivåer bidra. För att regeringens klimatpolitiska arbete ska kunna utgå från det långsiktiga tidsatta utsläppsmål som riksdagen har fastställt behöver klimatet, enligt regeringens bedömning, integreras i alla relevanta politikområden, inte bara i politik som endast syftar till att minska utsläppen.

Regeringen gav i december 2019 en särskild utredare i uppdrag att se över all relevant svensk lagstiftning så att det klimatpolitiska ramverket får genomslag (dir. 2019:101). Utredningen har tagit namnet Klimaträttsutredningen. Syftet med utredningen är att skapa bättre förutsättningar för att Sveriges klimatmål ska kunna nås. Utredaren ska bl.a.

- se över hur miljöbalken kan anpassas för att utgöra ett effektivt verktyg för att nå klimatmålen
- identifiera annan relevant lagstiftning som kan ha betydelse för att nå klimatmålen
- se över denna lagstiftning så att det klimatpolitiska ramverket får genomslag
- redovisa eventuella ytterligare utredningsbehov.

Klimatråtsutredningen överlämnade i mars 2021 delbetänkandet En klimatanpassad miljöbalk för samtiden och framtiden (SOU 2021:21) till regeringen. I betänkandet redovisas hur miljöbalken kan anpassas så att Sveriges klimatmål nås. Minskade växthusgasutsläpp kan enligt betänkandet åstadkommas bl.a. genom ökade krav på verksamheter och lättnader för de som vill minska sina utsläpp eller som bidrar till klimatomställningen på annat sätt. I betänkandet lämnas förslag som syftar till att förtydliga att klimatperspektivet ingår i miljöbalkens mål och ska beaktas i tillämpningen, i hela kedjan från miljökonsekvensbeskrivning till tillsyn, vilket ökar både kraven på kunskap och på åtgärder för att minimera klimatförändringar. Förslagen i delbetänkandet riktar sig främst mot prövningen av miljöfarliga verksamheter och åtgärder som ger upphov till utsläpp av växthusgaser. Utredningen ser dock att en ny avvägningsregel i miljöbalken skulle kunna gynna verksamheter som bidrar till klimatomställningen och föreslår att en sådan utreds vidare.

I maj 2022 presenterade Klimatråtsutredningen slutbetänkandet Rätt för klimatet (SOU 2022:21). Slutbetänkandet redovisar förslag till ändringar av lagstiftningen inom tre områden: främja bidrag till klimatomställningen, underlätta byggande av elnät och ett transporteffektivt samhälle. Betänkandet innehåller bl.a. en analys av hur stort det rättsliga utrymmet är för att ge klimat större tyngd i förhållande till andra skyddsintressen enligt miljöbalken. Analysen visar att det sannolikt finns ett visst rättsligt utrymme men att det är mycket begränsat. Utredningen föreslår bl.a. att platsvalsregeln i 2 kap. 6 § miljöbalken klimatanpassas så att det även ska beaktas att ändamålet med verksamheten eller åtgärden ska kunna uppnås med minsta klimatpåverkan eller största bidrag till att minimera klimatförändringar när en plats ska väljas. Betänkandet bereds inom regeringskansliet.

Klimatpolitiska rådet är ett oberoende, tvärvetenskapligt expertorgan med uppgift att bistå regeringen med en oberoende utvärdering av hur regeringens samlade politik är förenlig med klimatmålen. Klimatpolitiska rådet har bl.a. i uppgift att utvärdera om inriktningen inom olika relevanta politikområden bidrar till eller motverkar möjligheten att nå klimatmålen. Rådet ska också belysa effekter av beslutade och föreslagna styrmedel från ett brett samhällsperspektiv, identifiera politikområden där ytterligare åtgärder behövs, analysera hur målen på kort och lång sikt kan nås på ett kostnadseffektivt sätt samt granska och bedöma kvaliteten på de underlag och modeller som regeringen bygger sin politik på. Rådet ska även bidra till en ökad diskussion i samhället om klimatpolitiken.

Klimatpolitiska rådet överlämnade den 29 mars 2023 sin årliga rapport till regeringen. Rådet anförde bl.a. att regeringens klimatpolitiska handlingsplan behöver innehålla både tillräckliga insatser för att nå 2030-målen och strategiska insatser som ger förutsättningar att nå framtida etappmål och nettonollutsläpp senast 2045. Det ena kan inte ersätta det andra. Varje kilo koldioxid som släpps ut fortsätter att påverka klimatet under århundraden. Det

finns klimatologiska, ekologiska, ekonomiska och sociala risker med att skjuta upp utsläppsminskande åtgärder.

I förra årets rapport presenterade Klimatpolitiska rådet fem övergripande rekommendationer för en klimatpolitisk handlingsplan som kan accelerera klimatomställningen. Rådet anför i årets rapport att dessa rekommendationer fortfarande är giltiga:

- Förbättra styrningen av statliga myndigheter och samordningen mellan olika politikområden och beslutsnivåer.
- Stärk målbild och styrmedel på viktiga områden.
- Skapa bättre förutsättningar för investeringar som bidrar till att klimatmålen nås.
- Genomför ett brett kunskaps- och kompetenslyft för klimatomställningen.
- Agera proaktivt, koordinerat och kraftfullt i EU.

Rådet anför vidare att den kommande handlingsplanen tydligt behöver visa hur EU:s gröna giv och 55-procentpaketet ska införas i Sverige. Regeringen behöver också säkerställa att den kommande handlingsplanen – till skillnad från den förra – lever upp till klimatlagens krav. Det gäller framför allt att inkludera en tydlig tidsplan för hur olika insatser ska genomföras och en bedömning av insatsernas påverkan på utsläppen av växthusgaser.

Regeringen har anført att den kommer att ha stor nytta av rådets analyser i arbetet med att ta fram den klimatpolitiska handlingsplanen som ska tas fram under 2023.

När det gäller frågan om den svenska konsumtionens effekt i andra länder beslutade regeringen i oktober 2020 att ge Miljömålsberedningen (M 2010:04) i tilläggsuppdrag att föreslå en samlad strategi för att minska klimatpåverkan från konsumtion i syfte att nå en klimatmässigt hållbar konsumtion på ett kostnadseffektivt och samhällsekonomiskt effektivt sätt (dir. 2020:110). I uppdraget ingick att analysera, beskriva och synliggöra den klimateffekt som svensk export av varor och tjänster ger relativt produktion i andra länder. Uppdraget redovisades i april 2022. I utredningen Sveriges globala klimatavtryck (SOU 2022:15) föreslogs bl.a. en ny strecksats i Generationsmålet för Sveriges globala klimatavtryck som visar på den nationella klimatpolitikens samlade effekt på de globala utsläppen. Förslaget till ny strecksats lyder att Sverige senast 2045 ska ha ett negativt globalt klimatavtryck. Strecksatsen att Sveriges globala klimatavtryck ska vara negativt senast 2045 ska nås genom målen för Sveriges territoriella utsläpp, konsumtionens klimatpåverkan och exportens klimatnytta. Miljömålsberedningen föreslog även att riksdagen ska besluta om ett långsiktigt klimatmål för Sveriges klimatpåverkan från konsumtion – ett mål inom ramen för miljö kvalitetsmålet Begränsad klimatpåverkan – om att nå nettonollutsläpp till 2045. Miljömålsberedningen föreslår vidare att riksdagen beslutar om två målbanor för Sveriges klimatpåverkan från konsumtion fram till 2045 och att riksdagen beslutar om en målbanda för att öka den svenska exportens

klimatnytta – inom ramen för miljö kvalitetsmålet Begränsad klimatpåverkan. Förslagen bereds inom Regeringskansliet.

Svenska klimatmål

Det övergripande målet för miljöpolitiken är att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser. Det är detta mål som brukar benämnas generationsmålet. Till generationsmålet finns ett antal strecksatser formulerade, bl.a. ett som innebär att miljöpolitiken ska inriktas mot att konsumtionsmönstren av varor och tjänster orsakar så små miljö- och hälsoproblem som möjligt.

Som en del av det klimatpolitiska ramverket beslutade riksdagen i juni 2017 om ett långsiktigt klimatmål som innebär att Sverige senast 2045 inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser i atmosfären för att därefter uppnå negativa utsläpp.

Riksdagen beslutade även om en ny precisering av miljö kvalitetsmålet Begränsad klimatpåverkan som innebär att den globala medeltemperaturökningen ska begränsas till långt under 2 grader Celsius över förindustriell nivå och ansträngningar ska göras för att hålla ökningen under 1,5 grader Celsius över förindustriell nivå. Sverige ska verka internationellt för att det globala arbetet inriktas mot detta mål.

För att konkretisera detta har riksdagen beslutat om etappmål som en del av miljömålssystemet. Det klimatpolitiska ramverket innehåller följande etappmål:

1. Senast 2045 ska Sverige inte ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären, för att därefter uppnå negativa utsläpp. För att nå nettonollutsläpp får kompletterande åtgärder tillgodoräknas. Utsläppen från verksamheter inom svenskt territorium ska vara minst 85 procent lägre än utsläppen 1990.
2. Växthusgasutsläppen i Sverige i ESR-sektorn bör senast 2030 vara minst 63 procent lägre än utsläppen 1990. Högst 8 procentenheter av utsläppsminskningarna får ske genom kompletterande åtgärder.
3. Växthusgasutsläppen i Sverige i ESR-sektorn bör senast 2040 vara minst 75 procent lägre än utsläppen 1990. Högst 2 procentenheter av utsläppsminskningarna får ske genom kompletterande åtgärder.

Det finns även ett sektorsspecifikt mål om att växthusgasutsläppen från inrikes transporter (utom inrikes luftfart som ingår i EU ETS) ska minska med minst 70 procent senast 2030 jämfört med 2010.

Miljömålsrådet är en plattform för fler åtgärder och ett intensifierat arbete på alla nivåer i samhället för att nå Sveriges miljömål. Miljömålsrådet inrättades av regeringen 2018 och består av chefer för 18 myndigheter som är strategiskt viktiga för förutsättningarna att nå generationsmålet och miljö kvalitetsmålen. Miljömålsrådet presenterar den 1 mars varje år åtgärder

som myndigheterna åtar sig att genomföra för att öka takten i arbetet med att nå miljömålen. I december 2021 presenterade Miljömålsrådet bl.a. nio förslag till regeringen, där rådet identifierat strategiskt viktiga åtgärder för miljöarbetet i Sverige som inte ligger inom de deltagande myndigheternas mandat. Regeringen beslutade den 10 februari 2022 att förlänga Miljömålsrådets mandat med fyra år, till den 6 maj 2026.

Som nämnts ovan gav regeringen i oktober 2020 i tilläggsuppdrag till Miljömålsberedningen (M 2010:04) att föreslå en samlad strategi för att minska klimatpåverkan från konsumtion i syfte att nå en klimatomänsigt hållbar konsumtion på ett kostnadseffektivt och samhällsekonomiskt effektivt sätt (dir. 2020:110). Med klimatpåverkan från konsumtion avses utsläpp av växthusgaser från Sveriges efterfrågan av varor och tjänster, inklusive den offentliga sektorns efterfrågan. I betänkandet Sveriges globala klimatavtryck (SOU 2022:15) föreslog Miljömålsberedningen bl.a. följande:

- En ny strecksats införs i Generationsmålet för Sveriges globala klimatavtryck som visar på den nationella klimatpolitikens samlade effekt på de globala utsläppen. Förslaget till ny strecksats lyder att Sverige senast 2045 ska ha ett negativt globalt klimatavtryck. Strecksatsen att Sveriges globala klimatavtryck ska vara negativt senast 2045 nås genom målen för Sveriges territoriella utsläpp, konsumtionens klimatpåverkan och exportens klimatnytta.
- Riksdagen beslutar om ett långsiktigt klimatmål för Sveriges klimatpåverkan från konsumtion – ett mål inom ramen för miljö kvalitetsmålet Begränsad klimatpåverkan – om att nå nettonollutsläpp till 2045. Miljömålsberedningen föreslår vidare att riksdagen beslutar om två målbanor för Sveriges klimatpåverkan från konsumtion fram till 2045.
- Riksdagen beslutar om en mål bana för att öka den svenska exportens klimatnytta – inom ramen för miljö kvalitetsmålet Begränsad klimatpåverkan.
- Utsläpp från bunkring, dvs. det som tankas i Sverige, till internationellt flyg inkluderas i Sveriges långsiktiga territoriella klimatmål om att nå nettonollutsläpp inom svenskt territorium senast 2045.
- Koldioxidutsläpp från inrikes flyg inkluderas i etappmålet för inrikes transporter till 2030. Sverige ska inte minska flygets utsläpp så att utsläppen kan öka någon annanstans. Regleringen av klimatpåverkan från internationellt flyg ska därför i första hand komma från ICAO och EU.
- Halva delen (50 procent) av utsläppen från fartyg på internationell resa som anlöpt eller avgått svensk hamn inkluderas i Sveriges långsiktiga territoriella klimatmål om att nå nettonollutsläpp inom svenskt territorium senast 2045. Sverige ska inte införa och tillämpa styrmedel som riskerar att minska sjöfartens utsläpp i Sverige om utsläppen därmed ökar någon annanstans. I första hand ska Internationella sjöfartsorganisationen och EU besluta om reglering av klimatpåverkan från internationell sjöfart. Förslagen bereds inom Regeringskansliet.

Den 6 december 2022 anförde klimat- och miljöminister Romina Pourmokhtari bl.a. följande i en interpellationsdebatt (ip. 2022/23:48):

Jag vill börja med att redogöra för regeringens utgångspunkter. Sveriges klimat- och miljöpolitik ska vara ambitiös. Vår gemensamma klimat- och miljöpolitik ska utgå från förvaltarskapstanken och sträva efter att hitta de mest kostnadseffektiva åtgärderna, som samtidigt inte skadar näringar och landsbygd. Klimatmålen ska nås, och svensk konkurrenskraft ska värnas.

Den svenska klimatpolitiken har varit inriktad på åtgärder som ger effekt på kort sikt men saknat tillräckliga åtgärder för att nå vårt långsiktiga klimatmål. Men uppgiften är inte att sänka utsläppen; utsläppen ska försvinna. För att det ska vara möjligt behövs en politik som tar oss hela vägen i mål och inte leder till återvändsgränder. Politikens uppgift är att skapa förutsättningarna för omställningen till nettonegativa utsläpp efter 2045.

Elektrifieringen av samhället är en grundförutsättning för att kunna nå dessa mål. Sol, vind och kärnkraft är de tre kraftslag som kan byggas hållbart i stor skala och säkra tillgången på leveranssäker el till konkurrenskraftiga priser. Både klimatomställningen och den svenska ekonomins konkurrenskraft är helt beroende av en pålitlig tillgång till klimatneutral energi till rimliga priser. Industrin måste få möjligheter att växa ordentligt, då export av klimatneutrala varor och tjänster från Sverige ger stora effekter också på de globala konsumtionsutsläppen.

Det är också viktigt att komma ihåg att det är hushållen och företagen som står för det agerande som konkret sänker våra utsläpp.

Jag menar att vi behöver arbeta för att nå klimat- och miljömålen med hänsyn tagen till den tuffa situation som svenska hushåll och företag står inför. Vi måste se till att människor har råd att åka till jobbet och att de kan leva sina liv. Ett stort hot mot klimatarbetet är att folk tappar förtroendet för det.

Fru talman! Regeringen har börjat utforma Sveriges klimatpolitik utifrån dessa principer. Jag vill berätta om några av de satsningar som regeringen hittills genomfört. Som några av interpellationerna belyser behöver Sverige en omställning av vägtransporterna för att vi ska nå vårt nationella klimatmål och vårt åtagande inom ansvarsfördelningsförordningen. När vi vårt nationella klimatmål kommer vi också att nå EU-åtagandet för skog- och marksektorn. Men den kraftiga prisuppgången på bränslen skapade ett omfattande missnöje som gjorde att människor var på väg att tappa tron på klimatpolitiken. Det fanns till och med de som ville ändra i våra klimatmål.

Vi ska nå vårt transportpolitiska klimatmål. Vi ska nå de etappmål som finns för svensk klimatpolitik, men det måste ske på ett sätt som utgår från hushållens och företagets förutsättningar, annars går det inte ihop. Lyckligtvis är vi mitt i ett stort tekniksifte för vägtransporterna. Elektrifieringen går fortare än någon tidigare trodde var möjligt, och det finns nu många fler elbilar i olika prisklasser. Nu behöver vi se till att täckningen med laddstationer blir så god att det fungerar att köra elektriskt för invånare i alltifrån gles- och landsbygd till städer, och det behöver ske i en tid då antalet elfordon ökar.

Regeringen höjer därför takten i elektrifieringen av transporterna genom att förstärka satsningarna på laddinfrastruktur. Klimatklivet utökas med 400 miljoner kronor under nästa år i en särskild satsning på laddinfrastruktur, och i budgetpropositionen förlänger och förstärker regeringen dessutom satsningen på stöd till publika laddstationer för lätta fordon samt laddstationer och tankinfrastruktur för vätgas till tunga transporter. Anslaget utökas med 90 miljoner kronor 2023 och beräknas

förstärkas med 1 miljard kronor under 2024. Till detta ska de hinder bedömas som hämmar utbyggnaden av laddinfrastruktur och som bland andra Energimyndigheten och Boverket har analyserat, och åtgärder ska utformas för att undanröja dem.

Det finns många förslag i budgeten som bidrar till att vi ska nå våra klimatmål, och jag kommer antagligen inte att hinna ta upp alla i detta inlägg. Vi ökar också anslaget inom Industriklivet, som ni säkert vet. Markanvändningssektorn är också en central del i regeringens klimatpolitik. Skogen fungerar som en viktig kolsänka och också genom att biomassa kan nyttjas till förnybara material och produkter.

Fru talman! Regeringen har påbörjat en omläggning av klimatpolitiken, men vi är inte klara. Det behövs ytterligare åtgärder för att vi ska nå våra klimatmål, och under 2023 kommer regeringen enligt klimatlagen att presentera en klimatpolitisk handlingsplan i riksdagen, där vi mer i detalj redogör för regeringens klimatpolitik för mandatperioden.

Miljömålsberedningen har fått ett nytt uppdrag (dir. 2022:126). Beredningen ska bl.a. föreslå en samlad strategi med etappmål, styrmedel och åtgärder som beskriver hur Sverige ska nå sina åtaganden inom EU och internationellt för naturvård och biologisk mångfald samt upptag och utsläpp av växthusgaser inom markanvändningssektorn (LULUCF). Den strategi som beredningen ska föreslå ska vara avgränsad till landbaserade ekosystem inklusive våtmarker med särskilt fokus på markanvändningssektorn. Beredningen ska även kartlägga och beskriva synergier och målkonflikter i arbetet med att uppfylla Sveriges åtaganden och vid behov föreslå politiska avvägningar. Tilläggsuppdraget ska redovisas senast den 2 december 2024.

Utskottets ställningstagande

Inriktning för svensk klimatpolitik

Det klimatpolitiska ramverket som riksdagen har beslutat om består av en klimatlag, ett långsiktigt klimatmål och etappmål för att minska de inhemska växthusgaserna. Klimatlagen slår bl.a. fast att regeringen ska bedriva ett klimatpolitiskt arbete som är inriktat på att minska utsläppen av koldioxid och andra växthusgaser. Enligt klimatlagen ska regeringen även varje år lämna en klimatredovisning till riksdagen som bl.a. innehåller en redovisning av de viktigaste besluten inom klimatpolitiken under året och vad dessa kan betyda för utvecklingen av växthusgasutsläppen och en bedömning av om det finns behov av ytterligare åtgärder. Utskottet ser inget behov av att ändra på utformningen av det klimatpolitiska ramverket. Utskottet avstyrker därför motionerna 2022/23:148 (S), 2022/23:151 (S) yrkandena 1 och 2, 2022/23:155 (S), 2022/23:1318 (S), 2022/23:2029 (S), 2022/23:2073 (S) yrkandena 2–4 och 23, 2022/23:2175 (MP) yrkande 2 och 2022/23:2190 (C) yrkandena 2 och 11 i denna del och 2022/23:2262 (MP) yrkande 3.

Klimatpolitiska rådet ingår som en del i det klimatpolitiska ramverket. Rådet bistår regeringen med en oberoende utvärdering av hur regeringens samlade politik är förenlig med klimatmålen. Därutöver har Miljömålsrådet inrättats som en plattform för fler åtgärder och ett intensifierat arbete på alla

nivåer i samhället för att nå Sveriges miljömål. Utskottet ser inte skäl att ändra denna ordning och avstyrker därmed motion 2022/23:998 (SD) yrkande 18.

När det gäller frågan om climateffekten av svensk export och Sveriges globala klimatavtryck noterar utskottet att dessa frågor behandlas i Miljömålsberedningens betänkande Sveriges globala klimatavtryck. Utskottet vill inte föregripa beredningen av dessa frågor och finner inte heller i övrigt skäl att för närvarande vidta någon åtgärd med anledning av motion 2022/23:998 (SD) yrkandena 4, 6, 9 och 20.

Svenska klimatmål

Utskottet vill framhålla att nuvarande fastställda klimatmål har en bred förankring i riksdagen. Detta är en förutsättning för att klimatpolitiken ska vara långsiktig och stabil. Frågorna om etappmål för flyget, sjöfartens klimatpåverkan, mål för konsumtionsbaserade utsläpp och exportens klimatpåverkan behandlas i Miljömålsberedningens betänkande. Utskottet vill inte föregripa den pågående beredningen av betänkandet. Utskottet ser mot denna bakgrund inga skäl för att i dagsläget ta något initiativ när det gäller klimatmålen i det klimatpolitiska ramverket. Utskottet avstyrker därmed motionerna 2022/23:853 (C) yrkandena 2 och 3, 2022/23:998 (SD) yrkandena 8, 16 och 19, 2022/23:2073 (S) yrkande 5, 2022/23:2175 (MP) yrkandena 1 och 3 samt 2022/23:2190 (C) yrkande 4 i denna del.

Negativa utsläpp och kompletterande åtgärder

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om mål för negativa utsläpp, naturbaserade klimatlösningar, platser för koldioxidlagring, rättsliga hinder för transporter, främjande av bio-CCS och stöd till biokolprojekt.

Jämför reservation 28 (V), 29 (C), 30 (MP), 31 (C), 32 (S), 33 (C) och 34 (MP) samt det särskilda yttrandet (SD).

Motionerna

Mål för negativa utsläpp

Enligt kommittémotion 2022/23:1246 av Kajsa Fredholm m.fl. (V) yrkande 1 bör Sverige anta ett mål om att fördubbla den naturliga kolsänkan i Sverige till 2030 jämfört med 2017. Motionärerna menar att åtgärder för att stärka kolinlagringen behövs inom både skogs- och jordbruket. Det kan exempelvis ske genom förändrade bruksmetoder som värnar kolförråden som finns i marken och genom återvätning av torrlagda våtmarker och torvmarker.

I partimotion 2022/23:2190 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 39 anför motionärerna att Sverige bör anta ett mål för minusutsläpp med utgångspunkt

i de nationella klimatmålen. Syftet ska vara att säkerställa måluppfyllelse av nettonollutsläpp 2045.

Naturbaserade klimatlösningar

I partimotion 2022/23:2110 av Per Bolund m.fl. (MP) yrkande 1 anförs att man bör ta tillvara potentialen i naturbaserade klimatlösningar i samklang med miljömålen, för ökad kolinlagring och klimatanpassning, och låta denna ansats genomsyra all relevant politik för förvaltning och brukningsmetoder av både land- och vattenbaserade ekosystem. Enligt yrkande 11 bör våtmarker återställas i högre utsträckning och takt, både i jordbrukslandskapet och i skogsmark. Den tekniska och hållbara potentialen för ökad kolinlagring vid återvätning av dikade torvmarker och andra naturbaserade klimatlösningar bör analyseras. Även partimotion 2022/23:2175 av Per Bolund m.fl. (MP) yrkande 64 tar upp naturbaserade klimatlösningar och motionärerna framhåller att s.k. nollutsläpp i kombination med negativa utsläpp i stor skala krävs för att nå Parisavtalets mål. I yrkande 4 efterfrågar motionärerna ett strategiskt arbete med naturbaserade klimatlösningar för att öka mängden kol som binds in i skog och mark från atmosfären och därigenom bidra till Sveriges åtaganden inom LULUCF-sektorn. I yrkande 63 anförs att en nationell strategi bör tas fram och en samverkan för permanenta negativa utsläpp, inklusive infångning, transport och slutgiltigt lagring bör underlättas.

Platser för koldioxidlagring och rättsliga hinder för transporter

I partimotion 2022/23:2190 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 41 anförs att Sveriges geologiska undersökning (SGU) bör ges i uppdrag att inleda prospektering för att identifiera möjliga platser för koldioxidlagring i Sverige. Sverige bör på sikt ta ansvar för att lagra de koldioxidutsläpp som avskiljs i landet.

Enligt yrkande 40 bör regeringen verka för att på EU-nivå tillåta internationella transporter av koldioxid från avskiljningsanläggningar till lagringsplatser med flera olika typer av transportlösningar, exempelvis med sjöfart eller vägburna transporter.

Främjande av bio-CCS

Enligt kommittémotion 2022/23:2073 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S) yrkande 11 bör regeringen gå vidare med planerna att ta bort koldioxid från atmosfären genom satsningar på bio-CCS. Motionärerna anser att tekniken för att avskilja och lagra koldioxid kommer att spela en avgörande roll för världens länder att klara klimatomställningen.

Stöd till biokolprojekt

I partimotion 2022/23:2175 av Per Bolund m.fl. (MP) yrkande 65 framför motionärerna att det är viktigt att verka för att främja investeringar, produktion

och nedmyllning av biokol genom exempelvis EU:s landsbygdsprogram, jordbruks- och regionalstöd och Klimatklivet. Tillgången till rådgivning och ekonomiska stöd som gynnar ökad kolinlagring i jordbruksmark bör öka.

Enligt kommittémotion 2022/23:998 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 22 bör det utredas hur biokolinlagring kan inkluderas som metod inom ramen för stödsystem för bio-CCS.

Enligt partimotion 2022/23:2190 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 37 bör det övervägas om producenter av biokol ska få stöd för de minusutsläpp som genereras. Precis som det ska kosta att släppa ut koldioxid till atmosfären, behöver den samhällsnytta som skapas av att fånga in koldioxid prissättas.

Kompletterande information

För att nå det långsiktiga målet till 2045 och etappmålen för 2030 och 2040 får kompletterande åtgärder tillgodoräknas i enlighet med internationellt beslutade regler. Sådana åtgärder får användas för att klara högst 8 procentenheter för etappmålet till 2030, 2 procentenheter för etappmålet till 2040 och 15 procentenheter för det långsiktiga målet till 2045. Som kompletterande åtgärder får framför allt räknas:

- ökat nettoupptag av växthusgaser i skog och mark
- avskiljning och lagring av koldioxid med biogent ursprung, s.k. bio-CCS
- verifierade utsläppsminskningar genom investeringar i andra länder.

Koldioxidavskiljning och lagring (CCS) innebär att koldioxid avskiljs ur rökgaser och transporteras till en permanent lagringsplats. Bio-CCS innebär att CCS tillämpas på koldioxidutsläpp av biogent ursprung, dvs. utsläpp som kommer från oxidation av biomassa.

Regeringen tillsatte i juli 2018 en särskild utredare med uppgift att föreslå en strategi för hur Sverige ska nå negativa utsläpp av växthusgaser efter 2045. Utredaren skulle undersöka hur bl.a. ökad kolsänka, avskiljning och lagring av koldioxid med biogent ursprung kan och bör bidra till detta och föreslå hur incitament kan skapas och hinder undanröjas. Som en del av strategin skulle utredaren föreslå hur stor mängden kompletterande åtgärder uttryckt som volym koldioxidequivaler bör vara och hur den bör fördelas 2021–2045 och därefter. Utredningen, som tog namnet Klimatpolitiska vägvalsutredningen, redovisade i januari 2020 sitt uppdrag i betänkandet Vägen till en klimatpositiv framtid (SOU 2020:4). I betänkandet föreslås en strategi med principer och mål för en politik på området kompletterande åtgärder och en handlingsplan för att nå dessa mål. I betänkandet framhålls bl.a. att Sverige till stor del är täckt av skog, vilket innebär att åtgärder som påverkar kolinlagringen i skog och mark och möjligheten att producera förnybar råvara på ett hållbart sätt är av stor betydelse för de nationella nettoutsläppen. Även om det svenska jordbruket inte omfattar så stora arealer finns även där goda möjligheter att öka produktionen och kolinlagringen genom åtgärder som bidrar till flera samtidiga mervärden. I betänkandet framhålls vidare att Sverige har ett stort

antal betydande punktutsläppskällor av biogen koldioxid och att potentialen till negativa utsläpp vid dessa genom bio-CCS är hög. Sverige har därmed särskilt goda förutsättningar för vissa åtgärder och tekniker som resulterar i negativa utsläpp av växthusgaser och bör i så stor utsträckning som möjligt utnyttja dessa.

Strategins övergripande syfte är att bidra till att Sverige når målen i det klimatpolitiska ramverket. Strategin ska vidare

- göra det möjligt att använda kompletterande åtgärder för att nå nettonollmålet senast 2045 samt målen för 2030 och 2040
- göra det möjligt för Sverige att nå negativa nettoutsläpp av växthusgaser efter att nettonollmålet uppnåtts, genom användning av kompletterande åtgärder
- bidra till att målen i det klimatpolitiska ramverket uppnås på ett kostnads- och samhällsekonomiskt effektivt sätt och utan att förutsättningarna att nå miljö kvalitetsmålen försämras.

Betänkandets strategi utgår från följande mål för kompletterande åtgärder:

- År 2030 ska Sverige åstadkomma kompletterande åtgärder som motsvarar minst 3,7 miljoner ton koldioxid per år.
- År 2045 ska Sverige åstadkomma kompletterande åtgärder som motsvarar minst 10,7 miljoner ton koldioxid per år. Nivån ska kunna öka efter 2045.
- Mellan 2021 och 2045 ökar volymen årligen genererade kompletterande åtgärder kontinuerligt.

I betänkandet lämnas bl.a. följande övergripande förslag:

- Riksdagen bör bekräfta de mål för kompletterande åtgärder som föreslås i betänkandet. Målen bör vara underställda de nationella klimatmålen i rang och bör därför inte utgöra etappmål inom ramen för miljömålssystemet.
- Kontrollstationer bör genomföras för kompletterande åtgärder i samband med de klimatpolitiska handlingsplanerna. Kontrollstationerna bör redovisa om någon eller några nya åtgärdstyper ska kunna räknas som kompletterande åtgärder och innehålla förslag för att styra utvecklingen på området i önskad riktning.
- Naturvårdsverket bör få i uppdrag att skapa ett system för insamling av data, beräkning och redovisning av negativa utsläpp för uppföljning av kompletterande åtgärder och de nationella klimatmålen.
- Regeringen bör i den årliga klimatredovisningen redovisa hur arbetet med kompletterande åtgärder framskrider.

När det gäller frågan om ökad kolsänka i skog och mark lämnar utredningen bl.a. förslag om att skapa förutsättningar för finansiering av klimatåtgärder, rådgivning och stöd för föreslagna kompletterande åtgärder och att satsa på forskning och utveckling för att öka åtgärders kostnadseffektivitet.

Betänkandet har remitterats och bereds vidare inom Regeringskansliet.

Inom ramen för den strategiska planen för EU:s gemensamma jordbrukspolitik finns klimat- och miljöersättningar, bl.a. för odling av mellangröda, odling av fånggröda och vårbearbetning. Syftet med stöden är att minska växtnärläckage från åkermark och att lagra in kol i marken samt att förbättra markbördigheten. Miljöersättning finns även för skötsel av våtmarker och dammar.

Regeringen gav i juni 2021 Skogsstyrelsen och Statens jordbruksverk (Jordbruksverket) i uppdrag att strategiskt planera arbetet för att minska avgången av växthusgaser från jord- och skogsbrukets organogena jordar och öka kolinlagringen i åker- och betesmark, som bidrar till negativa utsläpp av växthusgaser och kan bidra till kompletterande åtgärder i det klimatpolitiska ramverket (N2021/01829). Uppdraget redovisades i december 2022 (rapport 2022/14). I rapporten sammanfattas de regelverk och andra förutsättningar som ramar in frågan om kompletterande åtgärder samt beskriver och analyserar ett urval av åtgärder inom uppdragets avgränsningar. Rapporten kan utgöra underlag för arbetet med att planera och utforma strategier för ökat upptag av kol och minskade utsläpp av växthusgaser inom markanvändningssektorn. Ärendet bereds inom Regeringskansliet.

Naturvårdsverket fick i regleringsbrevet för 2022 i uppdrag att föreslå bokföringsmetoder för kompletterande åtgärder enligt det klimatpolitiska ramverket och att föreslå hur redovisning och avräkning mot klimatmålen bör ske. Uppdraget skulle samordnas med Skogsstyrelsens och Jordbruksverkets uppdrag om strategisk planering. Uppdraget redovisades i mars 2023 (NV-09894-21). Specifika bokföringsregler föreslås för de tre områdena ökat nettoupptag av växthusgaser i skog och mark (LULUCF), avskiljning och lagring av koldioxid med biogent ursprung (bio-CCS) samt verifierade utsläppsminskningar utanför Sveriges gränser. Naturvårdsverket föreslår bl.a. att negativa utsläpp som åstadkoms med bio-CCS på svenskt territorium ska ingå i Sveriges bokföring av kompletterande åtgärder och kunna ligga till grund för avräkning mot de svenska klimatmålen, oberoende av om dessa åstadkommit med offentlig eller privat finansiering. Skrivelsen är under beredning inom Regeringskansliet.

Av Klimatpolitiska vägvalsutredningens betänkande (SOU 2020:4) framgår att Sverige har goda förutsättningar för bio-CCS och att den realiserbara potentialen för bio-CCS i Sverige uppgår till minst 10 miljoner ton biogen koldioxid per år i ett 2045-perspektiv. Bio-CCS har enligt utredningen goda förutsättningar att bli en kostnadseffektiv åtgärd för att nå det långsiktiga klimatmålet om nettonollutsläpp senast 2045. Ur ett geologiskt perspektiv finns det lagringsutrymme för koldioxid från svensk CCS inklusive bio-CCS för överskådlig framtid, i Sverige eller i närområdet. Svensk bio-CCS bedöms medföra små konsekvenser för den biologiska mångfalden vid de kvantiteter som är relevanta för att nå nettonollmålet, även om uttaget av biomassa ökar något jämfört med dagens situation. Utredningen framhåller dock att det vid framtagandet av styrmedel för bio-CCS på europeisk nivå behöver säkerställas att inga incitament ges för bio-CCS som riskerar att leda

till markanvändning som inte är hållbar, samtidigt som det är viktigt att inte skapa hinder för hållbar användning av biomassa. Utredningen framhåller vidare att koldioxidlagring som bidrar till ökad utvinning av olja eller naturgas genom s.k. enhanced hydracarbon recovery (EHR) inte bör kunna räknas som en kompletterande åtgärd för att nå de svenska klimatmålen, oavsett koldioxidens ursprung. Endast projekt inom CCS inklusive bio-CCS där koldioxidlagringen sker permanent och utan att bidra till EHR bör kunna ta del av statligt stöd.

Utredningen lämnar ett stort antal förslag när det gäller CCS. Förslagen handlar bl.a. om att skapa förutsättningar för transport och lagring av koldioxid, fortsätta att stödja teknikutveckling och demonstration inom bio-CCS, tillämpa omvänd auktionering för att stödja fullskalig bio-CCS och utveckla ansvarsfördelningen inom staten.

När det gäller rättsliga hinder för infångning och lagring av koldioxid anförs i betänkandet att Sverige bör driva att verksamheter vars syfte är andra transporter av koldioxid för lagring än genom rörledning ska ingå i EU:s utsläppshandelssystem. Sverige bör samtidigt ansöka om att föra in (s.k. opt-in) verksamheter vars syfte är andra transporter av koldioxid för lagring än genom rörledning i utsläppshandelssystemet för egen del. Utredningen lämnar vidare bl.a. följande förslag:

- Sverige bör ratificera ändringen av artikel 6 i Londonprotokollet och agera för att påskynda andra parter ratificering.
- Regeringen bör införa ett undantag från förbudet mot export av koldioxid för lagring i andra länder i förordningen om geologisk lagring av koldioxid.
- Sverige bör ta initiativ till att parterna till Helsingforskonventionen ändrar konventionen eller antar en resolution som tolkning av konventionen som innebär att geologisk lagring i havsbotten tillåts.
- Sverige bör verka för att beslutet om det s.k. moratoriet om geoengineering som fattades på konventionen om biologisk mångfalds tionde partsmöte i Nagoya ändras så att inte bio-CCS och annan icke-fossil CCS omfattas av moratoriet.
- Sverige bör föreslå ett tillägg till definitionerna av transport av koldioxid för lagring i gruppundantagsförordningen och riktlinjerna för statligt stöd för andra transporter av koldioxid för lagring än genom rörledning.
- Sverige bör föreslå att möjligheterna att ge statsstöd enligt gruppundantagsförordningen och riktlinjerna för statligt stöd till avskiljning och lagring av koldioxid förlängs.

Betänkandet har remitterats och beredning pågår inom Regeringskansliet.

Regeringen beslutade i juni 2020 att godkänna ändringen av Londonprotokollet som möjliggör export av koldioxid avsedd för lagring under havsbotten.

Regeringen beslutade i december 2020 att ge Statens energimyndighet (Energimyndigheten) i uppdrag att vara ett nationellt centrum för frågor om

infångning och lagring av koldioxid (I2020/03419). Enligt regeringens beslut är syftet med det nationella centrumet att möjliggöra och underlätta en utveckling och utbyggnad av CCS i Sverige. Energimyndigheten fick samtidigt i uppdrag att ta fram ett förslag till avtal som möjliggör export av koldioxid från svenska verksamheter för långsiktig geologisk lagring och som säkerställer att transport och lagring sker på ett säkert och ansvarsfullt sätt. Myndigheten lämnade i december 2021 ett förslag på avtal som nu bereds inom Regeringskansliet. Ett avtal mellan Sverige och Norge diskuteras för närvarande och det har tagits kontakter på myndighetsnivå med andra länder med potential för lagring av koldioxid.

Genom budgetpropositionen för 2022 (prop. 2021/22:1 utg.omr. 20, bet. 2021/22: MJU1, rskr. 2021/22:109–111) inrättades ett nytt anslag, benämnt Driftstöd för bio-CCS.

Av budgetpropositionen för 2023 (prop. 2022/23:1 utg.omr. 20, bet. 2022/23: MJU1, rskr. 2022/23:97) framgår att regeringen fortsätter satsningen på bio-CCS genom ett statligt stöd på 36 miljarder kronor under perioden 2026–2046, vilket ska fördelas till de aktörer som kan avskilja och lagra koldioxid till lägst kostnad. Regeringen uppger att infångning, avskiljning och lagring av koldioxid från förbränning av biobränslen, s.k. bio-CCS, är en viktig kompletterande åtgärd utöver de kraftiga utsläppsminskningar som behöver göras för att Sverige ska nå målet om nettonollutsläpp av växthusgaser 2045. Det statliga stödet för bio-CCS kommer att fördelas genom s.k. omvända auktioner där aktörerna lämnar bud på hur mycket koldioxid de kan avskilja och lagra och till vilken kostnad. Den aktör som kan leverera bio-CCS till lägst kostnad vinner anbudet och får stödet. Energimyndigheten är auktionsförrättare och får bemyndigande att teckna kontrakt motsvarande 1,7 miljarder kronor per år med de aktörer som vinner den omvända auktionen. Ambitionen är att den första omvända auktionen ska inledas under 2023 och att en andra auktion ska genomföras senast 2026. Under mandatperioden kan regeringen fatta beslut om att öka de utauktionerade volymerna, förutsatt att kostnadseffektivitet uppnås. Utöver satsningarna på bio-CCS avser regeringen att utreda styrmedel för CCS, för att kunna stötta omställningen av cementproduktionen och raffinaderier.

I Energimyndighetens uppdrag om att föreslå utformningen av ett driftstöd för bio-CCS ingick att undersöka möjligheten att inkludera biokol i systemet. I sin slutredovisning konstaterade Energimyndigheten, utifrån att ha undersökt biokol i olika aspekter såsom biokolets stabilitet, klimatnytta, marknad, legala aspekter samt kostnad för att producera biokol, att det inte bör ingå i stödsystemet. Energimyndigheten anförde att biokol kan vara relevant som koldioxidsänka i andra sammanhang men bör då utredas särskilt. Efter remittering av rapporterna gick regeringen, som beskrivs ovan, vidare med Energimyndighetens förslag och utformade ett system för omvänd auktion där biokol inte ingår.

Biokolprojekt kan dock få stöd från Klimatklivet. Naturvårdsverket har uppgett att en ökad användning av biokol har potential att minska

klimatutsläppen och att investeringar i framställning och användning av biokol därför är ett prioriterat område för Klimatklivet.

Regeringen gav i regleringsbrevet för 2023 Sveriges geologiska undersökning (SGU) i uppdrag att utreda lämpliga platser för koldioxidlagring i Sverige samt analysera förutsättningarna för driften av lagringsplatserna. Myndigheten ska årligen under 2023–2025 inom sitt ansvarsområde fortsätta arbetet med omvärldsbevakning och interna kompetenshöjande insatser för hantering, bearbetning och tolkning av seismiska djupdata när det gäller koldioxidlagring med hänsyn till bl.a. relevanta delar i Klimatpolitiska vägvalsutredningen (SOU 2020:4). SGU ska aktivt delta i nationell och internationell samverkan och särskilt bevaka CCS-aktiviteter för att bibehålla och utveckla svensk förmåga när det gäller geologisk lagring av koldioxid. Vid genomförandet av uppdraget ska SGU föra en dialog med Energimyndigheten. SGU ska delredovisa uppdragets genomförande och fortskridande till Regeringskansliet senast den 15 december 2023 respektive den 15 september 2024. SGU ska slutredovisa resultatet av uppdraget senast den 15 mars 2026.

Utskottets ställningstagande

Mål för negativa utsläpp

Utskottet konstaterar att kompletterande åtgärder kan bidra till att nå de klimatpolitiska etappmålen. Klimatpolitiska vägvalsutredningen har föreslagit en strategi med principer och mål på området kompletterande åtgärder och en handlingsplan för hur dessa mål kan nås. Utredningens betänkande har remissbehandlats och bereds nu vidare inom Regeringskansliet. Utskottet vill inte föregripa det arbete som pågår. Mot denna bakgrund bedömer utskottet att motionerna 2022/23:1246 (V) yrkande 1 och 2022/23:2190 (C) yrkande 39 kan lämnas utan åtgärd. Motionsyrkandena avstyrks.

Naturbaserade klimatlösningar

Utskottet noterar att naturbaserade lösningar, som hanterar både klimatutmaningen och förlusten av biologisk mångfald, har pekats ut som viktiga insatser i klimatarbetet av både FN:s kunskapspanel för biologisk mångfald och ekosystemtjänster (IPBES) och av FN:s klimatpanel (IPCC). Utskottet anser att naturbaserade lösningar är ett betydelsefullt verktyg när det gäller att bromsa klimatförändringar och att hantera negativa effekter av ett förändrat klimat. Utskottet ser därför positivt på att det inom ramen för den strategiska planen för EU:s gemensamma jordbrukspolitik finns olika klimat- och miljöersättningar och investeringsstöd som bl.a. kan underlätta inlagring av kol i marken och som bedöms ha en positiv klimateffekt. Utskottet ser också positivt på att flera myndigheter arbetar med att främja naturbaserade lösningar för klimatanpassning.

Skogsstyrelsen och Jordbruksverket redovisade i december 2022 ett uppdrag om att strategiskt planera arbetet för att minska avgången av

växthusgaser från jord- och skogsbrukets organogena jordar. Klimatpolitiska vägvalsutredningen har därutöver i sitt betänkande föreslagit en strategi med principer och mål för området kompletterande åtgärder och en handlingsplan för att nå dessa mål. Ärendena bereds inom Regeringskansliet.

Mot bakgrund av vidtagna åtgärder och pågående arbete avstyrks motionerna 2022/23:2110 (MP) yrkandena 1 och 11 samt 2022/23:2175 (MP) yrkandena 4, 63 och 64.

Platser för koldioxidlagring och rättsliga hinder för transporter

Infångning och lagring av koldioxid har stor potential att bidra till de utsläppsminskningar som är nödvändiga för att nå klimatmålen. Utskottet noterar att Klimatpolitiska vägvalsutredningen i sitt betänkande hanterade frågan om samarbete med andra länder i syfte att förbättra möjligheterna för internationellt samarbete om transport och lagring av koldioxid. Utredningens betänkande bereds för närvarande inom Regeringskansliet. Regeringen har dock redan beslutat om ett antal uppdrag som på olika sätt berör denna fråga, bl.a. har Energimyndigheten tagit fram ett förslag till avtal för att möjliggöra export av koldioxid från svenska verksamheter.

För att möjliggöra storskalig användning av tekniken för infångning och lagring av koldioxid är det nödvändigt att undanröja de rättsliga hinder som finns i dag. Utskottet konstaterar att regeringen har godkänt ändringen av artikel 6 i Londonprotokollet och att kontakter tas på myndighetsnivå med andra länder med potential för lagring av koldioxid.

Utskottet välkomnar vidare att regeringen nyligen gav SGU i uppdrag att utreda lämpliga platser för koldioxidlagring i Sverige och att analysera förutsättningarna för driften av lagringsplatserna. SGU ska enligt uppdraget även aktivt delta i nationell och internationell samverkan.

Mot bakgrund av de åtgärder som regeringen redan har vidtagit och det arbete som pågår kan motion 2022/23:2190 (C) yrkandena 40 och 41 enligt utskottets bedömning lämnas utan åtgärd. Motionsyrkandena avstyrks.

Främjande av bio-CCS

Utskottet delar regeringens uppfattning att bio-CCS är en viktig kompletterande åtgärd utöver de kraftiga utsläppsminskningar som behöver göras för att Sverige ska nå målet om nettonollutsläpp av växthusgaser 2045. Klimatpolitiska vägvalsutredningen har anfört att Sverige har goda förutsättningar för bio-CCS och har lämnat ett antal förslag när det gäller frågan om infångning och lagring av koldioxid. Förslagen bereds inom Regeringskansliet. Vidare inrättades ett anslag för budgetåret 2022 som ska användas för utgifter kopplade till ett nytt driftstöd för bio-CCS. Genom budgetpropositionen för 2023 fortsatte regeringen satsningen på bio-CCS genom att inrätta ett statligt stöd som ska fördelas till de aktörer som kan avskilja och lagra koldioxid till lägst kostnad. Utskottet välkomnar denna satsning.

Mot bakgrund av de åtgärder som regeringen redan har vidtagit och det arbete som pågår ser utskottet inte skäl att vidta någon åtgärd med anledning av motion 2022/23:2073 (S) yrkande 11. Yrkandet avstyrks.

Stöd till biokolprojekt

Utskottet kan konstatera att negativa utsläpp är betydelsefulla när det gäller att minska effekterna av global uppvärmning. Framställning och användning av biokol är ett sätt att skapa negativa utsläpp. Utskottet välkomnar därför att investeringar i framställning och användning av biokol är ett prioriterat område för Klimatklivet och att allt fler biokolprojekt kan genomföras med stöd från Klimatklivet.

I det system som regeringen har utformat med omvänd auktion för driftstöd för bio-CCS ingår inte biokol. Utskottet noterar att Energimyndigheten i den utredning som föregick auktionssystemet anförde att biokol inte bör ingå i det aktuella stödsystemet. Biokol kan enligt Energimyndigheten vara relevant som koldioxidsänka i andra sammanhang, men bör utredas särskilt.

Utskottet ser mot denna bakgrund för närvarande inte något skäl att vidta ytterligare åtgärder på området. Motionerna 2022/23:998 (SD) yrkande 22, 2022/23:2175 (MP) yrkande 65 och 2022/23:2190 (C) yrkande 37 avstyrks.

Nationella klimatinvesteringar

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om Klimatklivet och Industriklivet samt förnybara drivmedel i arbetsmaskiner.

Jämför reservation 35 (S), 36 (C), 37 (MP), 38 (C) och 39 (MP).

Motionerna

Klimatklivet och Industriklivet

I kommittémotion 2022/23:834 av Ulrika Heie m.fl. (C) yrkande 38 anför motionärerna att regeringen bör se över formerna för Klimatklivet så att det stödet går att söka även för hamnarna. Ett likalydande förslag framställs i kommittémotion 2022/23:853 av Ulrika Heie m.fl. (C) yrkande 29.

Enligt kommittémotion 2022/23:2073 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S) yrkande 18 vill motionärerna att Klimatklivet ska behållas och utökas. Motionärerna vill fortsätta att satsa på och utveckla Klimatklivet med en tydligare inriktning för att underlätta klimatomställning för vanligt folk (yrkande 9). Motionärerna menar att det bör vara billigare och enklare att delta i klimatomställningen.

Per Bolund m.fl. (MP) anför i partimotion 2022/23:2175 yrkande 25 att regeringen bör fortsätta att satsa på och utveckla statliga satsningar som Industriklivet och Klimatklivet i syfte att hjälpa industrier och företag att

minska sin klimatpåverkan. Enligt yrkande 62 bör regeringen utveckla och stärka statliga stöd för kommunala åtgärder för klimatsmart stads- och trafikplanering genom Klimatklivet.

I kommittémotion 2022/23:2073 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S) yrkande 10 anför motionärerna att de vill se en fortsättning av satsningen på och utvecklingen av Industriklivet. Programmet skapar förutsättningar för klimatomställning av den tunga processindustrin. Ett liknande önskemål framställs i kommittémotion 2022/23:2062 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 6.

I partimotion 2022/23:2190 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 64 vill motionärerna se över en möjlig utvidgning av Industriklivet till satsningar på projekt inom CCU som möjliggör återanvändning av infångad koldioxid, vilket kan bidra till ökad resurseffektivitet. Motionärerna anser att målbilden behöver vara tydlig, teknikneutralitet ska vägleda och kontrollmekanismer behövs. Det är också viktigt att det är just framtidens tekniker som får stöd.

Förnybara drivmedel i arbetsmaskiner

I partimotion 2022/23:2175 av Per Bolund m.fl. (MP) yrkande 39 tar motionärerna upp frågan om att införa en klimatpremie där staten står för halva kostnaden för inköp av miljövänliga arbetsmaskiner och lastbilar.

Enligt partimotion 2022/23:2190 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 77 bör en utvidgad klimatpremie övervägas för att också inkludera arbetsmaskiner som kan framdrivas av hållbara bränslen. Motionärerna vill att definitionen av vilka arbetsmaskiner som kan kvalificera sig för stöd ska breddas, för att inkludera arbetsmaskiner som kan framdrivas med alternativa, hållbara bränslen.

I kommittémotion 2022/23:853 av Ulrika Heie m.fl. (C) yrkande 15 vill motionärerna utreda en omställningspremie för att stärka incitamenten för en större andel förnybara drivmedel samt elektrifiering av arbetsmaskiner.

Kompletterande information

Klimatklivet och Industriklivet

Klimat investeringsstödet Klimatklivet infördes 2015. Stödet är ett brett investeringsstöd som kan ges till lokala och regionala investeringar som minskar utsläppen av koldioxid och andra gaser som påverkar klimatet. Stöd kan ges till alla förutom privatpersoner, exempelvis företag, kommuner, regioner, bostadsrättsföreningar och andra organisationer. Åtgärder som fått stöd är konkreta klimatsatsningar inom exempelvis sektorer för transporter, industri, bostäder, lokaler, stadsbyggnad och energi.

Närmare bestämmelser om stöd inom Klimatklivet finns i förordningen (2015:517) om stöd till lokala klimatinvesteringar. Enligt denna förordning får stöd ges i form av bidrag i syfte att varaktigt minska utsläppen av växthusgaser. Stöd får endast ges till åtgärder som bidrar till att uppfylla

strategier, planer eller program för klimat och energi i det eller de län eller i den eller de kommuner där åtgärden är avsedd att genomföras, och som bidrar till att öka takten för att nå miljö kvalitetsmålet Begränsad klimatpåverkan och dess etappmål (1 och 3 §§).

Stöd ska i första hand ges till den eller de åtgärder som vid varje prövningstillfälle bedöms ge den största varaktiga minskningen av utsläpp av växthusgaser per investeringskrona. Om minskningen av utsläpp av växthusgaser är likvärdig för flera ansökningar, ska hänsyn också tas till åtgärdernas möjlighet att bidra till att minska utsläpp av växthusgaser inom jordbruket, att bidra till spridning av teknik och till marknadsintroduktion samt till åtgärdernas effekter på andra miljö kvalitetsmål, hälsa och sysselsättning (4 §).

Genom budgetpropositionen för 2022 (prop. 2021/22:1 utg.omr. 20, bet. 2021/22: MJU1, rskr. 2021/22:109–111) förstärktes och förlängdes Klimatklivet för att möta den stora investeringsviljan i hela landet. Anslaget 1:16 Klimatinvesteringar tillfördes 800 miljoner kronor. I budgetpropositionen för 2023 (prop. 2022/23:1 utg.omr. 20, bet. 2022/23: MJU1, rskr. 2022/23:97) ökades Klimatklivet med 400 miljoner kronor 2023 och med 500 miljoner kronor per år 2024 och 2025 för att möjliggöra ytterligare satsningar på laddinfrastruktur. I budgetpropositionen för 2023 redovisar regeringen att det under perioden mars 2021 t.o.m. mars 2022 beviljades stöd om ca 3,2 miljarder kronor från Klimatklivet. Exempel på insatser som har fått stöd sedan 2015 är uppförande av laddpunkter, produktion av biogas, förbättrad avfallssortering, vätgasproduktion samt elektrifiering av sjöfart. Naturvårdsverket beräknar att klimatinvesteringarna minskar utsläppen med motsvarande drygt 2,2 miljoner ton koldioxid per år framöver. Det motsvarar drygt 3 procent av Sveriges samlade utsläpp av växthusgaser.

Energimyndigheten har finansierat projektet Länsstyrelserna – Tillsammans för klimat- och energifrågor i fysisk planering. Projektet har syftet att öka kunskapen och kapaciteten på landets länsstyrelser i arbetet med att främja att energi- och klimataspekter tas med i kommunal fysisk planering.

Industriklivet infördes 2018 och är ett stöd för utvecklingen av lösningar för att minska de processrelaterade och ofta svåråtkomliga utsläppen inom industrin. Stödssystemet regleras genom förordningen (2017:1319) om statligt stöd till åtgärder som bidrar till industrins klimatställning. Sedan 2019 ges även stöd genom Industriklivet till utveckling av tekniker för negativa utsläpp. År 2020 utökades Industriklivet till att även omfatta andra industriprojekt som på ett väsentligt sätt kan bidra till att nå klimatmålen. Det kan t.ex. röra sig om biodrivmedel, plastreturraffinerier, vätgasproduktion, återvinningsanläggningar och batteriproduktion.

Genom budgetpropositionen för 2021 (prop. 2020/21:1 utg.omr. 20, bet. 2020/21: MJU1, rskr. 2020/21:142) utvidgades ändamålet för anslaget 1:19 Industriklivet till att även omfatta forskning, förstudier och investeringar som rör andra växthusgasutsläpp, såsom vissa förbränningsutsläpp och diffusa

utsläpp som är kopplade till processrelaterade utsläpp samt strategiska viktiga insatser inom industrin som bidrar till klimatomställningen.

Genom budgetpropositionen för 2022 ökades anslaget 1:19 Industriklivet med 217 miljoner kronor för att stärka möjligheten till stora investeringar och för att ytterligare stärka och påskynda industrins klimatomställning.

I budgetpropositionen för 2023 redovisade regeringen att de projekt som fått stöd från Industriklivet t.o.m. december 2021 har potential att på lång sikt minska växthusgasutsläppen med ca 9 miljoner ton per år samt åstadkomma ca 6 miljoner ton negativa utsläpp per år genom infångning och lagring av biogena koldioxidutsläpp. Utöver detta har stöd gått till forskningsprojekt vars potential för utsläppminskning är svårare att bedöma. Under 2021 beviljades 17 projekt kopplade till processrelaterade utsläpp, 19 projekt kopplade till negativa utsläpp och 6 projekt kopplade till strategiskt viktiga insatser. Strategiskt viktiga projekt är exempelvis investeringar som syftar till att skapa en fossilfri underjordsgruva genom en elektrisk fordonsflotta, fossilfri värmning av stål genom att använda vätgas och syrgas samt genomförbarhetsstudier för att etablera ett plastreturraffinaderi.

Regeringen anförde i budgetpropositionen för 2023 att omställningen av industrier är central för Sveriges klimat- och miljöarbete. Regeringen vill därför stötta innovation och utveckling av ny teknik som kan bidra till att minska utsläppen. Genom budgetpropositionen för 2023 ökades anslaget 1:19 Industriklivet med 600 miljoner kronor per år 2023–2025. Regeringen anför att svenska innovationer och lösningar därigenom kan utvecklas och exporteras, vilket bidrar till att minska utsläppen både i Sverige och globalt och att påskynda omställningen. Regeringen vill särskilt se en ökad produktion av fossilfria bränslen såsom elektrobränslen för att möjliggöra en ökad användning av fossilfria bränslen utan påverkan på andra samhällsmål, som de andra miljömålen. Regeringen anförde vidare att den verkar för att EU:s nya industriutsläppsdirektiv i högre utsträckning ska sprida de nya tekniker som tas fram inom ramen för den gröna omställningen, bl.a. med stöd av Industriklivet, och samtidigt säkerställa ett högt miljöskydd och likvärdiga konkurrensvillkor. Riksdagen beslutade i enlighet med regeringens förslag (prop. 2022/23:1 utg.omr. 20, bet. 2022/23:MJU1, rskr. 2022/23:97).

Enligt Energimyndigheten kan bidrag ges inom Industriklivet till förstudier, forsknings-, pilot- och demonstrationsprojekt och investeringar inom tre områden, bl.a. området negativa utsläpp. Inom det området kan projekt som bidrar till permanenta negativa utsläpp av växthusgaser få stöd. I de negativa utsläpp som kan få stöd ingår inte koldioxidanvändning (CCU) eller produktion och användning av biokol som kolsänka. Inom området processindustrins utsläpp av växthusgaser kan projekt som syftar till utveckling av tekniker och system för CCS, dvs. koldioxidinfångning, transport och lagring av koldioxid med fossilt ursprung, få stöd om det saknas andra rimliga alternativ.

Regeringen har i regleringsbrevet för 2023 gett Statens energimyndighet i uppdrag att utreda och föreslå styrmedel för CCS som kan bidra till att de

klimatpolitiska målen nås. Arbetet ska ta sikte på alla utsläpp från el- och fjärrvärmesektorn samt från industri som annars kan förväntas kvarstå även på lång sikt, men ett särskilt fokus ska vara industrins kvarvarande processrelaterade utsläpp, t.ex. cementproduktion och raffinaderier. I uppdraget ingår också att analysera de långsiktiga klimateffekterna och potential att bidra till Sveriges klimatmål av att fånga in och använda koldioxid i exempelvis industriell produktion, s.k. CCU, samt att föreslå styrmedel för att främja CCU. Eventuella styrmedel ska utformas i enlighet med det klimatpolitiska ramverket och vara förenliga med EU-rätten. Uppdraget ska redovisas senast den 30 december 2023.

Förnybara drivmedel i arbetsmaskiner

Arbetsmaskiner utgörs av arbetsredskap, t.ex. traktorer, kranar, grävmaskiner, gräsklippare, motorsågar och snöskotrar. Arbetsmaskinerna används bl.a. för bygge och underhåll av vägar, bostäder och lokaler, men även för arbete inom industri, jord- och skogsbruk och fiske. Enligt uppgifter i budgetpropositionen för 2023 (prop. 2022/23:1 utg.omr. 20, bet. 2022/23:MJU1, rskr. 2022/23:97) var utsläppen från arbetsmaskiner 3,2 miljoner ton 2020, vilket motsvarar 7 procent av Sveriges utsläpp. Jämfört med 1990 har utsläppen minskat med 18 procent. Jämfört med 2019 har dock utsläppen ökat med 0,6 procent på grund av att industriproduktionen har ökat. På senare år har utsläppen minskat till följd av en högre inblandning av biodrivmedel, vilket framför allt beror på att merparten av det drivmedel som används i arbetsmaskiner omfattas av reduktionsplikten. Drivmedel som används inom areella näringar omfattas av en återbetalning av delar av energi- och koldioxidskatten. En elektrifiering av arbetsmaskiner pågår, dock från mycket låga nivåer.

Regeringen beslutade i februari 2020 att ge en särskild utredare i uppdrag att föreslå åtgärder och styrmedel för att stödja en utveckling mot ett fossiloberoende jordbruk (dir. 2020:16). Utredaren skulle utreda och föreslå åtgärder och styrmedel för att främja bl.a. övergången till fossiloberoende och mindre fossilintensiva alternativ för arbetsmaskiner. Utredningen överlämnade i juli 2021 betänkandet Vägen mot fossiloberoende jordbruk (SOU 2021:67). Ett av utredningens förslag var att klimatpremien enligt förordningen (2020:750) om statligt stöd till vissa miljöfordon skulle utvidgas för att även omfatta arbetsmaskiner som drivs av biogas och bioetanol.

Klimatpremien, maximalt 20 procent av miljöfordonets inköpspris, utvidgades under 2021 till att omfatta en större del miljöarbetsmaskiner. Arbetsmaskinerna kan vara vissa motorredskap och traktorer. Arbetsmaskinerna kan drivas av elektricitet via en bränslecell, ett batteri eller en extern källa, bioetanol, fordonsgas eller en hybrid av dessa bränslen. Genom budgetpropositionen för 2022 (prop. 2021/22:1 utg.omr. 20, bet. 2021/22:MJU1, rskr. 2021/22:109–111) ökades anslaget 1:17 Klimatpremier med 10 miljoner kronor för att även omfatta bioetanol och fordonsgas. Övriga förslag från utredningen bereds inom Regeringskansliet.

Utskottets ställningstagande

Klimatklivet och Industriklivet

Utskottet vill inledningsvis framhålla att regeringen och riksdagen har förstärkt och förlängt Klimatklivet för att möta den stora investeringsviljan i landet. Utskottet konstaterar att den lokala och regionala klimatomställningen har tagit ytterligare steg framåt genom ökade satsningar inom ramen för bl.a. Klimatklivet och stadsmiljöavtalen. Till exempel har flera länsstyrelser drivit projekt för att utbilda kommunerna i att hantera klimat- och energiaspekter i den fysiska planeringen. Utskottet vill vidare framhålla att stöd inom Klimatklivet i första hand ges till de åtgärder som bedöms ge den största varaktiga minskningen av utsläpp av växthusgaser per investeringskrona. Detta är viktiga utgångspunkter för att göra stödet så effektivt som möjligt.

Utskottet välkomnar regeringens satsningar på Industriklivet. Utskottet delar regeringens bedömning att omställningen av industrier är central för Sveriges klimat- och miljöarbete och ser därför positivt på att regeringen vill stötta innovation och utveckling av ny teknik som kan bidra till att minska utsläppen. När det gäller frågan om stöd till projekt om CCU konstaterar utskottet att sådana projekt inte omfattas av Industriklivet. Energimyndigheten har dock i uppdrag att bl.a. utreda och föreslå styrmedel för CCU.

Mot bakgrund av de satsningar som gjorts och det arbete som pågår finner utskottet inte skäl att vidta någon åtgärd inom de områden som nu redovisats. Utskottet avstyrker därmed motionerna 2022/23:834 (C) yrkande 38, 2022/23:853 (C) yrkande 29, 2022/23:2062 (S) yrkande 6, 2022/23:2073 (S) yrkandena 9, 10 och 18, 2022/23:2175 (MP) yrkandena 25 och 62 samt 2022/23:2190 (C) yrkande 64.

Förnybara drivmedel i arbetsmaskiner

I betänkandet Vägen mot fossiloberoende jordbruk (SOU 2021:67) föreslogs åtgärder och styrmedel för att stödja en utveckling mot ett fossiloberoende jordbruk. Ett av utredningens förslag var att klimatpremien skulle utvidgas för att även omfatta arbetsmaskiner som drivs av biogas och bioetanol. Sedan 2022 omfattar klimatpremien fler typer av arbetsmaskiner. Övriga förslag från utredningen bereds inom Regeringskansliet. Utskottet finner mot denna bakgrund inte skäl att vidta någon åtgärd med anledning av motionerna 2022/23:853 (C) yrkande 15, 2022/23:2175 (MP) yrkande 39 och 2022/23:2190 (C) yrkande 77. Motionsyrkandena avstyrks.

Transportsektorns klimatomställning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bonus malus-systemet, reduktionsplikten, alternativa bränslen, slutdatum för försäljning av fossila drivmedel och uppgifter om drivmedelsförbrukning.

Jämför reservation 40 (MP), 41 (C), 42 (MP), 43 (SD), 44 (C) och 45 (MP).

Motionerna

Bonus malus-systemet

Enligt partimotion 2022/23:2175 av Per Bolund m.fl. (MP) yrkande 38 bör nybilsförsäljning av fossilbilar fasas ut till senast 2025 genom kraftigt skärpt och mer rättvis bonus malus.

Reduktionsplikten

Enligt partimotion 2022/23:2190 av Annie Löf m.fl. (C) yrkande 73 bör reduktionspliktens nuvarande reduktionsnivåer behållas. Kvoterna ska vara långsiktiga för att skapa förutsägbarhet för investeringar i inhemsk biodrivmedelsproduktion liksom för att säkerställa att transportsektorns utsläppsminskingsmål till 2030 nås. Samma begäran framförs i kommittémotion 2022/23:853 av Ulrika Heie m.fl. (C) yrkande 36.

Även i kommittémotion 2022/23:2170 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkande 3 anges att reduktionsplikten bör behållas.

I partimotion 2022/23:2190 av Annie Löf m.fl. (C) yrkande 75 framhåller motionärerna att man vid reduktionspliktens kommande kontrollstation bör överväga en särskild kvot för avancerade biodrivmedel. Detta skulle gynna produktion och användande av drivmedel med mycket låg klimatpåverkan och låg risk för förändrad markanvändning. Motsvarande förslag framställs i kommittémotion 2022/23:853 av Ulrika Heie m.fl. (C) yrkande 53. I detta sammanhang påpekar motionärerna att det är viktigt att nationella standarder finns på plats för fossilfria drivmedel och att hinder, exempelvis när det gäller denaturering, undanröjs (yrkande 37).

Alternativa bränslen

Enligt kommittémotion 2022/23:999 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 11 bör det göras en översyn av sådan lagstiftning som missgynnar syntetiska alternativa bränslen. Motionärerna anser att det är ett problem att möjligheten att sälja syntetiska, alternativa bränslen, begränsas genom att dessa bränslen riskerar att jämföras med ordinarie råoljebaserade dieselbränslen i lagstiftningen. Detta trots att de beräknade utsläppsminskningarna är betydande från sådana bränslen.

Övriga frågor om transportsektorns klimatomställning

I partimotion 2022/23:2175 av Per Bolund m.fl. (MP) yrkande 40 anför motionärerna att ett slutdatum bör införas senast 2030 för försäljning av fossila drivmedel. Motionärerna vill att fossildrivna och särskilt energislukande fordon ska fasas ut. Fordonen måste bli mer effektiva och drivas med förnybara drivmedel.

Enligt partimotion 2022/23:2190 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 83 bör de data som genereras genom EU-kommissionens förordning (EU) 2021/392 om verklig drivmedelsförbrukning göras tillgängliga för konsumentupplysning.

Kompletterande information

Bonus malus-systemet

Bonus malus-systemet infördes 2018. Systemet ger en klimatbonus, dvs. bidrag till fysiska och juridiska personer som har förvärvat en klimatbonusbil. Med klimatbonusbilar menas lätta fordon med låga utsläpp av koldioxid. Fordon med höga utsläpp av koldioxid får i stället en malus i form av förhöjd skatt under tre år. Under 2021 genomfördes flera förändringar i systemet. När det gäller malusdelen höjdes fordonsskatten för nya bensin- och dieseldrivna lätta fordon från den 1 april 2021 (prop. 2020/21:68, bet. 2020/21:SkU16, rskr. 2020/21:206). När det gäller bonusdelen beslutade regeringen om flera förändringar i förordningen (2017:1334) om klimatbonusbilar som innebär att utsläppsgränsen för när ett fordon får ta del av bonus sänktes från 70 till 60 gram koldioxid per kilometer. Vidare höjdes det högsta bonusbeloppet som ges till fordon som släpper ut noll gram koldioxid från 60 000 till 70 000 kronor och det högsta bonusbeloppet för fordon med utsläpp över noll var nära 45 000 kronor. Genom budgetpropositionen för 2022 (prop. 2021/22:1 utg.omr. 20, bet. 2021/22:MJU1, rskr. 2021/22:109–111) höjdes anslaget till bonusbilar inom bonus malus-systemet.

Den 8 november 2022 avvecklade regeringen klimatbonusen. Klimatbonusen fasas ut helt under 2023 och 2024. Detta innebär att den som köper eller beställer en klimatbonusbil efter den 8 november 2022 inte kommer att få klimatbonus. Regeringen anför att kostnaden för att äga och köra en klimatbonusbil börjar bli jämförbar med kostnaden för att äga och köra en bensin- eller dieselbil. Därför avskaffas klimatbonusen. Den förhöjda fordonsskatten för bilar med höga utsläpp av koldioxid, dvs. malusdelen, lämnas dock oförändrad för att bidra till ökad andel miljöanpassade fordon med lägre koldioxidutsläpp.

Reduktionsplikten

Det finns ett krav på att medlemsstaterna i EU ska integrera förnybar energi i transportsektorn (artiklarna 25–27 i det omarbetade förnybartdirektivet⁸). Enligt artikel 25 i direktivet anges att medlemsstaterna, för att integrera användningen av förnybar energi i transportsektorn, ska fastställa en skyldighet för bränsleleverantörerna att säkerställa att andelen förnybar energi av den slutliga energianvändningen inom transportsektorn är minst 14 procent senast 2030 (minimandel). För att främja användningen av biodrivmedel infördes 2018 därför en reduktionsplikt för bensen och diesel. Reduktionsplikten innebär att drivmedelsleverantörerna måste minska växthusgasutsläppen från bensen och diesel genom inblandning av hållbara biodrivmedel.

I budgetpropositionen för 2018 gjorde regeringen bedömningen att kontrollstationer för reduktionsplikten skulle genomföras med start 2019 och därefter vart tredje år. Reduktionsnivåerna för bensen och diesel för åren efter 2020 sågs över vid kontrollstation 2019 och regeringen lämnade i proposition 2020/21:180 Reduktionsplikt för bensen och diesel – kontrollstation 2019 förslag på reduktionsnivåer t.o.m. 2030 för bensen och diesel.

Regeringen bedömde i propositionen att reduktionsnivåerna även i fortsättningen bör ses över i regelbundna kontrollstationer i syfte att se till att reduktionsnivåerna och lagstiftningen bidrar kostnads- och klimateffektivt till att nå etappmålet för inrikes transporter och ger förutsättningar för klimatpolitiska och budgetpolitiska mål att samverka med varandra.

Riksdagen fastställde i juni 2021 reduktionsnivåerna t.o.m. 2030 för bensen och diesel i enlighet med regeringens förslag (bet. 2020/21:MJU23, rskr. 2020/21:411). De nya reduktionsnivåerna trädde i kraft den 1 augusti 2021.

Riksdagen riktade vid behandlingen av propositionen ett tillkännagivande till regeringen om att återkomma till riksdagen med en bedömning av reduktionspliktens effekter utifrån en fullständig konsekvensanalys (bet. 2020/21:MJU23, res. 9, rskr. 2020/21:411). I den reservation som låg till grund för tillkännagivandet anfördes att regeringen vid kontrollstation 2022 skulle återkomma till riksdagen med en bedömning av reduktionspliktens effekter utifrån en fullständig konsekvensanalys. Denna konsekvensanalys ska bl.a. belysa följderna för företag, hushåll och nationell energisäkerhet och omfatta reduktionspliktens effekter för andra politikområden, dess verkliga kostnader och dess samhällsekonomiska effekt. Regeringen ska i samband med detta även redogöra för sin bedömning av om detta motiverar någon förändring av de framtida reduktionsnivåerna.

Regeringen gav den 16 december 2021 Statens energimyndighet och Naturvårdsverket i uppdrag att ta fram underlag för kontrollstation 2022 inom ramen för systemet med reduktionsplikt på bensen, diesel och flygfotogen (I2021/03316). I uppdraget ingick att myndigheterna skulle analysera de

⁸ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor.

frågor som tas upp i tillkännagivandet. Denna del av uppdraget redovisades den 15 september 2022 (I2022/00777).

Regeringen uttalade i budgetpropositionen för 2023 (prop. 2022/23:1 utg. omr. 21 Energi) att den kommer att föreslå att reduktionsplikten sänks till EU:s lägstanivå den 1 januari 2024, vilket sedan ska gälla under mandatperioden. Inriktningen är att regeringen i den proposition som behandlar sänkningen av reduktionsplikten kommer att återkomma med en bedömning enligt tillkännagivandet av reduktionspliktens effekter utifrån en fullständig konsekvensanalys. I skrivelsen Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2022 (2022/23:75) anför regeringen att ärendet bereds vidare inom Regeringskansliet.

Avancerade biodrivmedel är biodrivmedel som producerats av råvaror som listas i bilaga 9 del A i det omarbetade förnybartdirektivet.⁹ Det rör sig om olika typer av avfall och restprodukter och andra råvaror som inte direkt konkurrerar med livsmedel och omfattar t.ex. biodrivmedel från tallolja, lignin och sågspån. Regeringen bedömde i samband med kontrollstation 2019 att det inte bör införas någon särskild kvot i reduktionsplikten för avancerade biodrivmedel (prop. 2020/21:180). Regeringen framhöll dock att det är viktigt att vid kommande kontrollstationer bl.a. följa upp hur svensk produktion av biodrivmedel från de råvaror som räknas upp i bilaga 9 del A påverkas av kraven i det omarbetade förnybartdirektivet.

Den 11 november 2022 anförde klimat- och miljöminister Romina Pourmokhtari bl.a. följande i en interpellationsdebatt (ip. 2022/23:4):

All politik, inklusive Sveriges klimatpolitik, behöver utgå från det tuffa läge som svenska hushåll och företag nu står inför. Sverige är på väg in i en lågkonjunktur. Samtidigt rusar inflationen. Och Rysslands krig mot Ukraina pressar upp drivmedelspriserna. Energikriget i kombination med tidigare regeringars nedläggning av kärnkraftverk har lett till att det har blivit en chock för svenskarna när elräkningarna har landat i brevlådorna den senaste tiden.

Det är regeringens ansvar att Sverige når våra högt ställda klimatmål. Det är också regeringens ansvar att förändra politiken, vägen mot målen, när de slår för hårt mot den enskilda.

När det gäller reduktionsplikten är det helt korrekt att den utgör ett bra sätt att öka andelen fossilfritt bränsle. Det går fort, och det ser bra ut. Det är också korrekt att effekten av reduktionsplikten är svårbedömd. Sverige gick ensamt fram med allra högst krav i EU samtidigt som det rådde brist på just hållbara biobränslen i landet. Det har, utöver att bidra till en svår ekonomisk situation, lett till att Sverige just nu använder en stor del av hela världens produktion av förnybart bränsle som inte produceras av palmolja.

Om drygt ett år, den 1 januari 2024, sänks därför reduktionsplikten för resten av mandatperioden till att vara i linje med EU:s krav. EU är världens största miljöorganisation. Där förhandlar vi just nu om var den lägsta nivån ska ligga. Eftersom frågan fortfarande förhandlas går det inte att med säkerhet slå fast effekten av förändringarna i reduktionsplikten ännu. Jag hoppas att den förhandlingen ska leda till goda resultat.

⁹ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor.

Fordon och fastigheter är också på väg att tas in i EU:s utsläppshandelssystem. När det sker har reduktionsplikten på ett sätt spelat ut sin roll, eftersom vi då rör oss mot att styrmedlen för transportsektorn blir EU-gemensamma. Det är mycket positivt, då det är mycket mer kraftfullt och effektivt att arbeta i hela Europa än att Sverige ska välja en egen väg i klimatpolitiken.

I Tidöavtalet slår samarbetspartierna fast att Sveriges klimat- och miljöpolitik ska vara ambitiös och effektiv. Svensk konkurrenskraft ska värnas. Vår gemensamma klimat- och miljöpolitik utgår från förvaltningsstanken och strävar efter att hitta de mest kostnadseffektiva åtgärderna som samtidigt inte skadar näringar och landsbygd.

Nyttan med stöden, styrmedlen och den statliga organiseringen på klimatområdet kommer att ses över. Denna genomlysning bör även omfatta en bedömning av samspelet med de styrmedel som finns på EU-nivå.

Regeringen kommer också att fördela medel för utbyggd laddinfrastruktur mellan stöd till publika laddstationer för lätt trafik och stöd till elektrifieringen av tunga transporter med mera. Den satsningen har två fokus: dels att stötta utbyggnaden i områden där den i dag går långsamt, till exempel i glesbygd, och där de ekonomiska förutsättningarna för drift av denna är sämre, dels att riva hinder och sänka kostnader för och ställa krav på utbyggnad av laddinfrastruktur. De hinder som hämmar utbyggnaden, och som bland annat Energimyndigheten och Boverket har analyserat, måste bedömas för att vi sedan ska kunna vidta relevanta åtgärder.

Vid sidan av detta fortsätter vi även med uppbyggnaden av infrastrukturen för elektrifierade tunga transporter. Vi vet att den väg som Europa och Sverige går till mötes är elektrisk. Därför måste vi våga göra långsiktiga, stora satsningar för att Sverige ska vara i framkant i den fossilfria omställningen av transportsektorn.

Under 2023 ska regeringen enligt klimatlagen presentera en klimathandlingsplan för riksdagen. I den kommer vi att redogöra mer i detalj och med tyngre underlag för regeringens klimatpolitik den kommande mandatperioden. Men en del av de satsningar och initiativ som vi gör och tar för att just ställa om transportsektorn har också presenterats tidigare, i budgetpropositionen.

Den 30 mars 2023 nådde rådet och parlamentet en provisorisk överenskommelse om ändring av direktivet om förnybar energi. Överenskommelsen innebar att andelen förnybar energi i EU:s totala energiförbrukning ska höjas till 42,5 procent till 2030 med ytterligare 2,5 procent som skulle göra det möjligt att nå 45 procent. Varje medlemsstat ska bidra till detta gemensamma mål. Överenskommelsen innehåller även mer ambitiösa sektorspecifika mål inom bl.a. transportsektorn. Det provisoriska avtalet ger medlemsstaterna möjlighet att välja mellan ett bindande mål om 14,5 procents minskning av växthusgasintensiteten i transporter från användningen av förnybara energikällor till 2030 eller ett bindande mål på minst 29 procent andel förnybar energi inom den slutliga energiförbrukningen inom transportsektorn till 2030. Det provisoriska avtalet fastställer ett bindande kombinerat delmål på 5,5 procent för avancerade biobränslen (vanligen härrörande från icke-livsmedelsbaserade råvaror) och förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung (främst förnybart väte och vätebaserade syntetiska bränslen) i andelen förnybar energi som levereras till

transportsektorn. Inom detta mål finns det ett minimikrav på 1 procent förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung i andelen förnybar energi som levereras till transportsektorn 2030.

Alternativa bränslen

När det gäller syntetiska bränslen som framställs ur naturgas och fackelgaser (gasformigt avfall) har Regeringskansliet upplyst om att det rör sig om en typ av paraffinisk diesel som produceras från naturgas i bl.a. Qatar. Det är ett fossilt drivmedel som i dag anses ha samma utsläpp som diesel från råolja. Frågan om denna typ av syntetiska alternativa bränslen berördes vid införandet av reduktionsplikten och regeringen anförde då bl.a. att det inte fanns skäl att undanta bränslena från reduktionsplikten (prop. 2017/18:1 Förslag till statens budget för 2018, finansplan och skattefrågor).

Övriga frågor om transportsektorns klimatomställning

En särskild utredare har på regeringens uppdrag lämnat förslag om utfasning av fossila drivmedel och utrett förutsättningarna för förbud mot försäljning av nya bensin- och dieseldrivna bilar. Uppdraget redovisades i juni 2021 i betänkandet I en värld som ställer om – Sverige utan fossila drivmedel 2040 (SOU 2021:48). Utredningen föreslår att användningen av fossila drivmedel i inrikes transporter ska vara utfasad senast 2040. Utredningen har bedömt att tidsintervallet för ett målar för utfasning ligger efter 2030 och senast 2045. Utredningen har i analysen utgått från tre olika alternativa årtal: 2035, 2040 och 2045. Utredningen anför att en utfasning 2040 underlättar måluppfyllelsen av det klimatpolitiska målet om nettonollutsläpp i hela ekonomin senast 2045, bidrar till att etappmålet 2040 i det klimatpolitiska ramverket enklare nås och skickar en signal om Sverige som föregångsland. Investeringar i ny teknik och infrastruktur som snabbt behöver göras för att nå en utfasning av fossila drivmedel till 2040 kan dessutom leda till konkurrensfördelar för företag som är verksamma i Sverige. De stora förändringar som krävs för att nå en utfasning bedöms däremot inte hinna ske för att nå utfasning på ett hållbart och samhällsekonomiskt effektivt sätt till 2035. Att fasa ut fossila drivmedel 2035 innebär generellt att mer flytande och gasformiga förnybara drivmedel krävs för att nå utfasning jämfört med ett senare målar. Att skala upp hållbar produktion av drivmedel kan dock ta tid och kostnadsbilden för dessa drivmedel är osäker. En högre användning av dessa drivmedel innebär därmed en högre risk. Ett utfasningsår 2035 bedöms inte heller uppfylla ambitionen att fasa ut fossila drivmedel på ett sätt som andra länder kan ta efter. Betänkandet har remissbehandlats.

I betänkandet analyseras tänkbara styrmedel som kan säkerställa en utfasning av fossila drivmedel, bl.a. ett förbud mot försäljning av fossila drivmedel. Utredningen framhåller att ett sådant förbud inte skulle ge någon stegvis minskning av mängden fossila drivmedel på vägen mot utfasningsåret och att det finns juridiska svårigheter med ett regelrätt försäljningsförbud som

är större än för övriga alternativ. Utredningen bedömer därför att ett sådant förbud inte är ett lämpligt sätt att nå utfasningen. I betänkandet anförts att Sverige i stället bör verka för EU-omfattande nollutsläppskrav i förordningen (EU) 2019/631 om nya bilars koldioxidutsläpp till 2030 eller strax därefter och senast 2035.

Som nämnts ovan antog EU-länderna den 28 juni 2022 en gemensam standpunkt om bl.a. fastställande av normer för koldioxidutsläpp för nya personbilar och för nya lätta fordon. Rådet enades om att höja målen för minskning av koldioxidutsläpp för nya personbilar och nya lätta fordon för 2030 till 55 procent respektive 50 procent. Rådet enades också om att införa ett mål för minskade koldioxidutsläpp på 100 procent till 2035 för nya personbilar och nya lätta fordon. I oktober 2022 nådde Europaparlamentet, rådet och kommissionen en trepartsöverenskommelse om skärpta utsläppskrav för personbilar och lätta fordon. Den 28 mars 2023 antog rådet förordningen om skärpta utsläppskrav för personbilar och lätta fordon.

I kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om utbyggnad av infrastruktur för alternativa bränslen och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/94/EU (COM(2021) 559) läggs en grund för ett sammanhängande nät av publika laddningsstationer för såväl personbilar som lastbilar i hela EU. Syftet med förordningen, som är en del av Fit for 55-paketet, är att det ska finnas en tillgänglig och användbar infrastruktur för alternativa drivmedel i hela EU. Ett särskilt fokus ligger på att underlätta möjligheterna att använda elfordon. I mars 2023 nådde Europaparlamentet och rådet en överenskommelse om lagstiftningen. Överenskommelsen innebär också en utbyggnad av landström i hamnar och el på flygplatser.

När det gäller frågan om de data som genereras genom EU-kommissionens förordning (EU) 2021/392 lämnade regeringen i proposition 2022/23:28 Övervakning och rapportering av uppgifter om verkliga utsläpp från vissa fordon förslag till de ändringar i fordonslagen (2002:574) som krävs för att Sverige ska fullgöra sina skyldigheter enligt kommissionens genomförandeförordning (EU) 2021/392. Genom propositionen införs bestämmelser om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om besiktningsorganens insamling och hantering av sådana uppgifter om bl.a. bränsle- och energiförbrukning vid verklig körning som avses i artikel 10 i genomförandeförordningen. Uppgifterna ska rapporteras till ansvarig myndighet som i sin tur ska hantera uppgifterna och sammanställa en rapport som ska lämnas till kommissionen. I propositionen behandlas inte några frågor om konsumentupplysning. Lagändringarna föreslogs träda i kraft den 1 maj 2023. Riksdagen biföll propositionen (bet. 2022/23:MJU8, rskr. 2022/23:144).

Utskottets ställningstagande

Bonus malus-systemet

Utskottet vill framhålla att Sveriges klimat- och miljöpolitik ska vara ambitiös, kostnadseffektiv och målinriktad. Utskottet noterar att regeringen har avvecklat klimatbonusen. Utskottet delar regeringens bedömning när det gäller klimatbonusen. Denna bonus kan inte längre anses vara ett effektivt styrmedel. Utskottet noterar vidare att malusdelen i bonus malus-systemet finns kvar. Mot denna bakgrund avstyrker utskottet motion 2022/23:2175 (MP) yrkande 38.

Reduktionsplikten

Regeringen har aviserat att den kommer att föreslå en sänkning av reduktionsplikten. Utskottet noterar att regeringen har anfört att den kommande propositionen kommer att innehålla en bedömning av reduktionspliktens effekter utifrån en fullständig konsekvensanalys i enlighet med riksdagens tillkännagivande. Utskottet välkomnar detta. När det gäller transportsektorns klimatomställning ser utskottet mycket positivt på regeringens satsningar på dels utbyggd laddinfrastruktur för publika laddstationer, dels stöd till elektrifieringen av tunga transporter. Med hänvisning till det arbete som pågår avstyrker utskottet motionerna 2022/23:853 (C) yrkandena 36, 37 och 53, 2022/23:2170 (MP) yrkande 3 och 2022/23:2190 (C) yrkandena 73 och 75.

Alternativa bränslen

Vid införandet av reduktionsplikten bedömde regeringen och riksdagen att syntetiska bränslen som framställs ur naturgas och fackelgas inte borde undantas från reduktionsplikten. Utskottet anser att det inte har framkommit några skäl som för närvarande motiverar en annan bedömning av denna fråga. Utskottet avstyrker motion 2022/23:999 (SD) yrkande 11.

Övriga frågor om transportsektorns klimatomställning

En särskild utredare lämnade i juni 2021 förslag om utfasning av fossila drivmedel. Utredningen föreslog 2040 som målår för denna utfasning. Utredningen omfattade även en analys av frågan om ett förbud mot försäljning av fossila drivmedel. Utredningen lämnade dock inte något sådant förslag eftersom den bedömde att ett sådant förbud inte var ett lämpligt sätt att nå utfasningen. Utskottet noterar att utredningsbetänkandet bereds inom Regeringskansliet.

Utskottet ser positivt på att EU:s ministerråd i mars 2023 antog förordningen om skärpta utsläppskrav för personbilar och lätta fordon med ett mål om minskning av koldioxidutsläppen med 100 procent för både nya personbilar och lätta lastbilar från 2035. Utskottet ser även positivt på överenskommelsen inom EU att öka tillgången på laddstationer för elfordon,

vilket kommer att underlätta en övergång till utsläppsfria fordon. Mot denna bakgrund ser utskottet inte skäl att vidta någon åtgärd med anledning av motion 2022/23:2175 (MP) yrkande 40 och avstyrker yrkandet.

I mars 2023 biföll riksdagen proposition 2022/23:28 Övervakning och rapportering av uppgifter om verkliga utsläpp från vissa fordon. Eftersom riksdagen därmed nyligen tagit ställning till hur dessa uppgifter ska hanteras och användas ser utskottet inte skäl att för närvarande vidta någon åtgärd med anledning av motion 2022/23:2190 (C) yrkande 83. Motionsyrkandet avstyrks.

Klimatanpassning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om klimatanpassningsarbetet.
Jämför reservation 46 (S), 47 (C) och 48 (MP).

Motionerna

Per Bolund m.fl. (MP) anför i partimotion 2022/23:2175 yrkande 67 att arbetet med klimatanpassning bör stärkas på flera fronter för att Sverige ska stå bättre rustat inför klimatkrisens katastrofala konsekvenser. Arbetet med att anpassa våra samhällen till klimatförändringarna måste därför löpa parallellt med en politik för utsläppsminskningar. Enligt yrkande 68 måste en klimatanpassning av svenskt jordbruk stödjas så att vi kan producera mer mat i ett förändrat klimat och tillkännager detta för regeringen. I yrkande 71 framhåller motionärerna att svenska myndigheters arbete för klimatanpassning bör stärkas. Myndigheternas arbete med att bistå med samordning och kunskaps-spridning är angeläget.

I kommittémotion 2022/23:2262 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 2 anför motionärerna att det är nödvändigt att öka takten med att klimatanpassa hela samhället för att möta effekterna av klimatförändringarna. Sveriges beredskap för konsekvenserna av klimatförändringarna måste säkerställas.

I partimotion 2022/23:2190 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 22 anför regeringen bör tillsätta en utredning som undersöker nya finansieringsmodeller för kommunernas klimatanpassningsarbete på både kort och lång sikt. Utredningen bör även se över hur kunskapsutbyte kan förbättras genom en stärkt myndighetssamordning. Motionärerna menar att såväl kort- som långsiktig finansiering bör säkerställas av nödvändiga insatser för att anpassa vårt samhälle. Enligt yrkande 23 bör den nationella klimatanpassningsstrategin uppdateras för att skapa en tydligare ansvarsfördelning mellan styrnivåerna. Vidare bör en potentiell ökning av anslaget till SMHI ses över för att möjliggöra bättre långsiktiga prognoser för klimatförändringarnas effekter i Sverige (yrkande 27). Motionärerna vill även att klimatanpassning inkluderas i det befintliga klimatpolitiska ramverket och i klimatlagen (yrkande 28).

Enligt kommittémotion 2022/23:2073 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S) yrkande 8 bör Sverige anta en handlingsplan för förbättrad klimatberedskap där konkreta åtgärder identifieras.

Kompletterande information

I proposition 2017/18:163 Nationell strategi för klimatanpassning redovisade regeringen en klimatanpassningsstrategi. Syftet med strategin är att långsiktigt stärka klimatanpassningsarbetet och den nationella samordningen av detta arbete och att möta internationella skyldigheter. Enligt propositionen är målet för samhällets anpassning till ett förändrat klimat att utveckla ett långsiktigt hållbart och robust samhälle som aktivt möter klimatförändringar genom att minska sårbarheter och ta till vara möjligheter.

Som en bärande del i klimatstrategin tillsatte regeringen 2018 ett nationellt expertråd för klimatanpassning vid Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut (SMHI). Rådets uppdrag är att följa och utvärdera arbetet med klimatanpassning. Rådet ansvarar också för att göra en uppdaterad klimat- och sårbarhetsanalys samt att ta fram underlag inför revideringen av en nationell klimatanpassningsstrategi vart femte år. Den första rapporten lämnades till regeringen den 9 februari 2022. I rapporten anförts att krafttag behövs för att på allvar säkerställa att samhället ställer om i en klimatsäker riktning. Expertrådet föreslår ett antal prioriterade åtgärder som enligt rådet sammantaget möjliggör stärkta incitament såväl för det förberedande anpassningsarbetet som för genomförandet av konkreta anpassningsåtgärder. Expertrådet anför vidare bl.a. följande. Nuvarande ansvarsfördelning, organisering och styrmedel skapar otillräckliga incitament för att säkerställa att nödvändiga anpassningsåtgärder kommer till stånd. Det krävs breda överenskommelser som möjliggör långsiktig planering och beslut. Klimatanpassning är nödvändig inom alla samhällsområden. Både tvärssektoriell integration och ett helhetsgrepp över geografiska och administrativa gränser krävs för att möjliggöra synergier och undvika målkonflikter. Rådet framhåller även att en stärkt offentlig-privat samverkan krävs.

Genom klimatanpassningsstrategin etablerades en femårig nationell policycykel för att säkerställa effektivitet och kontinuitet. I denna cykel ingår att regeringen 2023 ska presentera en reviderad nationell strategi för klimatanpassning. Enligt information från Regeringskansliet kommer expertrådets rapport att utgöra en viktig utgångspunkt i arbetet.

På SMHI finns även ett nationellt kunskapscentrum för klimatanpassning. Centrumets roll är att vara en nod för kunskap om klimatanpassning samt att vara en mötesplats för aktörer i samhällets klimatanpassning.

Myndigheternas arbete med klimatanpassning styrs av förordningen (2018:1428) om myndigheters klimatanpassningsarbete (klimatanpassningsförordningen) som berör 32 statliga myndigheter och länsstyrelserna. Enligt förordningen ska myndigheterna inom sina ansvarsområden och inom ramen

för sina uppdrag initiera, stödja och utvärdera arbetet med klimatanpassning. Myndigheterna ska vidare ta fram aktuella myndighetsmål för sitt arbete med klimatanpassning, ha en handlingsplan för arbetet med att nå målen och årligen redovisa sitt arbete till SMHI. SMHI ska analysera de redovisningar som lämnats och årligen lämna en analys av myndigheternas klimatanpassningsarbete till regeringen (4, 8, 10 och 12–13 §§).

Länsstyrelserna ska vidare inom ramen för sitt uppdrag att samordna det regionala arbetet med klimatanpassning utöver detta även

- initiera, stödja och följa upp kommunernas klimatanpassningsarbete
- analysera hur länet och vid behov angränsande län påverkas av klimatförändringarna
- stödja och följa upp regionala sektorsmyndigheters klimatanpassningsarbete
- bidra till och ta fram underlag för ökad kunskap och planering
- stödja arbete i älvgrupper (5 §).

Myndighetsnätverket för klimatanpassning består av 27 myndigheter med sektors- eller informationsansvar för hur samhället påverkas av nutida och framtida klimat och länsstyrelser som ansvarar för samordning av klimatanpassningsarbetet på regional nivå samt Sveriges Kommuner och Regioner (SKR). Syftet med nätverket är att bidra till att utveckla ett långsiktigt hållbart och robust samhälle som aktivt möter klimatförändringar genom att minska sårbarheter och ta till vara möjligheter. Nätverket arbetar för att stärka och effektivisera det svenska klimatanpassningsarbetet genom att stärka aktörer i samhället och medverkande myndigheter.

I budgetpropositionen för 2022 (prop. 2021/22:1 utg.omr. 20, bet. 2021/22:MJU1, rskr. 2021/22:109–111) anförde regeringen att det krävs kraftfulla åtgärder för klimatanpassning för att nå målet om ett långsiktigt hållbart och robust samhälle som aktivt möter klimatförändringar. Klimatanpassning måste vara en integrerad del i varje berörd aktörs ordinarie verksamhet. En kunskapsuppbyggnad minskar osäkerheten och bidrar till vetenskapligt underbyggda beslutsunderlag så att fler förebyggande åtgärder kan vidtas. Regeringen föreslog därför en ökning av anslaget 1:10 Klimatanpassning med 62 miljoner kronor 2022. Riksdagen beslutade i enlighet med regeringens förslag (bet. 2021/22:MJU1, rskr. 2021/22:109–111). Genom budgetpropositionen för 2022 fick kommunerna ökade medel för att förebygga jordskred och andra naturolyckor, vilket omfattar klimatanpassning. Anslaget 2:2 Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor inom utgiftsområde 6 ökades med ca 500 miljoner kronor (prop. 2021/22:1 utg.omr. 6). Regeringen anförde i propositionen att risken för naturolyckor ökar i ett förändrat klimat, att det är angeläget att samhället har en god förmåga att förebygga och hantera sådana olyckor samt att kommunerna har en central roll i det förebyggande arbetet.

Kommuner längs Göta älv kan även söka medel för skredsäkringsåtgärder via Delegationen för Göta älv (dåvarande anslaget 1:20 inom utg.omr. 20).

Genom budgetpropositionen för 2021 (prop. 2020/21:1 utg.omr. 20, bet. 2020/21: MJU1, rskr. 2020/21:142) tillfördes anslaget medel för att genomföra en tvåårig satsning på stärkt arbete med skredsäkring som ett led i en grön återhämtning. Av budgetpropositionen för 2022 framgår att totalt 92 miljoner kronor beviljats i bidrag för skredsäkring vid Göta älv under 2020.

Regeringskansliet har vidare lämnat besked om att kommunerna även kan få medel när det gäller klimatanpassning via kunskapscenter och länsstyrelser. Sådana medel är dock främst för kunskapshöjande insatser, inte för konkreta åtgärder.

I budgetpropositionen för 2023 (prop. 2022/23:1 utg.omr. 20, bet. 2022/23: MJU1, rskr. 2022/23:97) bedömer regeringen att arbetet med klimatanpassning befinner sig i ett utvecklingsskede och att nuvarande åtgärder är otillräckliga. Kommuner, länsstyrelser och nationella myndigheter bidrar till arbetet inom olika verksamhetsområden, men arbete kvarstår. Insatserna har främst riktats mot att ta fram kunskaps- och planeringsunderlag, men regeringen bedömer att insatserna behöver bli mer konkreta. Regeringen föreslog att 140 miljoner kronor anvisas under anslaget 1:10 Klimatanpassning för 2023. För 2024 och 2025 beräknas anslaget till 140 miljoner kronor respektive 140 miljoner kronor.

Av budgetpropositionen för 2023 framgår även att flera länsstyrelser under 2021 har fortsatt arbetet med att klimatanpassa förvaltningen av skyddade områden. Naturvårdsverket har tagit fram metodstöd för klimat- och sårbarhetsanalys av skyddade områden. Flera myndigheter arbetar också med att främja naturbaserade lösningar för klimatanpassning.

När det gäller jordbrukets förutsättningar finns inom ramen för den strategiska planen för EU:s gemensamma jordbrukspolitik klimat- och miljöersättningar, bl.a. för odling av mellangröda, odling av fånggröda och vårbearbetning. Syftet med stöden är att minska växtnäringssläckage från åkermark och att lagra in kol i marken samt att förbättra markbördigheten. Miljöersättning finns även för skötsel av våtmarker och dammar. Inom den strategiska planen finns också investeringsstöd för bevattningsdammar där syftet är att begränsa effekterna av klimatförändringarna och anpassa jordbruket till dessa förändringar. Flera av stöden inom ramen för ökad konkurrenskraft, bl.a. bidrag till energigrödor, bedöms ha en positiv klimateffekt.

Utskottets ställningstagande

Syftet med klimatanpassningsstrategin är att långsiktigt stärka klimatanpassningsarbetet och den nationella samordningen. Länsstyrelserna ska enligt klimatanpassningsförordningen bl.a. samordna det regionala arbetet med klimatanpassning. Det nationella kunskapscentrumet för klimatanpassning vid SMHI och myndighetsnätverket för klimatanpassning är också viktiga delar i arbetet med att samordna klimatanpassningsarbetet. Utskottet noterar vidare att arbetet med att ta fram en reviderad nationell strategi för

klimatanpassning pågår i enlighet med den femåriga nationella policycykeln och att den rapport som Expertrådet för klimatanpassning lämnade i februari 2022 är en utgångspunkt i detta arbete. Utskottet vill även framhålla att budgetpropositionerna för 2021 och 2022 innehöll stora satsningar på klimatanpassning. När det gäller jordbrukets förutsättningar finns inom ramen för den strategiska planen för EU:s gemensamma jordbrukspolitik olika stöd för åtgärder som bl.a. begränsar effekterna av klimatförändringarna och anpassar jordbruket till dessa förändringar.

Med hänsyn till det arbete som pågår inom området och de satsningar som redan har gjorts avstyrker utskottet motionerna 2022/23:2073 (S) yrkande 8, 2022/23:2175 (MP) yrkandena 67, 68 och 71, 2022/23:2190 (C) yrkandena 22, 23, 27 och 28 samt 2022/23:2262 (MP) yrkande 2.

Övriga klimatpolitiska frågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om Fossilfritt Sverige, biogena utsläpp, klimatkompensationsprojekt och konsumtionsbaserade utsläpp.

Jämför reservation 49 (MP), 50 (MP), 51 (C) och 52 (MP).

Motionerna

Fossilfritt Sverige

Enligt partimotion 2022/23:2175 av Per Bolund m.fl. (MP) yrkande 27 bör regeringen fortsätta att fördjupa initiativet Fossilfritt Sverige. Motionärerna menar att det är avgörande för klimatomställningen att regeringen har bra kanaler för att samverka med näringslivet om deras omställning.

Biogena utsläpp

I partimotion 2022/23:2175 av Per Bolund m.fl. (MP) yrkande 5 anför motionärerna att Naturvårdsverket bör få i uppdrag att redovisa biogena koldioxidutsläpp från förbränning i Sverige fördelat på svenskt och importerat ursprung.

Klimatkompensationsprojekt

Annie Löf m.fl. (C) framhåller i partimotion 2022/23:2190 att klimatkompensation kan bli ett viktigt verktyg för att nå klimatmålen inom områden där utsläppen kan vara svåra att minska på annat sätt. För svenska företag som vill börja klimatkompensera kan det dock vara svårt att veta hur man bör beräkna sina utsläpp. Regeringen bör enligt motionärerna därför överväga att

ge Naturvårdsverket och Energimyndigheten i uppdrag att ta fram rekommendationer för företag som vill beräkna sina utsläpp av växthusgaser, inklusive indirekta utsläpp (yrkande 43). Motionärerna anför vidare att regeringen bör överväga att ge Naturvårdsverket och Energimyndigheten i uppdrag att ta fram tydliga rekommendationer och standarder som kan vägleda företag att välja klimatkompensationsprojekt. Rekommendationerna bör både beskriva vilka krav projekten ska leva upp till och vilka oberoende tredjepartskontrollanter som är pålitliga (yrkande 44).

Konsumtionsbaserade utsläpp

Enligt partimotion 2022/23:36 av Per Bolund m.fl. (MP) yrkande 20 bör ett system med bonus malus införas för produkter, där de mest energi- och resurseffektiva produkterna blir billigare och de minst energi- och resurseffektiva blir dyrare.

Kompletterande information

Fossilfritt Sverige

Fossilfritt Sverige startades på initiativ av regeringen inför klimatmötet i Paris 2015 med målet att Sverige ska bli ett av världens första fossilfria välfärdsländer. Initiativet samlar i dag över 450 aktörer och är en plattform för dialog och samverkan mellan företag, kommuner och andra aktörer som vill göra Sverige fritt från fossila bränslen. Ett prioriterat område för initiativet är arbetet med att tillsammans med olika näringslivsbranscher ta fram färdplaner för fossilfri konkurrenskraft. Totalt 22 branscher har sedan 2018 överlämnat färdplaner för fossilfri konkurrenskraft till regeringen.

Regeringen beslutade i maj 2020 att förlänga initiativet Fossilfritt Sverige i fyra år, till december 2024. Regeringen anförde att Sveriges ambitiösa klimatmål kräver ett kontinuerligt arbete och engagemang från hela samhället. Syftet med initiativet är att påskynda omställningen till ett fossilfritt samhälle genom att bidra till att samarbetet mellan regeringen och andra samhällsaktörer fördjupas. En utvärdering av initiativet har visat att det lyckats skapa bred delaktighet med aktörer från både näringslivet och den offentliga sektorn och fungerat som en arena för dialog och samsyn om Sveriges ambition och arbete för att bli världens första fossilfria välfärdsland. Fossilfritt Sverige ska även stödja genomförandet av de färdplaner som skapats på lång sikt och medverka vid framtagandet av ytterligare färdplaner, om det finns intresse hos fler branscher. Detta innebär att färdplanerna ska utvecklas och följas upp och att Fossilfritt Sverige t.ex. kan ta fram sektorsövergripande strategier som svarar mot de behov som branscherna identifierat och som kompletterar de branschspecifika färdplanerna. Sådana strategier bör utgå från färdplanerna och fokusera på branschernas egna åtaganden. Arbetet med att genomföra färdplanerna kan framöver också omfatta ökad samverkan med forskningsinstitut och myndigheter, stärkta kopplingar till en cirkulär och

biobaserad ekonomi samt djupare analyser av målkonflikter och synergier mellan de olika färdplanerna.

Fossilfritt Sverige fokuserar nu på genomförandet av färdplanerna för fossilfri konkurrenskraft. I oktober 2022 lämnades den andra uppföljningsrapporten till regeringen och i mars 2022 lämnade plattformen en finansieringsstrategi. I februari 2023 lämnades en strategi för energi-effektivisering till regeringen.

Biogena utsläpp

Biogen koldioxid uppstår från förnybart organiskt material, t.ex. växtdelar, slam från reningsverk eller slaktavfall, s.k. biobränslen. Naturvårdsverket ansvarar för att publicera Sveriges årliga officiella utsläppsstatistik som används för att följa upp klimatmålen som fastställts internationellt, inom EU och nationellt för Sverige. När det gäller rapportering av biogena utsläpp har Naturvårdsverket angett följande. I den rapportering av växthusgaser som görs till EU och FN följer Naturvårdsverket IPCC:s metodriktlinjer som har tagits fram genom internationella förhandlingar. Alla länder följer samma metodriktlinjer, vilket gör växthusgasinventeringarna från olika länder jämförbara. Biogena koldioxidutsläpp anses enligt metodriktlinjerna vara klimatneutrala så länge det finns ett hållbart uttag av biomassa eftersom utsläppen ingår i kolcykeln och förbränning av biobränslen därför ger noll utsläpp av koldioxid. Att uttaget av biomassa är hållbart följs upp genom LULUCF-sektorn. Där tittar man på balansen mellan avverkning och tillväxt, och sektorn resulterar i ett nettovärde. Eftersom man följer de antropogena biogena kolflödena på detta sätt, skulle det innebära en dubbelräkning om man i rapporteringen även lade till koldioxid från förbränning av biomassa till utsläppen. För att kunna följa även dessa utsläpp rapporteras de separat i ett s.k. memo item. Det är en frivillig rapportering, men även för denna följer Naturvårdsverket IPCC:s metodriktlinjer. Rapportering av de biogena utsläppen finns tillgänglig i SCB:s statistikdatabas och finns även med i de tabeller som Naturvårdsverket rapporterar till EU och FN.

Klimatkompensationsprojekt

Klimatkompensation innebär att en enskild betalar för en minskning av en angiven mängd utsläpp någon annanstans eller att mängden utsläpp tas upp i skog och mark. Man kan köpa en utsläppsminskning som skapats genom klimatkompensationsprojekt, t.ex. energiåtgärder där fossila bränslen byts mot förnybar energi, eller i projekt som ökar upptaget av koldioxid genom t.ex. plantering av träd.

För att säkerställa att kompensationsåtgärder är verkningsfulla finns det olika certifieringar och standarder. Det oberoende forskningsinstitutet IVL Svenska Miljöinstitutet erbjuder oberoende rådgivning om kompensationsåtgärder. Vid IVL pågick även 2021–2022 projektet nordisk dialog om klimatkompensation som finansieras av Nordiska ministerrådet. Projektets

syfte är att sammanföra nordiska intressenter för att ta fram ett kunskapsunderlag om hur klimatkompensation kan genomföras på ett sätt som ger påtagliga bidrag till Parisavtalets mål. Dialogen ska utmytna i ett förslag på bästa praxis. Kunskapsbasen och rekommendationerna kommer att kunna användas av aktörer på klimatkompensationsmarknaden som har behov av stöd i sina strategiska beslut.

I augusti 2021 gav regeringen Kommerskollegium i uppdrag att inrätta ett rådgivande organ för att främja innovativ och klimatfokuserad standardisering (N 2021/02244). Rådet ska bl.a.

- verka för samordning och stärkt strategisk samverkan av de ingående myndigheternas arbete med standardisering kopplat till hållbar handel och näringslivets klimatomställning
- främja innovativa arbetssätt och genom samverkan öka myndigheternas förutsättningar för strategiskt arbete med standardisering i sin ordinarie verksamhet
- främja samverkan som gynnar svensk miljöteknik och hållbara lösningar, bidrar till ökad konkurrenskraft och export samt ökar förutsättningarna för hållbara investeringar inom Sverige och internationellt
- verka för spridning av erfarenheter mellan de ingående myndigheterna
- ta fram råd och rekommendationer till regeringen i dessa frågor.

Konsumtionsbaserade utsläpp

Av budgetpropositionen för 2023 (prop. 2022/23:1 utg.omr. 20, bet. 2022/23:MJU1, rskr. 2022/23:97) framgår att Sveriges konsumtionsbaserade utsläpp uppgick till 92 miljoner ton 2019, vilket motsvarar 9 ton per person och är högt internationellt sett. Jämfört med 2008 har de konsumtionsbaserade utsläppen minskat med 16 procent trots att konsumtionen i ekonomiska värden har ökat. Ungefär 63 procent av de konsumtionsbaserade utsläppen uppstår utomlands. År 2019 har de konsumtionsbaserade utsläppen minskat med 4–6 procent jämfört med 2018, vilket beror på att utsläppen inom framför allt privat och offentlig konsumtion har minskat. Hushållen stod för ungefär 54 miljoner ton av de konsumtionsbaserade utsläppen 2019. Utsläppen uppstår främst till följd av hushållens konsumtion av framför allt livsmedel, transporter och boende. De resterande 38 miljoner ton av de konsumtionsbaserade utsläppen uppstod till följd av offentlig konsumtion och investeringar. Offentlig konsumtion motsvarar de varor och tjänster som exempelvis skolor, sjukhus och myndigheter köper in för att bedriva sin verksamhet. Investeringar motsvarar utsläpp kopplade framför allt till uppförandet av byggnader, tillverkning av maskiner och datorer. Regeringen anför bl.a. att resursanvändningen måste bli mer effektiv för att konsumtionen ska bli mer hållbar och orsaka så små klimat-, miljö- och hälsoproblem som möjligt och att genomförandet av EU:s handlingsplan för cirkulär ekonomi är viktigt för det nationella arbetet.

Den svenska konsumtionens effekt i andra länder behandlades, som nämnts ovan, av Miljömålsberedningen (M 2010:04). Beredningen fick ett tilläggsuppdrag om att föreslå en samlad strategi för att minska klimatpåverkan från konsumtion i syfte att nå en klimatmässigt hållbar konsumtion på ett kostnadseffektivt och samhällsekonomiskt effektivt sätt (dir. 2020:110). Uppdraget redovisades i april 2022. I betänkandet Sveriges globala klimatavtryck (SOU 2022:15) föreslogs bl.a. en ny strecksats i Generationsmålet för Sveriges globala klimatavtryck som visar på den nationella klimatpolitikens samlade effekt på de globala utsläppen. Förslaget till ny strecksats lyder att Sverige senast 2045 ska ha ett negativt globalt klimatavtryck. Strecksatsen att Sveriges globala klimatavtryck ska vara negativt senast 2045 ska nås genom målen för Sveriges territoriella utsläpp, konsumtionens klimatpåverkan och exportens klimatnytta. Miljömålsberedningen föreslog även att riksdagen ska besluta om ett långsiktigt klimatmål för Sveriges klimatpåverkan från konsumtion – ett mål inom ramen för miljö kvalitetsmålet Begränsad klimatpåverkan – om att nå nettonollutsläpp till 2045. Miljömålsberedningen föreslår vidare att riksdagen beslutar om två målbanor för Sveriges klimatpåverkan från konsumtion fram till 2045 och att riksdagen beslutar om en målbana för att öka den svenska exportens klimatnytta – inom ramen för miljö kvalitetsmålet Begränsad klimatpåverkan. Förslagen bereds inom Regeringskansliet.

I februari 2021 fick Konsumentverket i uppdrag av regeringen att främja spridning och vidareutveckling av information om miljömässigt hållbar konsumtion och cirkulär ekonomi (Fi2021/00946). I uppdraget ingick att identifiera samhällsaktörer som kan ha goda förutsättningar att vidareförmedla och vidareutveckla informationen så att den på ett effektivt sätt kan nå ut till och användas av konsumenterna. Uppdraget redovisades i augusti 2022 (Fi2022/02249). Konsumentverket konstaterade i rapporten att arbetet med att öka andra myndigheters och organisationers kännedom om myndighetens information har resulterat i att antalet besök på miljörelaterade sidor på webbplatsen hallakonsument.se har ökat. Ärendet har därefter avslutats. Regeringen anför i budgetpropositionen för 2023 (prop. 2022/23:1 utg.omr. 18) att konsumenterna kan bidra till att uppnå en mer miljömässigt hållbar och cirkulär konsumtion. Av Konsumentverkets redovisning av regeringsuppdraget att identifiera hinder för hållbar konsumtion (KOV 2021:2) framgår dock att det kan vara svårt för konsumenterna att agera hållbart och cirkulärt. Regeringen anför att den kommer att fortsätta följa Konsumentverkets arbete med att minska dessa hinder. Europeiska kommissionen har presenterat ett förslag till direktiv om mer konsumentmakt i den gröna omställningen genom bättre skydd mot otillbörliga affärsmetoder och bättre information (COM(2022) 143). Regeringen anför att Sverige delar kommissionens bedömning att information om produkters hållbarhet och reparabilitet kan förbättra konsumenternas möjligheter att göra välinformerade val och att det är viktigt att motverka felaktiga miljöpåståenden. Kommissionen väntas

presentera ytterligare förslag som syftar till att uppnå en mer hållbar konsumtion.

Utskottets ställningstagande

Fossilfritt Sverige

Fossilfritt Sverige samlar en mängd aktörer och spelar en viktig roll i klimatarbetet. De färdplaner som Fossilfritt Sverige överlämnar till regeringen utgör viktiga underlag för regeringens arbete samtidigt som de bidrar till en ökad samsyn och ett gemensamt engagemang i frågan. Utskottet ser därför positivt på att Fossilfritt Sveriges initiativ har förlängts till december 2024. Enligt utskottets bedömning är uppdraget till Fossilfritt Sverige utformat på ett lämpligt sätt. Mot denna bakgrund avstyrker utskottet 2022/23:2175 (MP) yrkande 27.

Biogena utsläpp

Av redovisningen ovan framgår att Sveriges rapportering av utsläpp av växthusgaser följer IPCC:s metodriktlinjer. Rapportering av biogena utsläpp sker separat på en frivillig basis, men även denna rapportering följer IPCC:s metodriktlinjer. Rapporteringen av de biogena utsläppen finns tillgänglig i SCB:s statistikdatabas och i de tabeller som Naturvårdsverket rapporterar till EU och FN. Utskottet avstyrker mot denna bakgrund motion 2022/23:2175 (MP) yrkande 5.

Klimatkompensationsprojekt

Arbetet mot klimatförändringar kräver många olika verktyg, varav ett är klimatkompensation. För att göra detta verktyg så effektivt som möjligt är det viktigt att det finns utvecklade metoder för att både mäta utsläpp och för att säkerställa att kompensationsåtgärderna är verkningsfulla. Utskottet ser positivt på att svenska företag noga kartlägger sina utsläpp och genomför en ambitiös klimatrapporering. Sverige ska ta sitt fulla ansvar för att beräkna, rapportera och följa upp sina nationella utsläpp i enlighet med högt ställda nationella och internationella krav. Arbetet vid det rådgivande organet för att främja innovativ och klimatfokuserad standardisering vid Kommerskollegium är värdefullt i detta sammanhang. Utskottet noterar vidare med intresse det projekt om klimatkompensation som pågår vid IVL Svenska Miljöinstitutet. Utskottet finner mot denna bakgrund inte skäl att vidta någon åtgärd inom detta område. Motion 2022/23:2190 (C) yrkandena 43 och 44 avstyrks därmed.

Konsumtionsbaserade utsläpp

Miljömålsberedningen redovisade i april 2022 sitt delbetänkande Sveriges globala klimatavtryck och föreslår i betänkandet en samlad strategi som bl.a.

innehåller förslag om mål för minskad klimatpåverkan från konsumtion. Utskottet noterar att betänkandet har remitterats och bereds inom Regeringskansliet. Utskottet noterar även att regeringen under de senaste åren gett Konsumentverket flera uppdrag om hållbar konsumtion och utskottet ser positivt på att regeringen följer Konsumentverkets arbete med att minska hindren för hållbar konsumtion. Utskottet delar regeringens uppfattning att resursanvändningen måste bli mer effektiv för att konsumtionen ska bli mer hållbar och orsaka så små klimat-, miljö- och hälsoproblem som möjligt. Utskottet delar också bedömningen att genomförandet av EU:s handlingsplan för cirkulär ekonomi är viktig för det nationella arbetet. Med hänvisning till det pågående arbetet avstyrker utskottet motion 2022/23:36 (MP) yrkande 20.

Reservationer

1. **Ökad ambition i det internationella klimatarbetet, punkt 1 (S)**

av Anna-Caren Säterberg (S), Joakim Järrebring (S), Malin Larsson (S), Tomas Kronståhl (S) och Jytte Guteland (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:2073 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S) yrkandena 6 och 21 samt avslår motionerna

2022/23:849 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 63 och

2022/23:2190 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkandena 1 och 12.

Ställningstagande

I klimatarbetet ska Sverige vara en förebild för andra länder och driva på i EU och FN för att världens länder ska öka sina åtaganden för att genomföra Parisavtalets ambitioner. Vi ska även ta ansvar för våra historiska utsläpp.

Parisavtalet innebär att alla länder har ett ansvar att ta fram åtgärder för att minska utsläppen. Avtalet utgår från att varje land mäter, rapporterar och tar ansvar för utsläpp i sitt geografiska område. Sverige måste, i solidaritet med andra länder, mäta och minska sina utsläpp i syfte att nå en hållbar utveckling. Klimatkrisen bör klaras av genom att Sverige moderniseras och ställer om till ett fossilfritt land. Vi har tekniken, kunskapen och viljan. Genom att samla Sverige och hjälpas åt kan vi bli det första fossilfria välfärdslandet.

2. **Ökad ambition i det internationella klimatarbetet, punkt 1 (C)**

av Stina Larsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2022/23:849 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 63 och

2022/23:2190 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkandena 1 och 12 samt avslår motion

2022/23:2073 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S) yrkandena 6 och 21.

Ställningstagande

För att nå målen i Parisavtalet krävs snabbare minskning av utsläppen än vad vi ser i dag och mer kraftfulla åtgärder. FN:s internationella klimatpanel IPCC har i en ny oroväckande rapport än en gång konstaterat att de globala utsläppsminskningarna går för långsamt och att målen i Parisavtalet inte kommer att nås med nuvarande politik. Samtidigt som dystra budskap är återkommande återstår ett litet hopp, vi kan fortfarande vända utvecklingen. Det kräver dock resolut handling.

Det internationella klimatsamarbetet bör stärkas med ambitionen att alla utsläpp ska omfattas av en global koldioxidskatt eller ingå i ett handelssystem med utsläppsätter för att nå målen i Agenda 2030 och Parisavtalet. EU:s system för utsläppshandel bör öppnas upp för länder utanför EU för att möjliggöra för fler länder att kunna följa Europas klimatledarskap. På så sätt tar vi också viktiga steg mot ett globalt pris på koldioxid. Sverige och EU bör dessutom utöva en vass klimatdiplomati som förmår skärpa andra länders klimatmål och politik, och bidra med goda exempel utifrån våra erfarenheter.

För att pressa de stora utsläpparna som Kina, Indien och USA att börja sänka sina utsläpp dramatiskt behövs fler hållbara frihandelsavtal. I nya handelsavtal ska hållbarhetskapiteln vara bindande. Om man bryter mot miljö- och klimatreglerna måste det få konsekvenser.

3. Bördefördelning och internationella klimatinvesteringar, punkt 2 (SD)

av Staffan Eklöf (SD), Mattias Eriksson Falk (SD), Beatrice Timgren (SD) och Björn Tidland (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:998 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 1, 2, 11 och 25.

Ställningstagande

Sverige står för endast drygt 1 promille av världens totala utsläpp av växthusgaser. Detta är i paritet med Sveriges andel av världens befolkning. Sveriges andel är ännu lägre om hänsyn tas till förändrad markanvändning.

Det är därför inte rimligt att Sverige utan vidare ska ta på sig betydligt större utsläppsminskningar än andra länder. Sveriges linje vid förhandlingar i EU och på global nivå måste vara att de nationer som släpper ut mest också ska ha de största åtagandena att minska sina utsläpp när det kommer till bördefördelningen inom EU och globalt. Kraven är mycket lågt ställda på utvecklingsländerna, där potentialen är stor för kraftiga utsläppsökningar i framtiden. Sverige bör verka för att ländernas frivilliga åtaganden ska vara utformade så att de enkelt kan jämföras med varandra.

Det är orimligt att Kina ska ges en gräddfil genom att betraktas som ett utvecklingsland. Kina är på väg att bli världens största ekonomi och står för de största utsläppen. Det måste ställas hårdare krav på Kina i de internationella klimatförhandlingarna. Sverige bör dessutom verka för en frivillig överenskommelse om införande av koldioxidskatt i stora utsläpsländer och i de länder som är en del av OECD.

Ett ökat fokus behövs på klimatfrågans internationella dimension. Satsningarna på internationella klimatinvesteringar bör ökas på bekostnad av ineffektiva åtgärder i Sverige. Beräkningar visar tydligt att internationellt samarbete, t.ex. genom projekt inom clean development mechanism (CDM), kan betraktas som lågt hängande frukter när det gäller utsläppsminskningar i ett globalt perspektiv. Med sådana investeringar kan utsläppsminskningar göras till en kostnad av 60 kronor per ton, att jämföra med regeringens satsningar på Klimatklivet. Satsningarna på internationella klimatinvesteringar bör därför ökas på bekostnad av ineffektiva åtgärder i Sverige. Det är positivt att arbete pågår med nya internationella samarbetsformer utifrån artikel 6 i klimatavtalet från Paris. Sverige bör inom ramen för det globala klimatarbetet prioritera arbetet med att snabbt sjösätta nya internationella samarbetsformer för verkningsfulla internationella insatser för utsläppsminskningar.

4. Jämställdhetsperspektiv i klimatarbetet, punkt 3 (C)

av Stina Larsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2022/23:849 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 64,

2022/23:1673 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 152,

2022/23:1879 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 9 och

2022/23:2190 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 13.

Ställningstagande

Det är angeläget att arbeta för att stärka jämlikt beslutsfattande i det internationella klimatsamarbetet. I många fall har klimatförändringarnas följder större negativa effekter på kvinnor än män. Ojämlikt deltagande i beslutsprocesser leder till att kvinnor inte kan vara med och bestämma om de aspekter som har stor påverkan på deras liv. Kvinnors roll är otroligt viktig i kampen mot klimatförändringarna. Kvinnligt entreprenörskap och äganderätt bör därför stärkas. Arbetet mot klimatförändringarna, såväl nationellt som internationellt, måste genomsyras av ett jämställdhetsperspektiv.

5. EU:s klimatmål, punkt 4 (SD)

av Staffan Eklöf (SD), Mattias Eriksson Falk (SD), Beatrice Timgren (SD) och Björn Tidland (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:998 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 10 och 12–14 samt avslår motionerna

2022/23:1246 av Kajsa Fredholm m.fl. (V) yrkande 13 och

2022/23:2190 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkandena 3, 4 i denna del, 5, 6 och 11 i denna del.

Ställningstagande

Fokus i förhandlingarna om den gröna given bör riktas mot att uppnå en så effektiv minskning av utsläppen som möjligt, där hänsyn tas till påverkan på europeisk konkurrenskraft, mot bakgrund av hur andra länder i världen agerar. Mot bakgrund av den stora osäkerheten kring hur de största utsläppsländerna agerar är det viktigt att möjligheter till flexibilitet förs in i de olika rättsakterna och att det görs en löpande översyn av klimatmålen på EU-nivå.

När EU senast beslutade om bördefördelningen gavs Sverige de mest ambitiösa utsläppsminskningskraven av samtliga länder. Detta är besynnerligt mot bakgrund av att Sveriges utsläpp av växthusgaser per capita redan ligger kraftigt under genomsnittet för industrialiserade länder. Det innebär att Sverige i dag bidrar till att flera länder kan öka sina utsläpp eller minska utsläppen i väldigt begränsad utsträckning. Vi vill att regeringen i förhandlingar om framtida bördefördelningar inom EU ska verka för att Sverige inte ska drabbas av hårdare utsläppsminskningskrav än genomsnittet i EU-länderna.

Vi anser att bindande mål för att minska utsläppen av växthusgaser ska uppnås utan att äventyra vare sig de enskilda nationernas eller hushållens ekonomi. Det är nödvändigt att åtaganden inom EU kopplas till ansträngningar att komma fram till bindande mål på global nivå. EU står trots allt endast för mindre än 10 procent av världens utsläpp, medan resten av världen ökar utsläppen med motsvarande ett helt EU på mindre än fem år. Regeringen behöver i förhandlingarna om den klimat- och energipolitiska ramen verka för att åtagandena för medlemsstaterna ska kunna justeras till faktiska internationella avtal som omfattar alla världens stora utsläppare, såsom Kina, USA, Indien, Ryssland och Japan.

6. EU:s klimatmål, punkt 4 (V)

av Kajsa Fredholm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:1246 av Kajsa Fredholm m.fl. (V) yrkande 13 och avslår motionerna

2022/23:998 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 10 och 12–14 samt

2022/23:2190 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkandena 3, 4 i denna del, 5, 6 och 11 i denna del.

Ställningstagande

För att bromsa klimatkrisen och nå klimatmålen är det nödvändigt att upphöra med förbränning av fossilt kol, som har lagrat i miljontals år, för att inte tillföra ytterligare fossilt kol till atmosfären. Dessutom måste förlusten av ekosystem med stora kolförråd stoppas. Men dessa åtgärder räcker inte. Redan i dag är koldioxidhalten i atmosfären så hög att den behöver minska för att vi på lång sikt ska kunna stabilisera jordens klimat. Vi behöver därför lagra mer kol i de biogena kolförråden genom s.k. naturbaserade klimatlösningar, dvs. i växtlighet genom fotosyntes. Men vi behöver även använda en del av den biomassa som fotosyntesen skapar till råvaror, som bl.a. kan ersätta fossil energi och råvaror med stor klimatpåverkan. Sverige ska verka för att kolsänkor och utsläpp av växthusgaser skiljs åt i utformningen av EU:s klimatpolitik och att båda områdena ska ha ambitiösa men separata mål.

7. EU:s klimatmål, punkt 4 (C)

av Stina Larsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2022/23:2190 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkandena 3, 4 i denna del, 5, 6 och 11 i denna del och
avslår motionerna
2022/23:998 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 10 och 12–14 samt
2022/23:1246 av Kajsa Fredholm m.fl. (V) yrkande 13.

Ställningstagande

EU ska vara en föregångare i världen genom att anta ambitiösa och modiga utsläppsminskningmål. Den gröna given som presenterades 2020 har potential att bidra till en omställning mot ett mer klimatsmart och resurs- och energieffektivt EU där utsläppen är frikopplade från den ekonomiska tillväxten. För att lyckas med det krävs ett effektivt införande i medlemsländerna av den lagstiftning som kommer att presenteras eller revideras till följd av ambitionshöjningarna.

I juli 2021 presenterade kommissionen ett stort klimatpaket som ska se till att EU:s samlade utsläpp till 2030 minskar med minst 55 procent. Högre ambitioner bör dock eftersträvas: minst 65 procents utsläppsminskning till 2030. Alla länder bör bidra likvärdigt till måluppfyllnad. Därför bör nationella klimat- och energimål för EU:s medlemsländer vara bindande. Skarpa ekonomiska sanktioner behövs så att länderna tar målen på allvar. Det måste få så kännbara konsekvenser för ett EU-land att inte uppfylla målen. Det ska vara bättre att investera i den gröna omställningen än att låta bli. De nya eller reviderade lagförslagen bör vila på robusta konsekvensanalyser och oberoende, vetenskapliga kalkyler som samtidigt respekterar att en effektiv omställning kan se olika ut i respektive medlemsland.

Den lagstiftningen bör säkerställa att EU uppfyller sina åtaganden i Parisavtalet och Agenda 2030, så att varje enskilt medlemsland når klimatneutralitet senast 2050. Nettonollutsläpp bör uppnås till 2040 på både svensk och europeisk nivå. Det är angeläget att sträva efter ett kostnadseffektivt och snabbt genomförande av EU:s uppdaterade klimatmål i den nya klimatlagen, med betoning på att minska utsläppen med minst 55 och helst 65 procent till 2030. Det är vidare angeläget att enskilda medlemsländers kolsänka inte används för att kompensera för fortsatta utsläpp i andra

medlemsländer i EU. Sverige bör verka för att EU blir en internationell föregångare för att bekämpa klimatförändringarna.

8. EU:s system för handel med utsläppsrätter, punkt 5 (S)

av Anna-Caren Säterberg (S), Joakim Järrebring (S), Malin Larsson (S), Tomas Kronståhl (S) och Jytte Guteland (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2022/23:2073 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S) yrkandena 22, 24 och 25 samt

2022/23:2140 av Gunilla Svantorp m.fl. (S) yrkande 41 och avslår motion

2022/23:2190 av Annie Löf m.fl. (C) yrkandena 29–35.

Ställningstagande

Vi anser att EU:s utsläppshandelssystem måste skärpas ytterligare. Antalet utsläppsrätter inom EU:s utsläppshandel ska minska, och svenska överskott av utsläppsutrymme inom EU:s ansvarsfördelningsförordning ska inte säljas till andra länder. Systemet innebär ett stegvis sänkt utsläppstak för de största utsläppskällorna och möjlighet att köpa och sälja utsläppsrätter under taket. EU:s utsläppshandel bör skärpas genom att nyttigivning av utsläppsrätter stoppas långt före 2050, att den linjära reduktionsfaktorn höjs och att systemet med gratis tilldelning avslutas.

Den tidigare socialdemokratiskt ledda regeringen och de svenska socialdemokratiska europaparlamentarikerna har varit drivande i att reformera EU:s utsläppshandelssystem. Den tidigare socialdemokratiskt ledda regeringen har bl.a. varit drivande i att avskaffa det stora överskott av utsläppsrätter som sänkt priset på utsläppsrätter och därmed incitamenten att ställa om. Syftet har varit att uppnå målet om utsläppsminskningar inom handelssystemet, i linje med EU:s klimatlag.

Fler sektorer bör tackas av EU:s system för handel med utsläppsrätter, exempelvis sjöfartens utsläpp. Utsläppshandeln för flyget behöver utvecklas och skärpas. Flygsektorn måste energieffektivisera sin verksamhet. Forskning och utveckling när det gäller förnybart flygbränsle måste skyndas på i syfte att fasa ut fossilbränslena ur flygverksamheten. Detta arbete kommer att ta lång tid, men måste göras.

9. EU:s system för handel med utsläppsrätter, punkt 5 (C)

av Stina Larsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:2190 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkandena 29–35 och avslår motionerna

2022/23:2073 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S) yrkandena 22, 24 och 25 samt

2022/23:2140 av Gunilla Svantorp m.fl. (S) yrkande 41.

Ställningstagande

EU:s främsta klimatverktyg, handeln med utsläppsrätter (EU ETS), har under de senaste åren förbättrats. Ytterligare skärpningar krävs dock för att det ska bli ett effektivt verktyg för att nå klimatmålen i EU och Parisavtalet. Prissignalen behöver stärkas så att den driver fram investeringar i utsläppssnål teknik. Genom att sänka taket för hur många utsläppsrätter som delas ut varje år, successivt minska överskottet på utsläppsrätter och införa ett prisgolv skapas större förutsägbarhet för industrin som då vet vilket minimipris de har att förhålla sig till. Dessutom ger det drivkraft för att agera och investera tidigt i utsläppssnål teknik.

För att handeln ska fungera effektivt behöver den fria tilldelningen av utsläppsrätter upphöra. Den fria tilldelningen i EU ETS ska fasas ut senast till 2032 och påbörjas inte senare än 2027. Alla utsläppsrätter bör auktioneras. En permanent engångsborttagning av det totala antalet utsläppsrätter bör göras och en skarpare linjär reduktionsfaktor (LRF), som beskriver hur snabbt antalet utsläppsrätter ska minska, bör införas för att snabba på utvecklingen mot ett fossiloberoende EU. Dessutom måste den kompensation upphöra som vissa länder ger till sin industri för ökade energikostnader när utsläppshandeln får genomslag. Den motverkar hela syftet med utsläppshandeln, dvs. att ökade kostnader ska ge incitament att ställa om och effektivisera sin energi-användning. Dessutom snedvrider det konkurrensen. EU:s innovationsfond, som stöder industrins omställning mot minskade utsläpp, bör dessutom dubbleras. Tredjeländer ska kunna ansluta sig till EU ETS och bilda s.k. klimatklubbar.

För att fler ska betala kostnaderna för sin klimatpåverkan bör handels-systemet utvidgas till fler sektorer, t.ex. sjöfarten och den internationella flygtrafiken till och från EU. Utvidgningen av systemet till fler sektorer behöver säkerställa att det innebär en höjning av ambitionerna.

Det är viktigt att utvecklingen går framåt både nationellt och internationellt, och därför bör ett system för minusutsläpp skapas på EU-nivå där varje aktör som genererar minusutsläpp får ersättning för det. Precis som det ska kosta att släppa ut koldioxid till atmosfären, behöver den samhällsnytta som skapas av att fånga in koldioxid prissättas. Värdet av ett minusutsläpp är inte nationellt, utan snarare globalt.

10. Undantag för utsläppsrätter för torvproduktion, punkt 6 (SD)

av Staffan Eklöf (SD), Mattias Eriksson Falk (SD), Beatrice Timgren (SD) och Björn Tidland (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2022/23:944 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 6 och

2022/23:968 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 6.

Ställningstagande

Vi anser att användningen av torv från redan dikade torvmarker inte ska behöva utsläppsrätter inom EU ETS. Torven är ett inhemskt långsamt förnybart bränsle eftersom den nybildas kontinuerligt. I dag klassas torven i Sverige som förnybar vid kraftproduktion och är berättigad till elcertifikat, medan den vid värmeproduktion omfattas av handel med utsläppsrätter eftersom EU klassar torven som fossil energi. Under den tid som elcertifikatssystemet fortfarande finns kvar bör torven klassas som förnybar, men regeringen bör även inom EU verka för att torv från påverkade torvmarker ska behandlas på samma sätt som övriga biobränslen inom EU:s system för handel med utsläppsrätter.

Vi vill även att torvens nytta som additiv i fastbränslepannor utreds skyndsamt, med syftet att undersöka om energitorv upp till en viss procentsats i bränslet kan klassificeras som ett additiv. Som energikälla är torven både fossilfri och förnybar. Användningen av energitorv har under de senaste åren minskat kraftigt, vilket är onödigt och olyckligt. Om energitorven som energislag tillåts försvinna går Sverige miste om ett lagringsbart, närproducerat och förnybart biomaterial för energiproduktion som dessutom kan vara av oerhörd vikt vid kris och beredskap, förutsatt att utrustningen då finns tillgänglig för att nyttja den. Vid användning av torv i fastbränslepannor gör den stor nytta genom att hindra rost i pannorna och ökar effektiviteten i pannorna med ca 10 procent.

Fossilt svavel har liknande användningsområde och klassificeras som ett additiv, vilket ger det importerade svavlet stora konkurrensfördelar gentemot inhemsk energitorv. När torv på detta sätt ersätts med importerat fossilt svavelgranulat uteblir dock torvens samförbränningseffekt. Torven skulle kunna spela en mycket större roll som leverantör av värme och el i Sverige, men i stället minskar dess användning oroande snabbt, vilket är olyckligt av en lång rad skäl.

11. Kolsänka och infångning och lagring av koldioxid, punkt 7 (SD)

av Staffan Eklöf (SD), Mattias Eriksson Falk (SD), Beatrice Timgren (SD) och Björn Tidland (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2022/23:972 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 56 och 57 samt

2022/23:998 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 17 och

avslår motion

2022/23:2190 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkandena 36 och 38.

Ställningstagande

Som ett led i EU:s klimatarbete ska medlemsländernas avverkning rapporteras till EU-kommissionen så att effekten på växthusgasbalansen kan beräknas. LULUCF (utsläpp och upptag av växthusgaser från markanvändning) kan ses som en del av en större process, som leder mot överstatliga inslag i medlemsländernas skogs- och energipolitik och därmed till en överföring av makt från medlemsländerna till EU:s institutioner. Vi är mycket negativa till detta och menar att varje EU-land själv bör bestämma hur man når koldioxidmålet. Sverige måste framför allt värna den nationella beslutanderätten över skogspolitiken. Frågan om avverkningsnivåer bör enbart vara nationell kompetens.

Regeringen bör löpande verka för att EU inte ska öka sitt inflytande över Sveriges skogspolitik. Enligt subsidiaritetsprincipen ska unionen på de områden där den inte har exklusiv befogenhet vidta en åtgärd endast om och i den mån som målen för den planerade åtgärden inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna själva. Regeringen bör aktivt driva linjen att Sverige i allt väsentligt har exklusiva befogenheter i fråga om skogsbruk och att Sverige i de få frågor där befogenheten är delad kan vidta åtgärder i

tillräcklig utsträckning. Regeringen bör tillsammans med andra skogsländer verka för att EU:s LULUCF-förordning när det gäller skog ska slopas.

Vi anser att LULUCF bör räknas med i rapporteringen av utsläpp av växthusgaser. Detta är viktigt för att uppnå rättvisa villkor och stimulera till en ansvarsfull skogspolitik. Markanvändningssektorn bör vara en integrerad del av övriga klimatmål, och tillgodoräkning bör inte enbart kunna baseras på förändringar mot specifika basår. Utgångspunkten bör vara att fastställa nationernas faktiska nettoutsläpp, med markanvändning inkluderat, och sedan utgå från dessa nya siffror i samtliga beräkningar.

12. Kolsänka och infångning och lagring av koldioxid, punkt 7 (C)

av Stina Larsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2022/23:2190 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkandena 36 och 38 samt
avslår motionerna
2022/23:972 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 56 och 57 samt
2022/23:998 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 17.

Ställningstagande

Regeringen bör vara pådrivande för att påskynda EU-kommissionens lagstiftningsprocess när det gäller CCS och bio-CCS. Det är vidare angeläget att tekniska koldioxidupptag (CCS och bio-CCS) ska räknas som negativa utsläpp inom LULUCF.

13. Koldioxidutsläpp från fordon, punkt 8 (C)

av Stina Larsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2022/23:853 av Ulrika Heie m.fl. (C) yrkande 6 och
2022/23:2190 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 72.

Ställningstagande

EU:s koldioxidstandarder för transportsektorn bör skärpas. Sverige är och ska vara en föregångare inom klimatpolitiken, också för transportsektorn. Det är dock viktigt att Sveriges styrmedel är samstämmiga med våra grannländers, för att främja rättvis konkurrens och så att utbyggnaden av nödvändig infrastruktur går i samklang. Fokus bör därför ligga på effektiva styrmedel på EU-nivå, inte minst när det kommer till att skärpa nuvarande lagstiftning, såsom koldioxidstandarder för transporter inom EU. Det minskar också risken för att utsläppen flyttas till andra medlemsländer.

14. Ökad ambitionsnivå i det svenska miljöarbetet, punkt 9 (S)

av Anna-Caren Säterberg (S), Joakim Järrebring (S), Malin Larsson (S), Tomas Kronståhl (S) och Jytte Guteland (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2022/23:148 av Lawen Redar (S) och

2022/23:2073 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S) yrkandena 2–4 och 23 samt avslår motionerna

2022/23:151 av Hanna Westerén (S) yrkandena 1 och 2,

2022/23:155 av Hanna Westerén (S),

2022/23:1318 av Aylin Fazelian (S),

2022/23:2029 av Anna Vikström m.fl. (S),

2022/23:2190 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 11 i denna del och

2022/23:2262 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 3.

Ställningstagande

Kraftfulla åtgärder kommer att behövas för att Sverige ska lyckas ställa om till fossilfrihet i tid för att leva upp till Parisavtalet och för att uppnå ambitionen att bli världens första fossilfria välfärdsland. Utvecklingen under de kommande tio åren kommer att bli avgörande för om världen kommer att klara att hålla Parisavtalets mål om att den globala uppvärmningen ska hållas långt under 2 grader med sikte på att begränsa uppvärmningen till 1,5 grader över förindustriell nivå.

Vi är av åsikten att en aktiv klimatpolitik också är en politik för framtidens jobb. Vi är övertygade om att vägen dit är en rättvis klimatomställning av industrin, energisektorn, transportsektorn samt jordbruket och skogsindustrin. Med en rättvis omställning kan flera gröna jobb skapas i hela Sverige. Klimatomställningen måste ske rättvist samt bör öka Sveriges konkurrenskraft

och skapa jobb i hela landet. Klassperspektivet ska alltid finnas med. Vi bör axla denna uppgift tillsammans. I ett starkare samhälle kan vi klara de svenska miljömålen genom investeringar och nya regler som ger minskade utsläpp av växthusgaser. Klimatomställningen är en samhällsgemensam uppgift och kräver gemensamma lösningar. De som bär den största bördan för utsläppen ska också ta det största ansvaret. Möjligheten att ställa om är för närvarande ojämnt fördelad.

Klimatpolitiken ska utformas på ett sätt som innebär att utsläppen av växthusgaser inte ökar utanför Sveriges gränser. Vi vill driva en miljö- och klimatpolitik grundad i forskning och evidens. Kring klimatpolitiken kan vi samla våra resurser för kraftfulla klimatåtgärder. En aktiv klimatpolitik är också en politik för framtidens jobb.

Regeringen bör accelerera klimatomställningen så att Sverige når klimatmålen till 2030 och nettonollutsläpp av växthusgaser till 2045. För att nå klimatmålen måste Sveriges utsläpp av växthusgaser minska snabbt. Det saknas dock åtgärder för att åstadkomma snabba utsläppsminskningar. Budgeten för 2023 ökar i stället utsläppen. Bland annat kommer den aviserade sänkningen av reduktionsplikten att leda till ökade utsläpp och missade etappmål.

15. Ökad ambitionsnivå i det svenska miljöarbetet, punkt 9 (C)

av Stina Larsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:2190 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 11 i denna del och avslår motionerna

2022/23:148 av Lawen Redar (S),

2022/23:151 av Hanna Westerén (S) yrkandena 1 och 2,

2022/23:155 av Hanna Westerén (S),

2022/23:1318 av Aylin Fazelian (S),

2022/23:2029 av Anna Vikström m.fl. (S),

2022/23:2073 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S) yrkandena 2–4 och 23 samt

2022/23:2262 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 3.

Ställningstagande

Sverige ska vara ett föregångsland i omställningen för att bekämpa klimatförändringarna. Sverige bör därför anta ambitiösa och modiga utsläppsminskningsmål.

16. Ökad ambitionsnivå i det svenska miljöarbetet, punkt 9 (MP)

av Emma Nohrén (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:2262 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 3 och avslår motionerna

2022/23:148 av Lawen Redar (S),

2022/23:151 av Hanna Westerén (S) yrkandena 1 och 2,

2022/23:155 av Hanna Westerén (S),

2022/23:1318 av Aylin Fazelian (S),

2022/23:2029 av Anna Vikström m.fl. (S),

2022/23:2073 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S) yrkandena 2–4 och 23 samt

2022/23:2190 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 11 i denna del.

Ställningstagande

Klimatfrågan är mänsklighetens stora ödesfråga. De beslut vi tar nu är avgörande för livet i dag och för kommande generationer. Den globala uppvärmningen leder till att stora områden där människor levt och försörjt sig under tusentals år förändras snabbt. Förlust av jordbruksmark och skog, smältande inlandsisar och glaciärer, stigande havsnivåer, översvämningar, utarmning av den biologiska mångfalden, torra och bränder sker över hela jorden. FN:s klimatpanel har slagit fast att extremväder har en tydlig koppling till klimatförändringarna, och bevisen för att extremväder är kopplat till mänsklig påverkan är tydliga. Detta är en utveckling som bara kan hållas på en hanterbar nivå genom snabbt och resolut samarbete för att skydda miljön, minska utsläppen av växthusgaser för att bromsa klimatförändringarna och bevara och stärka den biologiska mångfalden.

Befintliga utsläpp i atmosfären kommer att fortsätta vara en drivande faktor för den klimatförändring som pågår många år framöver, även om vi skulle sluta släppa ut växthusgaser i detta nu. Därför kräver effekterna av klimatförändringarna långtgående anpassningsåtgärder för att kunna upprätthålla mänsklig säkerhet.

Det är mot denna bakgrund angeläget att utöka åtgärderna för att snarast minska utsläppen av växthusgaser.

17. Utsläppsbudget, punkt 10 (V, MP)

av Emma Nohrén (MP) och Kajsa Fredholm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:2175 av Per Bolund m.fl. (MP) yrkande 2 och
avslår motion

2022/23:2190 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 2.

Ställningstagande

Klimatförändringarna drivs av den totala mängden växthusgaser i atmosfären och därför krävs styrning av hur mycket klimatgaser Sverige totalt kan släppa ut. Med hjälp av en utsläppsbudget kan en total mängd utsläpp kopplas till Sveriges klimatmål. Regeringen bör därför utse en ansvarig myndighet för att ta fram en nationell koldioxidbudget för Sverige utifrån data från FN:s klimatpanel. Koldioxidbudgeten bör uppdateras varje år och styrmedel och åtgärder bör utformas och genomföras utifrån utsläppsbudgeten. Det behövs en minskningstakt om 12–15 procent per år. Koldioxidbudgeten kommer exempelvis att innebära att myndigheter får en utsläppsbudget definierad i sina direktiv.

18. Utsläppsbudget, punkt 10 (C)

av Stina Larsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:2190 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 2 och
avslår motion

2022/23:2175 av Per Bolund m.fl. (MP) yrkande 2.

Ställningstagande

Sveriges utsläpp måste minska i snabbare takt, så att det blir möjligt att gå före i klimatarbetet. Sverige bör därför anta en årlig utsläppsbudget fram till 2040 för att säkerställa efterlevnad av klimatmålen.

19. Kostnadseffektivitet och koldioxidläckage, punkt 11 (SD)

av Staffan Eklöf (SD), Mattias Eriksson Falk (SD), Beatrice Timgren (SD) och Björn Tidland (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2022/23:998 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 4, 6, 9 och 20.

Ställningstagande

Vi i Sverigedemokraterna har ett stort engagemang för miljön, både nationellt, regionalt och globalt, och vi ser allvarligt på de ökade utsläppen av växthusgaser i världen och de effekter detta kan få. Det är samtidigt viktigt att klimatarbetet bygger på en nyttokostnadsanalys. Det är sannolikt att världen står inför temperaturökningar som kan bli betydande, och följderna av detta måste tas på stort allvar. Samtidigt är osäkerheten stor bland forskarna när det gäller konsekvenserna till följd av global uppvärmning och hur stora de samhällsekonomiska kostnaderna kommer att bli.

Det är av största vikt att konkurrenskraften för såväl den svenska som den europeiska industrin inte försämras i sådan utsträckning att koldioxid-genererande produktion flyttas till länder med en mindre ambitiös klimatpolitik. Det behövs skyndsamt genomföras en genomgripande analys av den svenska föregångspolitiken på klimatområdet och risken för koldioxidläckage, så att inte svensk produktion försvinner utomlands till stor skada för samhället, men utan nytta för miljömålen i ett globalt perspektiv. Konjunkturinstitutet och Finanspolitiska rådet har konstaterat att det är avgörande hur andra länder agerar när det gäller de samhällsekonomiska kostnaderna för klimatpolitiken. Detta perspektiv saknas dessvärre i svensk klimatpolitik. Målet för svensk klimatpolitik bör utgå från hur man så kostnadseffektivt som möjligt kan bidra till att minska utsläpp av klimatgaser på global nivå.

20. Klimatpolitiska rådet, punkt 12 (SD)

av Staffan Eklöf (SD), Mattias Eriksson Falk (SD), Beatrice Timgren (SD) och Björn Tidland (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2022/23:998 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 18.

Ställningstagande

Vi i Sverigedemokraterna var kritiska till etablerandet av ett klimatpolitiskt råd med anledning av synpunkter från flera tunga remissinstanser om att det arbete rådet skulle utföra redan utförs på andra myndigheter. När nu rådet är etablerat och har stöd av flertalet partier i riksdagen, vill vi i stället verka för att utveckla rådets uppdrag. För närvarande ska Klimatpolitiska rådet utvärdera regeringens åtgärder för att uppnå de beslutade klimatmålen. För att bättre bidra med kunskap i arbetet med att mildra klimatförändringarna, bör uppdraget till rådet breddas. Rådet bör även utvärdera befintliga klimatmål samt ges i uppdrag att se hur Sverige indirekt påverkar andra länders utsläpp. Rådet bör även ta hänsyn till kostnadseffektiviteten i den svenska klimatpolitiken.

21. Allmänt om klimatmålen, punkt 13 (SD)

av Staffan Eklöf (SD), Mattias Eriksson Falk (SD), Beatrice Timgren (SD) och Björn Tidland (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2022/23:998 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 8 och 16 samt
avslår motionerna
2022/23:2175 av Per Bolund m.fl. (MP) yrkande 1 och
2022/23:2190 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 4 i denna del.

Ställningstagande

Givet målsättningen att utsläppen av växthusgaser ska vara låga i ett internationellt perspektiv, samtidigt som den ekonomiska utvecklingen fortgår, är det generellt sett positivt om industriell produktion stannar i Sverige eftersom vår energiförsörjning är koldioxidsnål jämfört med andra industriländers. Svensk export bör ses som ett medel för att bidra till minskade utsläpp globalt. Det är i detta sammanhang viktigt att svenska klimatmål inte formuleras på ett sätt som leder till att industrietableringar i Sverige försvåras. En relevant myndighet bör ges i uppdrag att beräkna exportens klimatnytta genom att ta hänsyn till indirekta effekter till följd av att produkter tillverkas i Sverige, i stället för att tillverkas i andra länder med mindre koldioxidneutral energi.

Mot bakgrund av EU-kommissionens förslag om nya klimatpolitiska rättsakter och införanden av nya mål, bör politiken med nationella siffrersatta mål ses över. Det är inte längre uppenbart att Sverige kan göra skillnad med hjälp av siffrersatta nationella klimatmål, utan dessa riskerar i stället att driva utsläpp till andra länder i EU i takt med att EU:s system för utsläppshandel utvidgas. När Sverige ska förhandla om bördefördelningen mellan EU-länderna blir de nationella siffrersatta målen en nackdel i förhandlingarna. De nationella målen gör det enklare att lägga en stor börda på Sverige, samtidigt som länder med mindre ambitiösa nationella klimatmål hamnar i en bättre förhandlingsposition. Sveriges siffrersatta mål på klimatområdet bör av dessa skäl anpassas till de mål som finns på EU-nivå.

22. Allmänt om klimatmålen, punkt 13 (C)

av Stina Larsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:2190 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 4 i denna del och avslår motionerna

2022/23:998 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 8 och 16 samt

2022/23:2175 av Per Bolund m.fl. (MP) yrkande 1.

Ställningstagande

Klimatkrisen är pågående och vi har ett mycket allvarligt läge. Våra styrmedel ska skärpas och får inte överges. Klimatmålen behöver bli mer ambitiösa och bör inte urvattnas. Klimatet måste prioriteras. Ju längre vi väntar med att ställa

om, desto mer kommer vi att få betala i form av oåterkalleliga klimatförändringar, hälsoproblem till följd av dålig luftkvalitet, förstörda naturvärden och förlust av biologisk mångfald. Att i stället vända utvecklingen, satsa på det hållbara och ställa om – en gång för alla – kommer att bidra till fördelar som alla kommer att få del av. Klimatmålen i Sverige bör skärpas ytterligare och målet bör vara klimatneutralitet såväl i EU som helhet som i varje enskilt medlemsland 2040.

23. Allmänt om klimatmålen, punkt 13 (MP)

av Emma Nohrén (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:2175 av Per Bolund m.fl. (MP) yrkande 1 och

avslår motionerna

2022/23:998 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 8 och 16 samt

2022/23:2190 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 4 i denna del.

Ställningstagande

Regeringen bör utlysa ett klimatnödläge för att Sverige ska klara Parisavtalet. Om Sverige ska klara sitt bidrag till att hålla uppvärmningen under 1,5 grader måste de inhemska utsläppen minska med minst 12–15 procent per år och vara nära noll senast 2035. För att möta klimatnödläget och leva upp till Parisavtalet behöver Sveriges klimatmål skärpas. Ett uppdaterat klimatmål måste även omfatta fler verksamheter och utsläppsområden än det nuvarande klimatmålet. De utsläpp som svenskarnas konsumtion orsakar är betydligt större än de territoriella utsläppen. Nästan två tredjedelar kommer från hushållens konsumtion och drygt en tredjedel från offentlig konsumtion och investeringar. Hälften av svenskarnas klimatpåverkan sker i andra länder. Sverige bör ta ansvar för alla sina utsläpp, även de som uppstår i andra länder till följd av svensk import och konsumtion.

24. Kompletterande mål och sektorsmål, punkt 14 (S)

av Anna-Caren Säterberg (S), Joakim Järrebring (S), Malin Larsson (S), Tomas Kronståhl (S) och Jytte Guteland (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2022/23:2073 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S) yrkande 5 och
avslår motionerna
2022/23:998 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 19 och
2022/23:2175 av Per Bolund m.fl. (MP) yrkande 3.

Ställningstagande

I en uppgörelse om det klimatpolitiska ramverket har vi socialdemokrater kommit överens med övriga partier om bl.a. ett transportmål. Det klimatpolitiska ramverket måste värnas och förslag om skärpta och kompletterande mål, såsom konsumtionsbaserade utsläpp och sektorsmål, bör diskuteras och förankras brett med andra partier i Miljömålsberedningen.

25. Kompletterande mål och sektorsmål, punkt 14 (SD)

av Staffan Eklöf (SD), Mattias Eriksson Falk (SD), Beatrice Timgren (SD) och Björn Tidland (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2022/23:998 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 19 och
avslår motionerna
2022/23:2073 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S) yrkande 5 och
2022/23:2175 av Per Bolund m.fl. (MP) yrkande 3.

Ställningstagande

Klimatmål bör formuleras i termer av det miljöproblem vi vill lösa och inte i termer av de medel vi har för att lösa det, precis som Konjunkturinstitutet och Finanspolitiska rådet anser. Av den anledningen bör Sverige snarast avveckla alla sektorsvisa mål inom klimatpolitiken. Målen om andel förnybar energi

och koldioxidfri fordonsflotta bör överges. Regeringen bör ge Miljömålsberedningen nya direktiv när det gäller klimatpolitiken. Målet för svensk klimatpolitik ska utgå från hur man så kostnadseffektivt som möjligt kan bidra till att minska utsläpp av klimatgaser på global nivå. Forskning har visat att bindande mål för förnybar energi inom EU kraftigt kan öka kostnaderna utan att utsläppen minskar.

26. Kompletterande mål och sektorsmål, punkt 14 (MP)

av Emma Nohrén (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:2175 av Per Bolund m.fl. (MP) yrkande 3 och avslår motionerna

2022/23:998 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 19 och

2022/23:2073 av Anna-Caren Sätherberg m.fl. (S) yrkande 5.

Ställningstagande

Mål och åtgärder bör tas fram för de konsumtionsbaserade utsläppen i linje med vad vetenskapen visar krävs för att klara Parisavtalet. Offentlig sektor måste gå före i omställningen och Sverige bör anta ett mål om att offentlig sektors totala växthusgasutsläpp, inklusive de konsumtionsbaserade, ska nå nära nollutsläpp senast 2030.

27. Särskilt om transportsektorns mål, punkt 15 (C)

av Stina Larsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:853 av Ulrika Heie m.fl. (C) yrkandena 2 och 3.

Ställningstagande

Vi behöver finna system för att göra flyg och sjöfart mer miljövänligt. Flyget knyter ihop orter och länder och är en förutsättning för företagande och boende

i hela landet. Flyget står för en mindre del av Sveriges utsläpp av växthusgaser och flygplanen blir allt mer energieffektiva. En liknande utveckling ser vi inom sjöfarten med bränslesnålare fartyg och bättre bränslen.

Koldioxidutsläpp från inrikes flyg bör inkluderas i etappmålet för inrikes transporter till 2030. Därutöver bör 50 procent av utsläppen från fartyg på internationell resa, som anläpt eller avgått från svensk hamn, inkluderas i Sveriges långsiktiga territoriella klimatmål om att nå nettonollutsläpp inom svenskt territorium senast 2045.

28. Mål för negativa utsläpp, punkt 16 (V)

av Kajsa Fredholm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2022/23:1246 av Kajsa Fredholm m.fl. (V) yrkande 1 och
avslår motion
2022/23:2190 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 39.

Ställningstagande

En mycket stor andel av världens länder har satt upp klimatmål för att minska utsläppen av växthusgaser. Däremot saknar de flesta länder klimatmål för ökad kolinlagring genom naturbaserade klimatlösningar. Trycket på skogen är hårt och träråvaran behövs i flera olika delar av klimatomställningen. Samtidigt fortsätter skogens biologiska mångfald att utarmas. Att intensifiera produktionen av skogsråvara löser inte klimatkrisen och riskerar att leda till större utsläpp och ökad utarmning av skogens arter. En förståelse för hur användning av biomassa för olika ändamål påverkar klimatet kräver inte minst att man tar hänsyn till hur mycket skogsbruket påverkar kolsänkan. Detta görs inte så som klimatstatistik redovisas i dag. Det finns därför en risk för att vissa satsningar på att öka användningen av skoglig råvara t.o.m. ökar nettoutsläppen jämfört med användning av fossil råvara under lång tid.

Åtgärder för att stärka kolinlagringen behövs inom både skogs- och jordbruket. Det kan exempelvis ske genom förändrade bruksmetoder som värnar kolförråden i marken och genom återvätning av torrlagda våtmarker och torvmarker. Ökad kolinlagring ger ofta även fördelar för biologisk mångfald, ekosystemtjänster och klimatanpassning. Sverige bör därför anta ett mål om att fördubbla den naturliga kolsänkan i Sverige till 2030 jämfört med 2017.

29. Mål för negativa utsläpp, punkt 16 (C)

av Stina Larsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:2190 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 39 och
avslår motion

2022/23:1246 av Kajsa Fredholm m.fl. (V) yrkande 1.

Ställningstagande

Potentialen för minusutsläpp i Sverige uppgår till 10 miljoner ton koldioxid årligen. Det är lika mycket som personbilstransporterna släppte ut 2019. Det är alltså stora potentiella utsläppsminskningar det rör sig om. Sverige bör anta ett mål för minusutsläpp med utgångspunkt i de nationella klimatmålen och som säkerställer nettonollutsläpp till 2045. Målet ska i första hand vara kvantitativt och utgå från Sveriges nationella klimatmål. Syftet ska vara att säkerställa måluppfyllelsen av nettonollutsläpp i Sverige 2045. Målet för minusutsläpp ska också vara vägledande för storleken på offentliga satsningar på tekniken, till dess att andra styrmedel finns på plats. Ett nationellt mål säkrar långsiktigheten i politiken och minskar risken för de aktörer som vill satsa på tekniken.

30. Naturbaserade klimatlösningar, punkt 17 (MP)

av Emma Nohrén (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 17 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2022/23:2110 av Per Bolund m.fl. (MP) yrkandena 1 och 11 samt
2022/23:2175 av Per Bolund m.fl. (MP) yrkandena 4, 63 och 64.

Ställningstagande

Ett flertal omfattande forskningsrapporter från bl.a. IPBES och IPCC har under senare år pekat på att klimatkrisen och krisen för den biologiska mångfalden är nära sammankopplade. Klimatförändringen hotar den

biologiska mångfalden, men en rik biologisk mångfald kan motverka klimatförändringens effekter. Ekosystemen spelar en avgörande roll som kolsänka. Naturbaserade klimatlösningar i samklang med miljömålen har en avgörande roll att spela för att öka kolinlagringen och klimatanpassningsförmågan och för att stärka ekosystem. Potentialen i naturbaserade klimatlösningar måste tas till vara, och en sådan ansats måste genomsyra all relevant politik för förvaltning och brukningsmetoder av både land- och vattenbaserade ekosystem. Vi måste i högre utsträckning och takt återställa våtmarker, både i jordbrukslandskapet och i skogsmark. Den tekniska och hållbara potentialen för ökad kolinlagring vid både återvätning av dikade torvmarker och andra naturbaserade klimatlösningar bör analyseras. Klimatkrisen och artkrisen är tätt sammankopplade, och det är viktigt att åtgärder för att öka inlagringen av kol i naturen också främjar biologisk mångfald.

Negativa utsläpp kan uppnås med bio-CCS samt teknisk infångning och lagring av koldioxid. Även s.k. naturbaserade lösningar, exempelvis åtgärder som gör att skogar binder in mer kol i träd och mark är viktiga eftersom de ökar mängden kol bundet i biosfären. Negativa utsläpp kan åstadkommas genom tekniker för att suga upp och lagra koldioxid djupt ned i marken. Det råder dock stor osäkerhet kring hur och i vilken skala CCS-teknikerna kommer att kunna generera negativa utsläpp. Bio-CCS i stor skala riskerar hota matproduktion och biologisk mångfald. Negativa utsläpp får aldrig användas som ursäkt för fortsatt användning av fossila bränslen.

Regeringen bör ta fram en nationell strategi för negativa utsläpp. Strategin ska omfatta hela kedjan, inklusive infångning, transport och slutgiltig lagring samt inkludera naturbaserade klimatlösningar. Relevanta myndigheter bör få i uppdrag att titta på den samlade tekniska och hållbara potentialen för att öka kolinlagringen i landskapet. Lösningar som kan generera nettoupptag av växthusgaser i närtid och ger synergier med miljömålen bör prioriteras. Det behöver även utredas vilken mark som är lämplig att återbeskoga och hur det ska ske, utan att det konkurrerar med livsmedelsproduktionen eller gör det svårare att nå andra miljömål. Det måste tas fram ekonomiska incitament för markägare att på olika sätt bistå med samhällsnytta i form av ökad kolinlagring. Regeringen bör arbeta strategiskt med naturbaserade klimatlösningar för att öka mängden kol som binds in i skog och mark från atmosfären och därigenom bidra till Sveriges åtaganden inom LULUCF-sektorn.

31. Platser för koldioxidlagring och rättsliga hinder för transporter, punkt 18 (C)

av Stina Larsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 18 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2022/23:2190 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkandena 40 och 41.

Ställningstagande

I dag behöver permanent lagring av koldioxid ske i bl.a. Norge, eftersom det för närvarande inte finns några platser i Sverige där lagring av koldioxid är godkänd. SGU bör därför inleda ett arbete med att undersöka förutsättningarna för koldioxidlagring i Sverige. Sverige bör på sikt lagra de koldioxidutsläpp som avskiljs inom landet. Vidare bör regeringen verka för att på EU-nivå tillåta internationella transporter av koldioxid från avskiljningsanläggningar till lagringsplatser med flera olika typer av transportlösningar, exempelvis med sjöfart eller vägtransporter.

32. Främjande av bio-CCS, punkt 19 (S)

av Anna-Caren Säterberg (S), Joakim Järrebring (S), Malin Larsson (S), Tomas Kronståhl (S) och Jytte Guteland (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 19 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2022/23:2073 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S) yrkande 11.

Ställningstagande

Vi vill att regeringen går vidare med planerna att ta bort koldioxid från atmosfären genom satsningar på bio-CCS.

33. Stöd till biokolprojekt, punkt 20 (C)

av Stina Larsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 20 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2022/23:2190 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 37 och
avslår motionerna

2022/23:998 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 22 och
2022/23:2175 av Per Bolund m.fl. (MP) yrkande 65.

Ställningstagande

Regeringen bör överväga att ge producenter av biokol stöd för de minusutsläpp som genereras.

34. Stöd till biokolprojekt, punkt 20 (MP)

av Emma Nohrén (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 20 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:2175 av Per Bolund m.fl. (MP) yrkande 65 och
avslår motionerna

2022/23:998 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 22 och
2022/23:2190 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 37.

Ställningstagande

Sverige bör verka för att investeringar, produktion och nedmyllning av biokol främjas genom exempelvis EU:s landsbygdsprogram, jordbruks- och regionstöd och Klimatklivet. Tillgången till rådgivning och ekonomiska stöd som gynnar ökad kolinlagring i jordbruksmark bör öka och bortbyggandet av åkermark bör stoppas.

35. Klimatklivet och Industriklivet, punkt 21 (S)

av Anna-Caren Säterberg (S), Joakim Järrebring (S), Malin Larsson (S), Tomas Kronståhl (S) och Jytte Guteland (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 21 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2022/23:2062 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 6 och
2022/23:2073 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S) yrkandena 9, 10 och 18
samt
avslår motionerna

2022/23:834 av Ulrika Heie m.fl. (C) yrkande 38,
 2022/23:853 av Ulrika Heie m.fl. (C) yrkande 29,
 2022/23:2175 av Per Bolund m.fl. (MP) yrkandena 25 och 62 samt
 2022/23:2190 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 64.

Ställningstagande

År 2015 lanserade den tidigare socialdemokratiskt ledda regeringen Klimatklivet – ett särskilt investeringsstöd till företag, organisationer och kommuner. Stödet fördelas till de åtgärder som ger största möjliga utsläppsminskning per investerad krona. Över 10 miljarder kronor till drygt 4 500 lokala klimatåtgärder har investerats sedan starten, vilket beräknas minska Sveriges koldioxidutsläpp med 2,4 miljoner ton per år framöver. Vi anser att Klimatklivet bör fortsätta att utvecklas med en tydligare inriktning på att underlätta klimatomställning för vanligt folk. Det är ett problem att det varit dyrt och svårt för många att delta i klimatomställningen.

Industriklivet infördes av den tidigare socialdemokratiskt ledda regeringen 2018 för att skapa förutsättningar för klimatomställning av den tunga processindustrin. Inom kemiindustrin kan åtgärderna leda till minskade utsläpp av växthusgaser eftersom andelen biobaserade produkter ökar. Även inom el- och fjärrvärmesektorn kan stöd inom Industriklivet leda till minskade utsläpp eftersom stor del av plastmaterialet förbränns inom sektorn efter användning. Inom transportsektorn kan stödet bidra till framställning av biodrivmedel. Vi vill se en fortsättning och en utveckling av Industriklivet och anser att regeringen bör fortsätta att stärka det pågående initiativet.

36. Klimatklivet och Industriklivet, punkt 21 (C)

av Stina Larsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 21 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2022/23:834 av Ulrika Heie m.fl. (C) yrkande 38,
 2022/23:853 av Ulrika Heie m.fl. (C) yrkande 29 och
 2022/23:2190 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 64 och
 avslår motionerna
 2022/23:2062 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 6,
 2022/23:2073 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S) yrkandena 9, 10 och 18
 samt
 2022/23:2175 av Per Bolund m.fl. (MP) yrkandena 25 och 62.

Ställningstagande

Vi i Centerpartiet har under de senaste åren arbetat hårt för att vässa de statliga stöden från Klimatklivet och Industriklivet. Vi anser att målbilden behöver vara tydlig. Teknikneutralitet ska vägleda och kontrollmekanismer behövs för att säkerställa att skattebetalarnas pengar investeras i klimateffektiva projekt. Det är också viktigt att det är just framtidens tekniker som får stöd. Satsningarna bör därför breddas för att inkludera såväl vätgas som CCU som möjliggör återanvändning av infångad koldioxid, vilket kan bidra till ökad resurseffektivitet.

För att kunna investera i anläggningar och teknik och infrastruktur som gör det enklare att t.ex. serva fartyg med landansluten el och underlätta intermodala lösningar på kaj krävs kapital. Några av de stöd som finns tillgängliga i dag är stadsmiljöavtal för gods samt Klimatklivet. Det har dock visat sig att dessa stöd inte är anpassade för hamnar, och då särskilt inte för små och medelstora hamnar. Det bör bli enklare för hamnarna, oaktat ägarskap, att söka stöd. Regeringen bör se över formerna för Klimatklivet så att det stödet går att söka även för hamnarna.

37. Klimatklivet och Industriklivet, punkt 21 (MP)

av Emma Nohrén (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 21 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:2175 av Per Bolund m.fl. (MP) yrkandena 25 och 62 samt avslår motionerna

2022/23:834 av Ulrika Heie m.fl. (C) yrkande 38,

2022/23:853 av Ulrika Heie m.fl. (C) yrkande 29,

2022/23:2062 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) yrkande 6,

2022/23:2073 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S) yrkandena 9, 10 och 18 samt

2022/23:2190 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 64.

Ställningstagande

Industrin står för en tredjedel av Sveriges inhemska växthusgasutsläpp. Sedan 1990 har utsläppen varierat mycket från år till år kopplat till produktionsvolymerna och konjunktur. Totalt har utsläppen från industrin minskat med 22 procent under de senaste 20 åren. Kommande 15 år måste en minskning som motsvarar kvarvarande 78 procent åstadkommas. Tack vare Miljöpartiets tidigare arbete i regeringen satsade staten flera miljarder på att

stödja svensk industri i sitt arbete med att nå fossilfrihet genom Industriklivet. Stöd ges till företag hela vägen från forsknings- och innovationsprojekt till demonstrationsanläggningar och fullskaliga anläggningar. Framöver omfattas även andra typer av industriprojekt av stödet, exempelvis produktion av biodrivmedel, vätgas och batterier liksom plastreturraffinaderier och återvinningsanläggningar. Regeringen bör fortsätta att satsa på och bredda det statliga stödet Industriklivet.

Klimatklivet är ett stöd som bidrar till minskad klimatpåverkan genom bl.a. investeringar i energieffektivisering och utbyggnad av laddinfrastruktur samt byte från fossila till förnybara energibärare. Små företag har ibland otillräckliga resurser för att klara omställningen till fossilfritt och cirkulärt på egen hand. Regeringen bör fortsätta att satsa på och utveckla statliga satsningar som Industriklivet och Klimatklivet i syfte att hjälpa industrier och företag att minska sin klimatpåverkan.

Regeringen bör även utveckla och stärka statliga stöd för kommunala åtgärder för klimatsmart stads- och trafikplanering genom Klimatklivet. Enligt Trafikverket är hälften av alla bilresor i tätort kortare än fem kilometer. Att få ned utsläppen från dessa resor till nära noll är inte bara en lågt hängande frukt i klimatarbetet, utan ger även positiva sidoeffekter som minskade luftföroreningar i städer, förbättrad folkhälsa och mer attraktiva stadsmiljöer.

38. Förnybara drivmedel i arbetsmaskiner, punkt 22 (C)

av Stina Larsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 22 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2022/23:853 av Ulrika Heie m.fl. (C) yrkande 15 och

2022/23:2190 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 77 och

avslår motion

2022/23:2175 av Per Bolund m.fl. (MP) yrkande 39.

Ställningstagande

När det gäller utsläpp från arbetsmaskiner, särskilt i hårt konkurrensutsatta sektorer, kan det vara bättre med morötter än piskor. En viktig morot är klimatpremien för arbetsmaskiner. Definitionen av vilka arbetsmaskiner som kan få stöd bör breddas och inkludera arbetsmaskiner som kan framdrivas med alternativa, hållbara bränslen. Med en bredare definition av vilka arbetsmaskiner som kvalificerar sig för premien kan omställningen inom

kategorin påskyndas. Regeringen bör överväga en utvidgad klimatpremie för att också inkludera arbetsmaskiner som kan framdrivas av hållbara bränslen.

39. Förnybara drivmedel i arbetsmaskiner, punkt 22 (MP)

av Emma Nohrén (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 22 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2022/23:2175 av Per Bolund m.fl. (MP) yrkande 39 och
avslår motionerna
2022/23:853 av Ulrika Heie m.fl. (C) yrkande 15 och
2022/23:2190 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 77.

Ställningstagande

Regeringen bör införa en klimatpremie där staten tar halva kostnaden för inköp av miljövänliga arbetsmaskiner och lastbilar. Om Sverige ska nå upp till åtagandena i Parisavtalet måste vi kraftigt och omgående minska vårt fossilberoende.

40. Bonus malus-systemet, punkt 23 (MP)

av Emma Nohrén (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 23 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2022/23:2175 av Per Bolund m.fl. (MP) yrkande 38.

Ställningstagande

Vi i Miljöpartiet vill fasa ut nybilsförsäljning av fossilbilar till 2025 och införa ett slutdatum för försäljning av fossila drivmedel senast 2030. Regeringen bör kraftigt skärpa bonus malus-systemet för att skynda på utfasningen av fossilbilar och för att göra reformen mer rättvis. Senast 2025 bör endast bilar med nollutsläpp samt biogasbilar kunna få klimatbonus. Fram till dess bör det införas ett nytt krav på att hybrider enbart ska tilldelas bonus om de kan drivas

på höginblandade biodrivmedel. Skatten på de smutsigaste nya bilarna (malus) behöver höjas kraftigt, och en skärpning bör göras för när malus tas ut, för att gå i linje med ambitionen att fasa ut fossildrivna bilar så snabbt som möjligt. Klimatbonusen bör även fasa ut för de dyraste bilarna. De personer som har råd att köpa de allra dyraste nya bilarna behöver inte en skattesubvention. För personer i glesbygd med dålig tillgång till kollektivtrafik bör det införas en höjd bonus i bonus malus. Det bör också införas stöd till leasing av elbil för personer som hittills inte haft råd att köpa en ny elbil.

41. Reduktionsplikten, punkt 24 (C)

av Stina Larsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 24 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2022/23:853 av Ulrika Heie m.fl. (C) yrkandena 36, 37 och 53 samt

2022/23:2190 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkandena 73 och 75 samt

avslår motion

2022/23:2170 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkande 3.

Ställningstagande

Vi i Centerpartiet har sedan länge förespråkat ett system med reduktionsplikt som ställer krav på att de som säljer drivmedel årligen ska minska utsläppen med en viss procentsats genom inblandning av biodrivmedel. Reduktionsplikten ska bevaras, inte avvecklas. Kvoterna ska vara långsiktiga för att skapa förutsägbarhet för investeringar i inhemsk biodrivmedelsproduktion och för att säkerställa att transportsektorns utsläppsminskingsmål till 2030 nås. Att öka användningen av förnybara drivmedel som ersätter fossila bränslen i personbilar, tunga transporter, flyg, sjöfart och arbetsmaskiner är oerhört angeläget och det snabbaste sättet att minska beroendet av rysk energi. Det behövs för klimatet och för vår säkerhet.

Vid reduktionspliktens nästa kontrollstation bör det ses över om en kvot bör införas för avancerade biodrivmedel. Detta skulle gynna produktion och användande av drivmedel med mycket låg klimatpåverkan och låg risk för förändrad markanvändning. Det är också av högsta vikt att de reduktionsplikter som införs, för såväl flyg som den befintliga vägtrafiken, inte blir ett tak för inblandningen. De aktörer som väljer att ha högre andel förnybart i sitt bränsle oavsett transportslag, ska premieras för det. Det är även viktigt att nationella standarder finns på plats för fossilfria drivmedel och att hinder, exempelvis när det gäller denaturering, undanröjs.

42. Reduktionsplikten, punkt 24 (MP)

av Emma Nohrén (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 24 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2022/23:2170 av Elin Söderberg m.fl. (MP) yrkande 3 och
avslår motionerna
2022/23:853 av Ulrika Heie m.fl. (C) yrkandena 36, 37 och 53 samt
2022/23:2190 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkandena 73 och 75.

Ställningstagande

Svenska företag har i dag egna klimatmål och arbetar på olika sätt med hållbarhetsmålen i Agenda 2030 och Parisavtalet. Förutsättningarna att klara de egna målen ser olika ut och påverkas av policyutvecklingen i EU och i Sverige. Detta blir särskilt tydligt för företag med maskinparker eller fordon där teknikutvecklingen inte kommit lika långt som i personbilssegmentet. Reduktionsplikten har för dessa branscher en mycket stor påverkan på företagets möjligheter att nå sina egna klimatmål och på så sätt bidra till Sveriges och EU:s klimatmål och därmed Parisavtalet. Att stödja tillgången till hållbart producerade rena biodrivmedel såsom HVO100 och förnybara drop-in-bränslen bidrar dels till företagets hållbarhetsarbete och konkurrenskraft, dels till utvecklingen av inhemska produktionskedjor som skapar jobb och företag samt stärker Sveriges krisberedskap. Reduktionsplikten bör därför behållas och utvecklas.

43. Alternativa bränslen, punkt 25 (SD)

av Staffan Eklöf (SD), Mattias Eriksson Falk (SD), Beatrice Timgren (SD) och Björn Tidland (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 25 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2022/23:999 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 11.

Ställningstagande

Ett problem som finns i dag är att möjligheten till försäljning av syntetiska, ”alternativa bränslen” begränsas genom att dessa bränslen riskerar att jämföras med ordinarie råoljebaserade ”dieselbränslen” i lagstiftningen. Detta trots att de beräknade utsläppsminskningarna är betydande från sådana bränslen. I detta sammanhang kan nämnas att bränsle framställt ur naturgas och fackelgas kan minska utsläppen av fossil koldioxid jämfört med råoljebaserade dieselbränslen med upp till 40 procent. Dessutom ger syntetiska bränslen mycket lägre utsläpp av sot, giftiga kolväten och kvävedioxid jämfört med ordinarie råoljebaserade dieselbränslen. Det är önskvärt att lagstiftningen om reduktionsplikten tar hänsyn till de faktiska utsläppsminskningarna och även tar hänsyn till definitionerna av ”bensin”, ”dieselbränslen” och ”alternativa bränslen” som redan finns i drivmedelslagen. Det blir omöjligt att följa lagar om varje lag har sina egna definitioner. Det framgår av promemorian till lagen att reduktionsplikten skulle omfatta ordinarie ”bensin” och ”dieselbränslen”. Den skulle inte omfatta ”alternativa bränslen”. Det är angeläget att det sker en översyn av lagstiftningen på området så att inte bränslen, såsom syntetiska alternativa bränslen, som kan bidra till minskade utsläpp, riskerar att missgynnas i förhållande till andra bränslen.

44. Övriga frågor om transportsektorns klimatomställning, punkt 26 (C)

av Stina Larsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 26 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:2190 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 83 och avslår motion

2022/23:2175 av Per Bolund m.fl. (MP) yrkande 40.

Ställningstagande

De data som genereras genom EU-kommissionens förordning (EU) 2021/392 om verklig drivmedelsförbrukning bör göras tillgängliga för konsumentupplysning.

45. Övriga frågor om transportsektorns klimatomställning, punkt 26 (MP)

av Emma Nohrén (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 26 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2022/23:2175 av Per Bolund m.fl. (MP) yrkande 40 och
avslår motion
2022/23:2190 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 83.

Ställningstagande

Fossildrivna och särskilt energislukande fordon ska fasas ut. Fordonen måste bli mer effektiva och drivas med förnybara drivmedel. För att hela transportsektorn ska bli 100 procent fossilfri krävs flera olika typer av förnybara drivmedel. El, biogas, flytande biodrivmedel, vätgas och elektrobränslen är alla viktiga pusselbitar att jobba med. Nybilsförsäljning av fossilbilar bör fasas ut till 2025 och det bör införas ett slutdatum för försäljning av fossila drivmedel senast 2030.

46. Klimatanpassning, punkt 27 (S)

av Anna-Caren Säterberg (S), Joakim Järrebring (S), Malin Larsson (S), Tomas Kronståhl (S) och Jytte Guteland (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 27 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2022/23:2073 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S) yrkande 8 och
avslår motionerna
2022/23:2175 av Per Bolund m.fl. (MP) yrkandena 67, 68 och 71,
2022/23:2190 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkandena 22, 23, 27 och 28 samt
2022/23:2262 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 2.

Ställningstagande

Vi anser att Sverige ska anta en handlingsplan för förbättrad klimatberedskap där konkreta åtgärder identifieras. Vi ser allt mer av extremväder i Sverige och

i hela världen och vi riskerar att förstöra förutsättningarna att leva och bo på många platser.

47. Klimatanpassning, punkt 27 (C)

av Stina Larsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 27 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:2190 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkandena 22, 23, 27 och 28 samt avslår motionerna

2022/23:2073 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S) yrkande 8,

2022/23:2175 av Per Bolund m.fl. (MP) yrkandena 67, 68 och 71 samt

2022/23:2262 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 2.

Ställningstagande

Även om den globala medeltemperaturökningen begränsas till under 2 grader kommer klimatförändringarna i landet att ha stor påverkan eftersom Sveriges temperatur väntas stiga mer än det globala genomsnittet. Detta leder till mer ofta återkommande extremväder, såsom värmeböljor och skyfall, med ökad risk för översvämningar, ras, erosion och höjda havsnivåer. Detta kräver att vi rustar vårt samhälle. Klimatanpassningsåtgärder får dock aldrig kompensera för bristande ambitioner att i första hand minska utsläppen.

Det är viktigt att anpassa samhället till ett förändrat klimat. Den nationella klimatanpassningsstrategin bör därför uppdateras kontinuerligt allteftersom kunskapsläget om klimatförändringarna ökar. Eftersom kunskap om rådande klimatförändringar samt dess konsekvenser ligger till grund för klimatanpassningsarbetet bör tillräckligt stöd ges till ansvariga instanser för forskning, samordning och utvärdering av arbetet. Vi behöver säkerställa såväl kort- som långsiktig finansiering av insatser som kommer att behövas för att anpassa vårt samhälle. En utredning bör snarast ska tillsättas för detta mål.

Sveriges nationella strategi för klimatanpassning är i stor del decentraliserad, vilket är nödvändigt i ett land med stora lokala skillnader och utmaningar. Men ansvarsrollerna behöver förtydligas för att ge möjlighet till ansvarutkrävande. Möjligheterna för områden med liknande utmaningar att utbyta bästa praxis bör stärkas. Därtill bör den nationella strategin i högre grad bejaka en helhetssyn för att se till att klimatanpassningsåtgärder inte på ett oskäligt sätt ökar Sveriges totala utsläpp. En potentiell ökning av anslaget till SMHI bör ses över för att möjliggöra bättre långsiktiga prognoser för

klimatförändringarnas effekter i Sverige. Klimatanpassning bör inkluderas i det befintliga klimatpolitiska ramverket och i klimatlagen.

48. Klimatanpassning, punkt 27 (MP)

av Emma Nohrén (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 27 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2022/23:2175 av Per Bolund m.fl. (MP) yrkandena 67, 68 och 71 samt
2022/23:2262 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 2 och
avslår motionerna
2022/23:2073 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S) yrkande 8 och
2022/23:2190 av Annie Löf m.fl. (C) yrkandena 22, 23, 27 och 28.

Ställningstagande

Sverige behöver öka takten i arbetet med att stärka försörjningsberedskapen för att säkerställa rent dricksvatten, matproduktion och ett tryggt hem för Sveriges invånare. Risken för skred och erosion ökar i takt med att regnen blir allt kraftigare. Översvämmade städer, bränder, förstörda skördar och kontaminerat dricksvatten är några av de konsekvenser som många svenskar kommer att få uppleva. Vi måste därför säkerställa vår beredskap för konsekvenserna av klimatförändringarna och satsa betydligt mer på att klimatanpassa vårt samhälle.

Det är viktigt att vi inser att klimatet redan har förändrats, och kommer att förändras ytterligare, även om vi i dag drastiskt minskar våra utsläpp. Arbetet med att anpassa våra samhällen till denna förändring måste därför löpa parallellt med en politik för utsläppsminskningar. Detta arbete handlar ytterst om att skydda hela befolkningen och alla verksamheter från klimatrelaterade risker. Arbetet med klimatanpassning måste stärkas på flera fronter. Det handlar bl.a. om att stötta specifika sektorer som kommer att vara särskilt utsatta i vårt förändrade klimat. Inte minst företag inom det svenska jordbruket och skogsbruket, vilka framgent kommer att utsättas för stora klimatrelaterade risker. Klimatanpassning kommer att vara en förutsättning för lönsamhet för företag inom dessa sektorer. För att Sverige ska kunna bedriva ett effektivt arbete med klimatanpassning måste ansvaret mellan olika aktörer förtydligas. Kommunerna är nyckelaktören i klimatanpassningsarbetet och måste därför få tydligare ramar och de resurser som krävs. Vidare bör myndigheternas arbete med att bistå med samordning och kunskapsspridning förstärkas.

49. Fossilfritt Sverige, punkt 28 (MP)

av Emma Nohrén (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 28 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2022/23:2175 av Per Bolund m.fl. (MP) yrkande 27.

Ställningstagande

År 2015 inleddes initiativet Fossilfritt Sverige, med målet att bygga en stark industri och skapa fler jobb och exportmöjligheter genom fossilfrihet. Totalt 22 olika branscher har tagit fram färdplaner för att visa hur de kan stärka sin konkurrenskraft genom att bli fossilfria eller klimatneutrala. Denna satsning bör fortsätta. Det är absolut avgörande för klimatomställningen att regeringen har bra kanaler för att samverka med näringslivet när det gäller dess omställning. Regeringen bör fortsätta att fördjupa initiativet Fossilfritt Sverige.

50. Biogena utsläpp, punkt 29 (MP)

av Emma Nohrén (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 29 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2022/23:2175 av Per Bolund m.fl. (MP) yrkande 5.

Ställningstagande

Naturvårdsverket bör få i uppdrag att redovisa biogena koldioxidutsläpp från förbränning i Sverige fördelat på svenskt och importerat ursprung.

51. Klimatkompensationsprojekt, punkt 30 (C)

av Stina Larsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 30 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion 2022/23:2190 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkandena 43 och 44.

Ställningstagande

Klimatkompensation kan bli ett viktigt verktyg för att nå klimatmålen vid aktiviteter där utsläppen kan vara svåra att minska på annat sätt. Utgångspunkten är att individer och företag alltid i första hand, och så långt som möjligt, ska verka för att förebygga nya utsläpp. För utsläpp som är oundvikliga är klimatkompensation ett bra verktyg jämfört med status quo. Klimatkompensation är därmed ett av många verktyg som behövs för att nå målet om nettonollutsläpp i Sverige till 2045.

För ett svenskt företag som i dag vill börja klimatkompensera kan det vara svårt att veta hur man bör beräkna sina utsläpp, hur man tar reda på om ett klimatkompensationsprojekt är effektivt och socialt hållbart och hur man bör kommunicera denna satsning till sina kunder på ett rättvisande sätt. För svenska konsumenter kan det vara svårt att veta vilka klimatkompenserade produkter och tjänster som håller hög kvalitet. Fler företag och privatpersoner bör uppmuntras att klimatkompensera för sina oundvikliga utsläpp och samtidigt säkra att klimatkompensationsprojekten är effektiva. Man bör underlätta för konsumenter som vill köpa klimatkompenserade produkter och tjänster att fatta välinformerade beslut. Relevanta myndigheter bör därför bistå företagen att beräkna sina utsläpp, både direkta och indirekta, på ett sätt som är förenligt med internationell standard. Myndigheter bör därtill ta fram tydliga rekommendationer och standarder som kan vägleda företagen att välja klimatkompensationsprojekt. Rekommendationerna bör dels beskriva vilka krav projekten ska leva upp till, dels vilka oberoende tredjepartskontrollanter som är pålitliga. Naturvårdsverket och Energimyndigheten bör därför ges i uppdrag att ta fram rekommendationer för företag som vill beräkna sina utsläpp av växthusgaser, inklusive indirekta utsläpp. Naturvårdsverket och Energimyndigheten bör även ges i uppdrag att ta fram rekommendationer för klimatkompensationsprojekt med hög permanens och additionalitet samt vilka tredjepartsaktörer de anser lever upp till dem i sitt kontrollarbete.

52. Konsumtionsbaserade utsläpp, punkt 31 (MP)

av Emma Nohrén (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 31 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2022/23:36 av Per Bolund m.fl. (MP) yrkande 20.

Ställningstagande

EU:s ekodesigndirektiv har varit framgångsrikt i fråga om att avlägsna de sämsta produkterna från marknaden. Den styrningen bör kompletteras med en styrning mot de energismartaste och miljövänligaste produkterna. Det bör därför införas ett bonus malus-system för produkter, där de mest energi- och resurseffektiva produkterna blir billigare på bekostnad av de minst energi- och resurseffektiva produkterna.

Särskilt yttrande

Stöd till biokolprojekt, punkt 20 (SD)

Staffan Eklöf (SD), Mattias Eriksson Falk (SD), Beatrice Timgren (SD) och Björn Tidland (SD) anför:

Med hänvisning till arbetet i Regeringskansliet inom ramen för Tidöavtalet väljer Sverigedemokraterna i det här läget att avstå från att lägga fram och följa upp förslag kopplat till biokol. Sverigedemokraterna står fortfarande bakom förslaget men avser att återkomma till frågorna i ett annat sammanhang.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2022/23

2022/23:36 av Per Bolund m.fl. (MP):

20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett bonus malus-system för produkter, där de mest energi- och resurseffektiva produkterna blir billigare och de minst energi- och resurseffektiva blir dyrare, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2022/23:148 av Lawen Redar (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att accelerera klimatomställningen så att Sverige når klimatmålen till 2030 och nettonollutsläpp av växthusgaser till 2045, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2022/23:151 av Hanna Westerén (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska vara en förebild i fråga om att minska de globala utsläppen och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skogsnäringens viktiga roll i klimatomställningen och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:155 av Hanna Westerén (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att följa upp den fördelningspolitiska profilen i de klimatåtgärder som sjsätts, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2022/23:834 av Ulrika Heie m.fl. (C):

38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör se över formerna för Klimatklivet så att det stödet går att söka även för hamnarna, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2022/23:849 av Kerstin Lundgren m.fl. (C):

63. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för en effektiv klimatdiplomati som stärker det internationella klimatsamarbetet med ambitionen att alla utsläpp ska omfattas av en

global koldioxidskatt eller ingå i ett handelssystem för utsläppsrätter för att nå målen i Agenda 2030 och Parisavtalet och tillkännager detta för regeringen.

64. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbeta för att stärka jämställt beslutsfattande i det internationella klimatsamarbetet och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:853 av Ulrika Heie m.fl. (C):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att koldioxidutsläpp från inrikes flyg bör inkluderas i etappmålet för inrikes transporter till 2030 och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att 50 procent av utsläppen från fartyg på internationell resa som anlöpt eller avgått från svensk hamn bör inkluderas i Sveriges långsiktiga territoriella klimatmål om att nå nettonollutsläpp inom svenskt territorium senast 2045 och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att EU:s koldioxidstandarder för transportsektorn bör skärpas och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda en omställningspremie för att stärka incitamenten för en större andel förnybara drivmedel samt elektrifiering av arbetsmaskiner och tillkännager detta för regeringen.
29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör se över formerna för Klimatklivet så att det stödet går att söka även för hamnarna och tillkännager detta för regeringen.
36. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att behålla reduktionspliktens nuvarande reduktionsnivåer och tillkännager detta för regeringen.
37. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det är viktigt att nationella standarder finns på plats för fossilfria drivmedel och att hinder, exempelvis avseende denaturering, undanröjs, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
53. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vid reduktionspliktens kommande kontrollstation överväga en särskild kvot för avancerade biodrivmedel och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:944 av Tobias Andersson m.fl. (SD):

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att användningen av torv från redan dikade torvmarker inte ska behöva utsläppsrätter inom EU-ETS och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:968 av Martin Kinnunen m.fl. (SD):

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att torvens nytta som additiv i fastbränslepannor bör utredas skyndsamt med syftet att undersöka om energitorv upp till en viss procentsats i bränslet kan klassificeras som ett additiv likt exempelvis svavel i dag och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:972 av Martin Kinnunen m.fl. (SD):

56. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen tillsammans med andra skogsländer ska verka för att EU:s LULUCF-förordning beträffande skog ska slopas och tillkännager detta för regeringen.
57. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att för länder med positiv koldioxidbalans i sina skogar bör frågan om avverkningsnivåer enbart vara nationell kompetens och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:998 av Martin Kinnunen m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige i internationella förhandlingar ska verka för att de som släpper ut mest också ska ha de största åtagandena om att minska utsläppen och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att hårdare krav ska ställas på Kina och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att svensk klimatpolitik måste bygga på en nyttokostnadsanalys och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av en analys av den svenska föregångspolitiken på klimatområdet och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att svenska klimatmål inte bör formuleras på ett sätt som försvårar industrietablering i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att svensk klimatpolitik inte leder till åtgärder som gör att utsläpp av växthusgaser flyttar till andra länder, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om flexibilitet och löpande översyn i förhandlingarna om EU:s klimatlagstiftning och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att de frivilliga åtagandena inom ramen för klimatavtalet i Paris framöver ska utformas så att de enkelt kan jämföras och tillkännager detta för regeringen.

12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om fördelning av utsläppsminskningar inom EU och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att mål för att minska utsläppen av växthusgaser ska uppnås utan att äventyra de enskilda nationernas eller hushållens ekonomi och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att åtaganden inom EU bör kopplas till ansträngningar att komma fram till bindande mål på global nivå och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de nationella utsläppsminskningmålen bör anpassas till målen på EU-nivå och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att LULUCF, utsläpp och upptag av växthusgaser från markanvändning, bör räknas med i rapporteringen av utsläpp av växthusgaser och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bredda uppdraget till det klimatpolitiska rådet och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inte använda sektorsvisa mål inom klimatpolitiken och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att målet för svensk klimatpolitik ska utgå från hur man så kostnadseffektivt som möjligt kan bidra till att minska utsläpp av klimatgaser på global nivå och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur biokolinlagring kan inkluderas som metod inom ramen för stödsystem för bio-CCS och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att satsningarna på internationella klimatinvesteringar bör ökas på bekostnad av ineffektiva åtgärder i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:999 av Martin Kinnunen m.fl. (SD):

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genomföra en översyn av lagstiftningen som missgynnar syntetiska alternativa bränslen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2022/23:1246 av Kajsa Fredholm m.fl. (V):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör anta ett mål om att fördubbla den naturliga kolsänkan i Sverige till 2030 jämfört med 2017 och tillkännager detta för regeringen.

13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Sverige ska verka för att kolsänkor och utsläpp av växthusgaser skiljs åt i utformningen av EU:s klimatpolitik och att bäge ska ha ambitiösa men separata mål och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1318 av Aylin Fazelian (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma med åtgärder som minskar Sveriges utsläpp och lever upp till Parisavtalets mål och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1673 av Annie Lööf m.fl. (C):

152. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbeta för att stärka jämlikt beslutsfattande i det internationella klimatsamarbetet och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1879 av Kerstin Lundgren m.fl. (C):

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbeta för att stärka jämställt beslutsfattande i det internationella klimatsamarbetet och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:2029 av Anna Vikström m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skapa en effektiv form för styrning för klimatomställning och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:2062 av Fredrik Olovsson m.fl. (S):

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om betydelsen av fortsatta insatser inom Industriklivet och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:2073 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kraftfulla åtgärder behövs för att Sverige ska lyckas ställa om till ett fossilfritt välfärdsland för att leva upp till Parisavtalet och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en rättvis klimatomställning bör öka Sveriges konkurrenskraft och skapa jobb i hela landet och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sveriges klimatpolitik ska utformas på ett sätt som inte innebär att utsläppen av växthusgaser ökar utanför Sveriges gränser och tillkännager detta för regeringen.

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det klimatpolitiska ramverket ska värnas och att förslag om skärpta och kompletterande mål, såsom konsumtionsbaserade utsläpp och sektorsmål, bör diskuteras och förankras brett med andra partier i Miljömålsberedningen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska vara en förebild för andra länder och driva på i EU och FN för att världens länder ska öka sina åtaganden för att göra verklighet av Parisavtalets ambitioner, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska anta en handlingsplan för förbättrad klimatberedskap där konkreta åtgärder identifieras och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fortsätta att satsa på och utveckla Klimatlivet med en tydligare inriktning för att underlätta klimatomställning för vanligt folk och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fortsätta att satsa på och utveckla Industriklivet och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att gå vidare med planerna att ta bort koldioxid från atmosfären genom satsningar på bio-CCS och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Klimatlivet ska behållas och utökas och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige, i solidaritet med andra länder, måste mäta och minska utsläpp i syfte att nå en hållbar utveckling och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att antalet utsläppsätter inom EU:s utsläppshandel ska minska och att svenska överskott av utsläppsutrymme inom EU:s ansvarsdelningsförordning inte ska säljas till andra länder och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör accelerera klimatomställningen så att Sverige når klimatmålen till 2030 och nettonollutsläpp av växthusgaser till 2045, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att EU:s utsläppshandel bör skärpas genom att nyttgivning av utsläppsätter stoppas långt före 2050, att den linjära reduktionsfaktorn höjs och att systemet med gratis tilldelning avslutas, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att fler sektorer täcks av EU:s system för handel med utsläppsrätter, som exempelvis flygets och sjöfartens utsläpp men även transport- och uppvärmningssektorn, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2022/23:2110 av Per Bolund m.fl. (MP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta till vara potentialen i naturbaserade klimatlösningar i samklang med miljömålen, för ökad kolinlagring och klimatanpassning, och låta denna ansats genomsyra all relevant politik för förvaltning och brukningsmetoder av både land- och vattenbaserade ekosystem, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i högre utsträckning och takt återställa våtmarker, både i jordbrukslandskapet och i skogsmark, och analysera den tekniska och hållbara potentialen för ökad kolinlagring vid återvätning av dikade torvmarker och andra naturbaserade klimatlösningar, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2022/23:2140 av Gunilla Svantorp m.fl. (S):

41. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utsläppshandeln för flyget behöver utvecklas och skärpas och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:2170 av Elin Söderberg m.fl. (MP):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att behålla och utveckla reduktionsplikten och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:2175 av Per Bolund m.fl. (MP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utlysa klimatnödläge och samtliga åtgärder i denna motion för att Sverige ska klara Parisavtalet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att upprätta en vetenskapligt baserad nationell koldioxidbudget för Sverige samt att styrmedel och åtgärder ska utformas och genomföras utifrån utsläppsbudgeten och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram mål och åtgärder för de konsumtionsbaserade utsläppen, i linje med vad vetenskapen visar krävs för att klara Parisavtalet, där offentlig sektor går före, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbeta strategiskt med naturbaserade klimatlösningar för att öka mängden kol

- som binds in i skog och mark från atmosfären och därigenom bidra till Sveriges åtaganden inom LULUCF-sektorn och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Naturvårdsverket ska få i uppdrag att redovisa biogena koldioxidutsläpp från förbränning i Sverige fördelat på svenskt och importerat ursprung och tillkännager detta för regeringen.
 25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fortsätta att satsa på och utveckla statliga satsningar som Industriklivet och Klimatklivet i syfte att hjälpa industrier och företag att minska sin klimatpåverkan och tillkännager detta för regeringen.
 27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fortsätta och fördjupa initiativet Fossilfritt Sverige och tillkännager detta för regeringen.
 38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genom kraftigt skärpt och mer rättvis bonus malus fasa ut nybilsförsäljning av fossilbilar till senast 2025 och tillkännager detta för regeringen.
 39. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en klimatpremie där staten tar halva kostnaden för inköp av miljövänliga arbetsmaskiner och lastbilar, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
 40. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett slutdatum för försäljning av fossila drivmedel senast 2030 och tillkännager detta för regeringen.
 62. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utveckla och stärka statliga stöd för kommunala åtgärder för klimatsmart stads- och trafikplanering genom Klimatklivet och tillkännager detta för regeringen.
 63. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram en nationell strategi samt underlätta samverkan för permanenta negativa utsläpp, inklusive infångning, transport och slutgiltig lagring, och tillkännager detta för regeringen.
 64. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om naturbaserade klimatlösningar och tillkännager detta för regeringen.
 65. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att främja investeringar, produktion och nedmyllning av biokol genom exempelvis EU:s landsbygdsprogram, jordbruks- och regionalstöd och Klimatklivet och tillkännager detta för regeringen.
 67. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att på flera fronter stärka arbetet med klimatanpassning för att Sverige ska stå bättre rustat inför klimatkrisens katastrofala konsekvenser och tillkännager detta för regeringen.
 68. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stödja klimatanpassning av svenskt jordbruk så att vi kan producera mer mat i ett förändrat klimat och tillkännager detta för regeringen.

71. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka svenska myndigheters arbete för klimatanpassning och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:2190 av Annie Lööf m.fl. (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka det internationella klimatsamarbetet med ambitionen att alla utsläpp ska omfattas av en global koldioxidskatt eller ingå i ett handelssystem med utsläppsrätter för att nå målen i Agenda 2030 och Parisavtalet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska anta en årlig utsläppsbudget fram till 2040 för att säkerställa efterlevnad av klimatmålen och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att sträva efter ett kostnadseffektivt och snabbt genomförande av EU:s uppdaterade klimatmål i den nya klimatlagen och att betoningen ska vara att minska utsläppen med minst 55 och helst 65 procent till 2030 och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att klimatmålen i Sverige och EU bör skärpas ytterligare och att målet bör vara klimatneutralitet i EU som helhet såväl som i varje enskilt medlemsland 2040 och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den gröna givna liksom klimatpaketet Fit for 55 ska främja hållbar tillväxt i kombination med snabbare utsläppsminskningar och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att enskilda medlemsländers kolsänka inte bör få användas för att kompensera för fortsatta utsläpp i andra medlemsländer i EU och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska vara ett föregångsland i omställningen samt verka för att EU blir en internationell föregångare för att bekämpa klimatförändringarna och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska vara drivande för att EU ska utöva effektiv klimatdiplomati i det internationella klimatarbetet och främja regelverk och effektiva ekonomiska styrmedel för minskad klimatpåverkan och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbeta för att stärka jämlikt beslutsfattande i det internationella klimatsamarbetet och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning som undersöker nya finansieringsmodeller för

- kommunernas klimatanpassningsarbete både på kort och på lång sikt samt om att förbättra kunskapsutbyte genom stärkt myndighetssamordning och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppdatera den nationella klimatanpassningsstrategin för att skapa en tydligare ansvarsfördelning mellan styrnivåerna och tillkännager detta för regeringen.
 27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över en potentiell ökning av anslaget till SMHI för att möjliggöra bättre långsiktiga prognoser för klimatförändringarnas effekter i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
 28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inkludera klimatanpassning i det befintliga klimatpolitiska ramverket och i klimatlagen och tillkännager detta för regeringen.
 29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka EU:s utsläppshandelssystem så att prissignalen skärps och så att utsläppsminskningstakten är förenlig med EU:s uppdaterade klimatmål och tillkännager detta för regeringen.
 30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den fria tilldelningen i EU ETS ska fasas ut senast till 2032 och påbörjas inte senare än 2027 och tillkännager detta för regeringen.
 31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att EU:s innovationsfond ska dubbleras och tillkännager detta för regeringen.
 32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det nuvarande systemet för handel med utsläppsrätter bör skärpas via en permanent engångsborttagning av det totala antalet utsläppsrätter och en exponentiellt ökande LRF och tillkännager detta för regeringen.
 33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att successivt utvidga EU:s utsläppshandelssystem mot att omfatta alla utsläpp inom EU och tillkännager detta för regeringen.
 34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tredjeländer ska kunna ansluta sig till EU ETS och bilda s.k. klimatklubbar och tillkännager detta för regeringen.
 35. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för en prissättning av minusutsläpp på EU-nivå och se över möjligheterna att införa ett bonussystem för minusutsläpp inom EU ETS och tillkännager detta för regeringen.
 36. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tekniska koldioxidupptag (CCS och bio-CCS) ska räknas som negativa utsläpp inom LULUCF och tillkännager detta för regeringen.
 37. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att producenter av biokol ska få stöd för de minusutsläpp som genereras och tillkännager detta för regeringen.

38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vara pådrivande för att påskynda EU-kommissionens lagstiftningsprocess avseende CCS och bio-CCS och tillkännager detta för regeringen.
39. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska anta ett mål för minusutsläpp med utgångspunkt i de nationella klimatmålen och som säkerställer nettonollutsläpp till 2045 och tillkännager detta för regeringen.
40. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att på EU-nivå tillåta internationella transporter av koldioxid från avskiljningsanläggningar till lagringsplatser med flera olika typer av transportlösningar, exempelvis med sjöfart eller vägburna transporter, och tillkännager detta för regeringen.
41. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge i uppdrag att inleda prospektering för att identifiera möjliga platser för koldioxidlagring i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
43. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att ge Naturvårdsverket och Energimyndigheten i uppdrag att ta fram rekommendationer för företag som vill beräkna sina utsläpp av växthusgaser, inklusive indirekta utsläpp, och tillkännager detta för regeringen.
44. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att ge Naturvårdsverket och Energimyndigheten i uppdrag att ta fram rekommendationer för klimatkompensationsprojekt med hög permanens och additionalitet samt vilka tredjepartsaktörer de anser lever upp till dem i sitt kontrollarbete och tillkännager detta för regeringen.
64. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över en möjlig utvidgning av Industriklivet till satsningar på projekt inom carbon capture and utilisation (CCU) som möjliggör återanvändning av infångad koldioxid, vilket kan bidra till ökad resurseffektivitet, och tillkännager detta för regeringen.
72. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att EU:s koldioxidstandarder för transportsektorn ska skärpas och tillkännager detta för regeringen.
73. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att behålla reduktionspliktens nuvarande reduktionsnivåer och tillkännager detta för regeringen.
75. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vid reduktionspliktens kommande kontrollstation överväga en särskild kvot för avancerade biodrivmedel och tillkännager detta för regeringen.
77. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga en utvidgad klimatpremie för att också inkludera arbetsmaskiner som kan framdrivas av hållbara bränslen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

83. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de data som genereras genom EU-kommissionens förordning (EU) 2021/392 kring verklig drivmedelsförbrukning ska göras tillgängliga för konsumentupplysning och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:2262 av Emma Berginger m.fl. (MP):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka takten med att klimatanpassa hela samhället för att möta effekterna av klimatförändringarna och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utifrån ett perspektiv att minimera riskerna för långtgående klimatförändringar utöka åtgärderna för att snarast minska utsläppen av växthusgaser och tillkännager detta för regeringen.